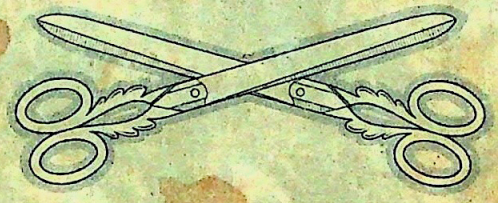
TIDNINGSURKLIPP

Rolf Blomberg
Stockholm

TIDNINGSURKLIPP

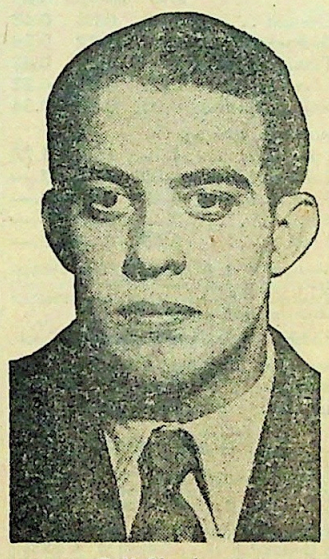

Resa till jordens ände.

Stockholmare studiereser — till Galápagos-öarna.

Två karakteristiska fysionomier från Galápagos' egendomliga kolonier av jätte ödlor.

Rolf Blomberg.

Den som far till Galápagosöarna kommer till jordens ände, heter det i Amerika, och säkert är att den sällsamma, av jätteköldpaddor och jätteödlor befolkade arkipelagen i Stilla oceanen, räknas som en av de minst kända och minst besökta platserna i världen, vilket inte hindrar att den anses ha sina möjligheter. Hur det egentligen förhåller sig med den saken, ämnar nu en ung stockholmare, hr *Rolf Blomberg* — son till arkitekt David Blomberg — på egen hand ge sig ut att undersöka. Han startar sin vågsamma färd i nästa vecka, och någon gång på försommaren räknar han med att vara framme vid öarna, där han bland annat skall hopbringa samlingar för Riksmuseets räkning.

Samlingar till Riksmuseum och Hagenbeck från jätteköldpaddornas och sjörövarskatternas okända ögrupp i Stilla oceanen.

Det är som en korsordsuppgift att på rak arm säga var Galápagos ligger — ungefär 80 mil rakt ut från Sydamerikas västkust, vid ekvatorn, är det i alla fall. Och ett helt företag att komma dit. Hr Blomberg tar vägen över Hamburg, detta för att underhandla med Hagenbeck om fångst av djur på öarna, och sedan tar han båt genom Panamakanalen och går i land i staden Guayaquil i Ecuador. Här får han gå och vänta på lägenhet ut, hur länge vet han inte, ty den seglare som upprätthåller förbindelsen mellan fastlandet och ögruppen har allt annat än regelbundna vanor.

— Men någon gång kommer jag över, det är klart, säger den optimistiske resenären själv under ett samtal med St. T. D. Ungefär ett år ämnar jag under alla omständigheter stanna på öarna; få se vad de ha att bjuda på. Det finns sockerplantage, sockerfabriker, svavelbrott och annat där redan nu, och det är långt ifrån omöjligt att det ska gå att ordna något lönande företag. Om

(Forts. på sista sidan.)

Resa till jordens ände

(Forts. från första sidan.)

inte, så har jag alltid Sydamerikas många länder att falla tillbaka på.

Egentligen tänkte jag enbart på Sydamerika från början, fortsätter hr Blomberg, men så hände det sig att jag läste den intervju er tidning hade med den norske upptäcktsresanden Harry Randall, han som var här och höll föredrag på senhösten. Randall ledde för åtta år sedan ett ytterst märkligt norskt kolonisationsföretag till Galápagos — där fick jag uppslaget! Vi hade ett långt samtal, Randall och jag, och det slutade med att han gav mig sin välsignelse plus ett par rekommendationsskrivelser bör jag tilllägga. Några av de norrmän han lotsade dit ut finnas kvar bland den fåtaliga indianska befolkningen, eburu de numera livnära sig som valfångare, ett yrke som i förbigående sagt har mycket gamla traditioner på Galápagos. Och det kan vara skönt att veta att det finns skandinaver där före mig.

Jag har träffat avtal med Riksmuseet om att arbeta som samlare av djur och växter på öarna, och jag har förresten redan sänt i väg fem stora lådor med prepareringssaker och dylikt. Det finns oerhört mycket att hämta i den vägen, det vet man; det enda museet har av Galápagossamlingar är från den världsomsegling som fregatten Eugenie företog på 1850-talet och som gick även över dessa gudsförgätna öar. Så ritar och målar jag själv, alltid blir det något av värde för vetenskapen. —

Hr Blomberg hoppas som synes att få rikt utbyte av sin färd, även om han inte skall kunna bosätta sig i den "förtrollade" ögruppen, som den också kallats; och det intresserar därför säkerligen St. T. D:s läsare att höra att hr Blomberg lovat skicka rapporter om sina upplevelser till tidningen. Resenären säger det visserligen inte själv, men man kan i detta sammanhang påminna om att Galápagosöarna är skattsökarnas förlovade land, likaväl som den något längre norrut belägna Cocosön. Det går knappast något år utan att företagsna amerikaner starta expeditioner i de gamla sjörövarnas spår. Ännu ett fält för upplevelser alltså.

Ju mer man hör om hr Blombergs färd, desto mer tycker man att den är en riktig hederlig äventyrsfärd, en smula fantastisk, än mer fantasilockande. Är det verkligen säkert att denne smärte unge stockholmare inte ångrar sig i nästa vecka?

— Skulle just se snyggt ut, skrattar han tillbaka. Nej, här har ni biljetterna, var så god. Finns ingen återvändå!

Harold.

01-0001

Svensk 21-åring på djurfångst till Galapagos.

Prof. Rendahl slutbearbetar hela ögruppens unika fauna.

I dagarna avreser en företagsam 21-åring, son till arkitekten David Blomberg, hr Rolf Blomberg, till så exotiska trakter som Galapagosöarna, den lilla vulkaniska ögruppen i Stilla havet utanför Equadors kust. Orsaken är visserligen helt privat, hr Blomberg skall ge sig ut till den lilla norska koloniens fabriks- och farmföretag på öarna för att se på livet och delta i arbetet.

Men ett visst allmänintresse för hans vistelse därute därigenom, att professor Rendahl vid Riksmuseets vertebratavdelning noggrant preparerat honom den senaste tiden för att han skall bli i stånd att samla och skicka hem material till museet från den avlägsna lokalen. Saken får t. ö. ytterligare intresse av det skälet, att professorn sedan en längre tid hållit på att bearbeta material just **från Galapagosöarna, ett synnerligen**

rikt fiskmaterial, som han fått sig tillsänt av dr A. Wollebaek, föreståndaren för Oslouniversitetets zoologiska museum, vilken 1925 företog en expedition dit ner. Mot det att professor Rendahl åtog sig bestämma materialet fick

(Forts. på sid. fjorton.)

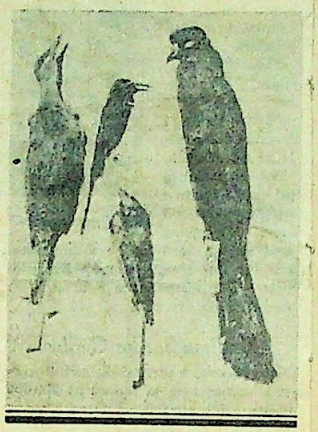
Till Galapagos.

Hr Rolf Blomberg, den unge stockholmaren, vars expedition till Galapagosöarna St. T. D. tidigare omnämnt, har nu anträtt den långa resan till den okända ögruppen. Här ses hr Blomberg ta farväl på Centralen av sina föräldrar, arkitekt David Blomberg med fru.

Svensk 21-åring på djupfångst.

(Forts. från sid. tre.)

Några fågelexemplar ur den senaste gåvosändningen till Riksmuseet vertebratavdelning från missionär L. J. Aspenlind i östra belgiska Kongo. Fr. v. Afrikansk kornknarr, Honungsfågel, Skäggfågel samt Bergsturako.

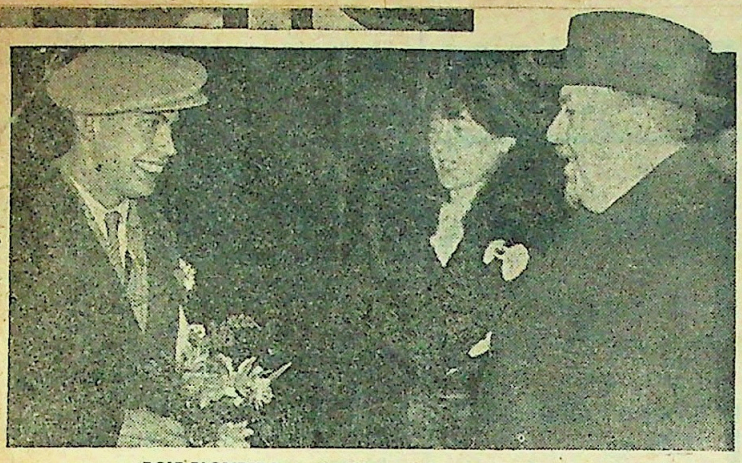
riksmuseet löfte om dubletter ur samlingen och med det nya årets ingång föreligger detta arbete i sina stora drag klart och beräknas bli slutfört under årets lopp.

Eftersom hela faunan på Galapagosöarna är relativt litet bearbetad, säger professor Rendahl, har jag blivit ombedd att sammanställa ett arbete över densamma och det är givetvis därför mycket värdefullt, om jag nu genom unge Blomberg under årets lopp kan komma över ytterligare djur därnerifrån. Även ögruppens fågelfauna är ytterst intressant; här på museet ha vi inte alls något i den väg i samlingarna, och herr Blomberg har därför också fått lära sig allt vad som behövs för s. k. skinnläggning av fåglar.

I detta sammanhang berättar professorn, att han nyligen fått motta en liten sändning fåglar från en mycket flitig gynnare till museet, missionär L. J. Aspenlind i Uvira i östra belgiska Kongo. Museet är visserligen mycket rikligt försett med fåglar från tropiska Afrika, men just från den lokal det här är fråga om har man hittills icke haft ett enda nummer. Herr Aspenlind kommer f. ö. längre fram att begåva riksmuseet även med fiskar från de trakter, där han nu vistas.

Andra samlare, som vi också under året vänta oss livstecken från, slutar professor Rendahl, äro dr Hammarlund, dr Malaise och dr Hummel. Hammarlund kommer att skicka oss material från västra sydamerika och Hummel skall enligt vad Hedin meddelade mig i ett brev nyligen köpa in fiskar från Pekingtrakten, som komma att komplettera de vackra Kinasamlingar, som vi redan äga tack vare professor J. G. Anderssons och Hedins tidigare samlingsarbete därute. Vad slutligen Malaise beträffar väntar jag från honom i retur med den båt han nyss reste ut med fisk från indiska hamnar. Han fick också med sig utrustning för två mulåsnor, bl. a. konserveringsvätska för att kunna samla fisk i övre loppen av de indiska floderna. Från sin ändstation i västra Iunnan är det vidare meningen, att han skall sända en kines på en insektssamlingsfärd i Mekongs övre lopp. Och det material, som vi få från denna lilla expedition vänta vi mycket av, ty det blir ett utmärkt komplement till den samling dr Hummel redan begåvat oss med från Szetschuan.

—A la 1 y 5 de la tarde de ayer fondeó en nuestra rada el vapor holandes BARNEVELD, procedente de Amsterdam e intermedios, conduciendo los siguientes pasajeros: Della de Coronel, Della M. Coronel, Maria de Consuelo, F. Bresler, Sofia Bresler, Eric J. Ettles, Rolf D. Blomberg, Ernesto Mestanza, Teofilo M. Chang, Sor Francoise, M. Laye y Mercedes Morlás de Amsterdam; Angel Prieto Perez, de Curazao; Antonio Mata, señora Mata Martinez, Carlos Voelker, Sor Angelica y Virgilio Santana, de Manta.

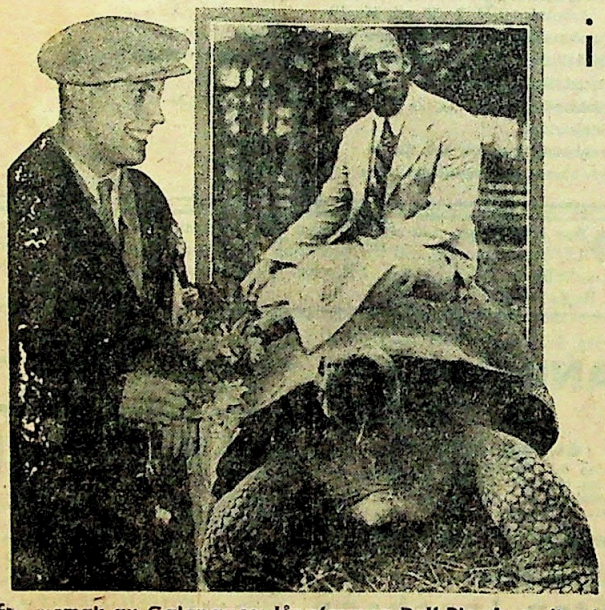

ROLF BLOMBERG tar farväl av sin pappa, arkitekten David Blomberg. Sonen anträdde i går färden till Galapagos, där han skall utföra en del arbete för Riksmuseums räkning.

Med ormprofessor till ciceron i EQUADOR.

Galapagos-resenären

ROLF BLOMBERG väntar på skepp och skriver till St. T. D. om sitt möte med tropikernas djur i en originell farm.

En försmak av Galapagos: långfararen Rolf Blomberg (t. v.) studerar professor Vögeli och hans levande stol, en jättesköldpadda från Galapagos.

Guayaquil, Equador, i febr.

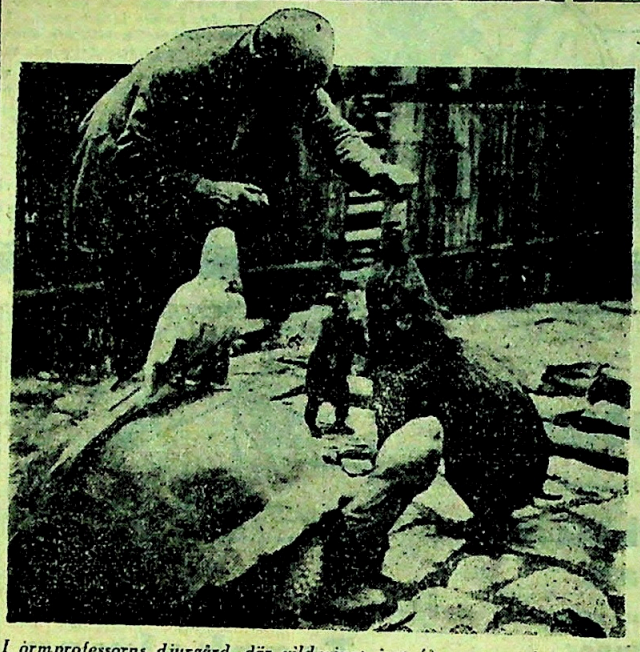
Ja, nu är jag här i den heta republiken Equadors huvudstad, och det känns både lugnande och eggande att veta, att jag på min väg från Stockholm till Galapagosöarna hunnit så långt. Jag väntar nu bara på skepp. En av de första dagarna i mars går kombinerade segel- och motorbåten "San Christobal" härifrån över till sköldpaddsparadiset, och den hoppas jag kunna följa med. När påsken firas hemma i Sverige, är jag alltså framme vid Galapagos. Om allt går väl på den sista och besvärligaste etappen!

I avvaktan på den lämpliga båtlägenheten gjorde jag för ett par dar sedan en lång tripp uppför floden Guayas. Egentligen tänkte jag försöka få skott på några alligatorer, men det glömde jag alldeles bort — jag träffade nämligen en storartat originell och äventyrsladdad herre, europeisk professor till på köpet. Tillsammans med ett par negrer kom han farande nedför floden i en båt, fullastad med alligators- och vildkattsskinn och några levande vildsvinsungar längst fram i fören.

Givetvis styrde jag upp vår båt tätt intill hans och bad om en intervju mitt ute på floden bland moskitos och blodsugande flugor. Det befanns att mannen i fråga var en schweizisk professor, *Mar-*

(Forts. på sista sidan.)

Ormprofessor till ciceron

I ormprofessorns djurgård, där vildsvinet just får mat, medan en näsbjörn, en papegoja och en sköldpadda stå i tur.

(Forts. från första sidan.)

tin Vögeli, exportör av skinn, hudar och levande djur. Som han var på väg till Guayaquil gjordes det upp att jag skulle besöka honom där, och jag antecknade adressen.

Några dagar senare knackade jag på den anspråkslösa porten till professor Vögelis hus. En liten svarting öppnade och jag trädde in på den underligaste gård jag sett och höll på att snubbla över ett vildsvin. Runt huset larvade ett femtontal gigantiska jätteköldpaddor från Galapagos långsamt omkring bland snörvlande vildsvin, graciösa rådjur och ilskna små alligatorer, och vart jag vände ögonen såg jag djur. I ett hörn stojade en liten apa med en lika lekfull näsbjörn och i buskarna på gården kivades färggranna, underbart vackra papegojor. Den ungdomlige professorn själv stod med uppkavlade ärmar och solhjälmen på nacken och övervakade arbetet under ett skjul, där några brunhyade pojkar höllo på att salta in orm- och ödleskinn.

— God dag, herr professor, jag har fått lov om en intervju....

— Ja, var så god och sitt! Och han gjorde med handen en gest åt en stor sköldpadda, som just tog sin siesta. Då jag tvekade, berättade han, att den förut blivit överkörd av lokomotivet mellan Quito och Duran utan att ta någon skada. Jag satte mig lugnt.

ormrika ställen och ormarna fly! Vad det beror på vet jag inte, men att det är sant vet jag.

— Då vore det ju ganska lämpligt för alla sydamerikaner att bära kvicksilver på sig. Jag har hört att här i Sydamerika årligen 20,000 människor dö av ormbett. Hur är det med den saken?

Folk dör mest av hysteri vid bettet.

— Tja, det är nog ingen överdrift. Men 70 proc. av dessa dö inte för att ormbettet är dödande — de dö av hysteri, av ångest, av övertygelse att bettet *är* dödande. Som belägg för detta kan jag tala om, att ingen enda människa dött av ormbett på ön Puna utanför Guayaquil, trots att där finnas precis samma ormarter som på fastlandet. Och åtminstone är det min övertygelse, att ormarna där också äro lika giftiga. Men — människorna på ön veta inte om det, de tro inte att ett bett är så farligt och tro inte att de skola dö. Och därför dö de inte heller. Detta är min teori, men jag skall närmare undersöka saken på Puna om en tid.

— Och vill ni berätta litet om alligatorjakten. Äro alla dessa skjutna av er?

Jag pekade på ett femtiotal skinn som voro uppstaplade efter väggen.

— Nej, många skjuter jag själv, men de flesta får jag från negrer och indianer efter floden. Det är, inom parentes sagt, lustigt att inga infödingar här uppåt landet tro att en alligator kan dö för en vit mans kula. Saken är nämligen den, att sedan man skjutit ett dödande skott rakt genom huvudet, dröjer det en halvtimme innan alligatorn flyter upp. Först piskar den vattnet och lever rövare och så går den till botten. Så flyter den med strömmen under vattnet och kommer upp igen, kanske först efter ett par kilometer, om den inte fastnar i någon bråte på botten. På så sätt har man ofta svårt att få tag i den, och infödingarna ruska på huvudet och mena att alligatorn aldrig dött.

Men, som sagt, de flesta skinnen får jag från befolkningen efter floden. De jaga alligatorerna på två sätt, dels på

— Är det inte farligt att fånga ormar?

Jag frågade professorn, om han varit på Galapagosöarna, men så var icke fallet.

— Nej, men jag har högst upp alla jätteköldpaddor som finnas här på fastlandet. Den största väger 400 pund. Och människor komma till mig med levande djur, då de veta att jag köper allt.

I detsamma knackade det på porten, den lille svartingen gick och öppnade och in kom en kines med en låda. I lådan var en underbart vacker orm, en svart och röd korallorm. Professorn tog hand om den, betalade några sucres och satte sig på en sköldpadda bredvid mig.

— Säg, professorn, är det inte ett ganska farligt jobb att fånga ormar?

— Nej, det är enkelt — en träklyka över huvudet och sedan tar man ormen om nacken. Först slingrar den sig om armen, men när man lindar upp den hänger den rakt ned och man kan lugnt stoppa den i en låda.

Medan vi tala om ormar vill jag förresten berätta något som kan vara bra för er att veta. Den som bär en flaska med kvicksilver på sig blir *aldrig* biten av en orm. Det är ingen saga utan ett faktum. Ni kan gå barfota på de mest

dagen, dels på natten. Att jaga dem på dagen är ett mycket farligt jobb, och de enda som kunna det är negrerna. Jägaren beväpnar sig med en kniv, som han håller mellan tänderna, och på huvudet tar han en mycket stor hatt. Så ser han en alligator och simmar ut mot den. Alligatorerna kunna endast fånga sin föda *över* vattnet, då de ju annars skulle kvävas av allt vatten de svalde, och denna omständighet begagnar sig jägaren av. Omedelbart framför odjuret och just som det med vidöppet gap skall sluka honom lämnar negern sin hatt och dyker. Och i samma ögonblick som alligatorn slår ihop käftarna över hatten har negern underifrån med sin kniv gjort ett dödligt snitt. Många gånger misslyckas det naturligtvis, och mer än en neger har fått sätta livet till.

En hemlighet hur skinnen prepareras.

— Och hur preparerar ni skinnen?

— Ja, det är min lilla yrkeshemlighet och det berättar jag inte. Förr saltade jag blott in dem, men då förstördes 30 procent under transporten. Nu har jag utexperimenterat ett medel, som jag, utan att acceptera, erbjudits stora summor för. Och, skriv upp det, 100 procent av skinnen komma fram utan skavank.

— Men transporten av levande djur är väl besvärlig?

— Åja, men då reser alltid en man med. Mycket tid och arbete har jag ägnat åt att få mina djur att ändra levnadsvanor och diet för att kunna uthärda under transporter och i de zoologiska parkerna dit de levereras. Så får jag t. ex. med varje tåg från Quito — staden ligger som bekant en bra bit över havet — massor av växter och frukter, som man odlar i Europa och Nord-Amerika men som inte går i detta tropiska klimat här i Guayaquil. Jag vänjer djuren så småningom vid denna kost, ger dem först hälften tropiska, hälften höglandsväxter och till slut bara de senare. Och så kan jag utan ängslan leverera dem till Newyork eller Hamburg.

Men studier och åter studier erfordras, man måste gå till grunden med allting. Ett exempel. Där finns en fågel, Wiedekopf, som man inte hade lyckats hålla i fångenskap mer än en kort tid innan den dog. Den har en mycket lång, mjuk näbb. I de zoologiska parkerna hårdnade efter en tid näbben tills fågeln inte längre kunde sluta den och dog av svält. Jag började studera Wiedekopfen i frihet och fann, att den nästan uteslutande hämtade sin föda ur pölar och kreatursspår. Den stack ned hela näbben i vattnet, fiskade upp en drunknad fluga, kastade upp den i luften, fångade den igen och svalde den så. Denna fågel äter väl 1,000 flugor om dagen och lika många gånger blöttes alltså näbben. I de zoologiska parkerna utfodrades Wiedekopfen med mjölmask i en skål utan vatten. Jag lade mjölmasken långt ned i en burk och täckte över med våt mossa. Varje gång fågeln ville ha en mask var den tvungen köra näbben genom den våta mossan och på detta sätt hölls näbben också fuktig och fågeln trivdes och levde.

Ett litet äventyr med en leopard...

— Säg, professorn, hur vore det om ni berättade ett raffinerat jaktäventyr nu?!

Jag pekade på en stor leopardfäll, som var uppspänd på väggen.

— Tja, det var ju förstås ett litet äventyr. En bekant, som har en hacienda, skickade efter mig. Det hade rivits sex oxar hos honom och han kunde inte få tag i brottslingen. Jag ställde mig på pass i boskapsfållan och stod där i många timmar utan att något hände. Plötsligt fick jag höra ett vilt bölande och se — där satt kissen på ryggen av en oxe. Jag sköt — men det var mörkt och svårt att se. Här är ett minne. —

Och professor Vögeli visade ett par otäcka märken på benet.

— Men död blev han!

Som jag trots stora ansträngningar omöjligt kunde krama ur prof. Vögeli några fler äventyr, ehuru han säkerligen upplevt hundratals, tackade jag för intervjun och sade adjö. Som avskedspresent fick jag ett par utmärkt vackra ormskinn och det gjordes upp, att jag, när jag kom tillbaka från Galapagos skulle följa med prof. V. på en fångstfärd till Amazonas för att om möjligt själv få uppleva för en vanlig människa spännande äventyr, för professor Vögeli alldagliga händelser.

Rolf Blomberg.

St. T. D. 29.6.-34.

A1-1196

Norsk fru på Galapagosöarna

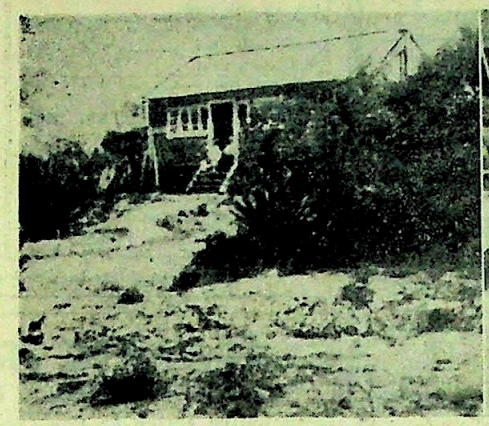
hälsade Blomberg välkommen

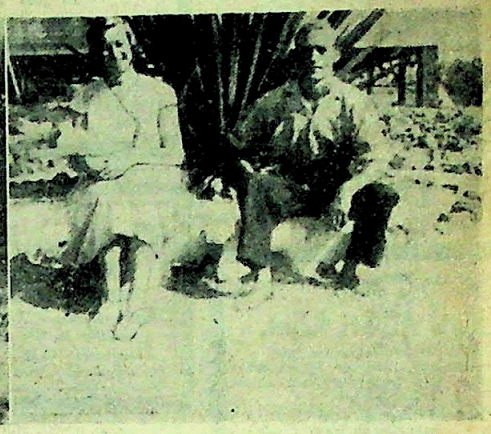

Fru Carin Cobes,

den käcka norskan med sina småttingar i paradisisk Galapagosdräkt. — Teckning av Rolf Blomberg.

Hos Rolf Blombergs norsk-spanska värdfolk: t. v. familjen Cobos' hacienda, t. h. fru Karin Cobos, född Guldberg från Norge, med make och barn.

Långfararen vid målet.

Skildrar för St. T. D. sin ankomst till de förtrollade öarna och intervjuar sin värdinna fru Karin från Dovrefjället, som fått erbjudande om Hollywoodresa men föredrar att vara husmor, doktor, vildsvinsskytt och skattgrävare.

Copyright St. T. D.

CHATHAM, Galapagos, i maj 1934.

Efter tre månaders resor över halva jordklotet är jag nu framme vid målet — Galapagos, de förtrollade öarna.

Det var en härlig, oväntat snabb seglats hit från Equador. I Guayaquil träffade jag en amerikansk konstnär, som skulle ut och spana upp motiv på öarna, och vi slogo följe. Bortåt två veckor tog färden över det blågröna Stilla Havet, ett lättjefullt liv, som gjorde att vi kände oss dådkraftiga och spänstiga, när Galapagos skymtade. Det var ön Chatham, eller San Christobal, som det spanska namnet lyder. Den är den bördigaste, vattenrikaste och mest bebodda av öarna, och dit seglade vår båt.

Galapagos är en grupp slocknade vulkaner, svarta lavaöar med torftig, underlig växtlighet — öar som aldrig hyst några infödda och som förblivit så gott som obebodda. De första som höllo till här voro sjörövarna, som förvånades över de gigantiska landsköldpaddorna och de orädda, stora ödlorna, som de med lätthet fångade till proviant. Efter sjörövarna ha öarna tid efter annan besökts av de mest skilda slag av människor, de ha varit skådeplatsen för spännande, fantastiska dramer och mysterier. Skeppsbrutna sjömän ha förgäves letat efter färskvatten och tvingats släcka sin törst med sköldpaddsblod, valfångare ha kölhalat sina båtar och vilat ut, vetenskapsmän och skattsökare ha stapplat över de glödheta, vassa lavastenarna och rivit sönder sig på långtaggiga buskar och kaktéer på jakt efter sina skatter. En del människor — men inte många — ha slagit sig ner på de höjder där vatten finnes och odlat jorden. De leva ett liv utan bekymmer — klimatet är utmärkt, frukt växer gott, kött får man från den förvildade boskapen, som en gång i tiden landsattes av sjörövarna för kommande behov av proviant.

Vi landstego i Vrakbukten. Runt omkring oss utbredde sig vildmarken. Vi

diga, torra stränder omväxlade med palmskogar och kaktusbestånd, och vi skymtade mängder av djur överallt. Men vi hade ingen tid till utflykter, vi måste skaffa logi, innan fartyget gick tillbaka. Man hade hänvisat oss till en liten by, liggande uppe i landet en mil från Vrakbukten, och vi begåvo oss dit.

Vilken tur vi hade! Vi träffade genast den mest betydande mannen i den lilla byn, señor Manuel Cobes. Hans fader hade, på den tiden ön tjänstgjorde som straffkoloni, varit så gott som en-

(Forts. på elfte sidan.)

Rolf Blomberg

I tre Galapagos-attityder: överst i en riktig Söderhavsfarkost, därunder med ett par präktiga Stillahavshummar och slutligen med en äkta jätteödla från Galapagos.

Norsk fru på Galapagos

(Forts. från första sidan.)

våldshärskare över Galapagos. Under ett myteri bland fångarna mördades han 1904. Även vår värd — ty señor Cobos hade genast inbjudit oss till sitt hem — hade varit utsatt för många attentat, då det hängt på ett hår att han dräpts. Trots sin stormiga ungdom var han emellertid en glad och gästvänlig man. Och en första klassens överraskning hade han i beredskap åt oss.

Hans hustru kom ridande. En vacker, ljushyllt ung kvinna. Håret fladdrade under den bredbrättade sombreon, hon satt säker i sadeln som den bästa cowboy. Hon hälsade på oss, och efter några minuter fingo vi höra vårt eget språk — hon var nämligen norska, född Karin Guldberg, dotter till en norsk utvandrare! I sitt äktenskap med señor Cobos hade hon två små barn, som fått moderns käckhet i arv. Det yngsta, pojken Dagfinn, som inte fyllt fyra år än, kan ensam rida en stor häst.

Och så fick jag då ett långt samtal med den unga norskan.

Från Dovrefjället till Söderhavet.

— Jag hör hemma vid Dovrefjället, förtäljer fru Cobos. Där hade vi en gård, som, hur vi än arbetade, inte ville bära sig. Och så beslöto vi oss för att sälja den och bege oss av till sydligare trakter och drägligare förhållanden — mycket var det väl också äventyrslusten som gjorde det. Först hade vi tänkt på Madagaskar men samtidigt gick i Norge en Galapagosfeber, som smittade oss, och så kom det sig att vi hamnade här med den tredje norska kolonisationsexpeditionen 1926. Nu är det bara min far och jag av cirka 300 norrmän som äro kvar här — dessutom några familjer på ön S:ta Cruz. Nåväl, vi anlände hit, min far, två av mina syskon och jag. Vi fick oss jord tilldelad och började arbeta. Att existera på denna ö visade sig inte vara svårt: klimatet är härligt, frukt får man året om och kött är lätt att få tag i från de stora massor vild boskap, som ströva omkring på höjderna. Men att förtjäna pengar var litet svårare. Så småningom tröttnade mina syskon på denna isolering här ute — här finnas ju inga som helst förströelser, och det kunde ibland dröja sex månader mellan båtarna från fastlandet, som kommo med nyheter och tidningar — och så reste de sin väg. Jag däremot gifte mig här.

— Och hur trivs fru Cobos borta från vänner och Norge?

— Jo, bra. Klimatet är ju underbart och frukt få vi, som sagt, året om — bananer, apelsiner, ananas, guayava, papayas o. s. v. Men det kan inte nekas till, att det blir litet ensamt här ute. Det enda nöje vi ha är då en yacht tid efter annan ankrar vid öarna. Vid sådana tillfällen bruka vi alltid få besök och även inviteras ombord. En gång kom en amerikansk yacht hit, vars ägare prompt ville ha mig till Hollywood, men jag tackade nej. Det är inget liv för mig. De tre sista åren har vår norska Stella Polaris varit här på sin obligatoriska världsomsegling — men tråkigt nog bara på några timmar.

Fem kronor i månaden för tjänarinnan.

Arbetskraften är billig. För den indianska som lagar maten, betalar jag 15 sucres i månaden (något över 5 kronor i svenska pengar). Hon kommer på morgonen och går på kvällen, så jag behöver inte ens hålla husrum för henne. Det enda tråkiga med alla tjänare utan undantag är, att de stjäla vad de komma åt. Det är en så naturlig sak, att ligger någonting framme, som de ha användning för, så ta de saken i fråga.

— Och några andra besvärligheter för en husmor?

— Ja, först och främst dessa små röda myror, som förstöra nästan alla grönsaker jag sätter. Dem står jag fullkomligt maktlös mot. Men inte bara myror ge sig på kökträdgården. En natt kom en hel hjord vilda svin in i mina land, och på morgonen fanns inte ett grönt blad kvar. Två månaders arbete till ingen nytta! Då blev jag så förbittrad, att jag tog hundarna med mig, spårade upp grisarna och sköt dem.

Så ha vi några små kryp här som äro allt annat än trevliga. Det är sandloppporna. De krypa innanför huden och under naglarna och lägga sina ägg där. Ibland får man skära genom senorna ända in till benet för att få ut allt. Varje kväll måste jag undersöka mina egna och barnens ben och fötter och företa små operationer.

Fru Karin får våra doktor på ön.

— Här finnes ingen läkare så var och en får vara sin egen doktor. Jag anlitas f. ö. mycket, då jag har en hel del medicingrunkor. Men det är otacksamt att försöka hjälpa indianerna här i byn. Kurerar jag patienten är det all right. Då komma de med höns och grisar och tacka mig. Skulle patienten däremot dö, anse de alltid, att det är mitt fel. De gå då till sin trollkarl för att han skall läsa några förbannelseformler över mig så att jag — helst under fruktansvärda kval — skall få mitt straff och "torka bort", som de säga.

— Och har fru Cobos hittat några skatter här? Jag har hört, att det ligger sjörövarguld överallt i jorden.

— Nej, jag har ingenting funnit. Men nog har jag grävt och hackat i jorden alltid till min mans stora förnöjelse. Och en vacker dag kanske jag hittar något. En dag när jag var ute och red fann jag en bäck med en massa glasklara, små stenar. Jag trodde att jag hittat diamanter och kunde inte sova på tre nätter. Jag gick och inbillade mig att jag var rik och skickade några stenar till Norge för att få svart på vitt att det var ädelstenar. Vet ni vad det var? — Bara bergkristall!

— Men om fru Cobos verkligen finner diamanter? Far ni då bort från sand-

loppor, myror och ohederliga människor hem till Norge?

— Ja, men inte för att stanna där. Jag är allt för van vid detta underbara klimat för att kunna förlika mig med den långa, kalla, nordiska vintern, och den frihet som jag känner här, har jag aldrig kunnat känna hemma! — — —

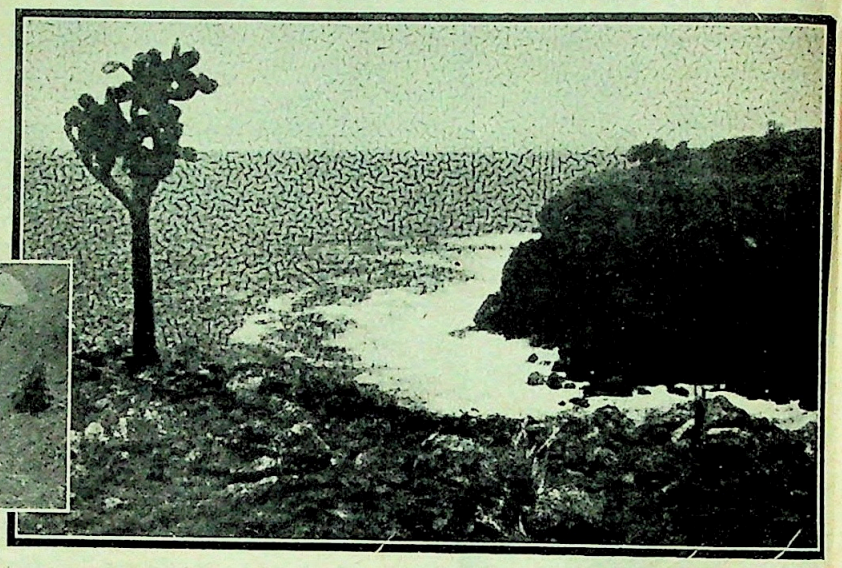
Ja, så slutade min första dag på Galapagos. Hoppas att vi ska finna landet lika underbart!

Rolf Blomberg.

N:r 1 - 5 Jan. **Lektyr** Årg. 13 - 1935

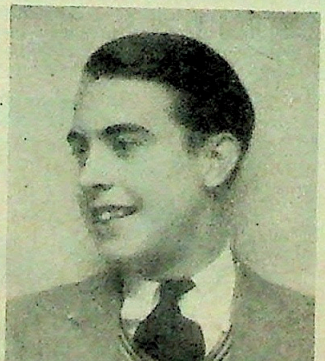
Rolf Blomberg heter en ung svensk, som för Riksmuseets räkning befinner sig på en längre forskningsfärd till Galapagosöarna. Därifrån har han sänt Lektyr följande roliga och äventyrliga skildring

Skattsökeri och paradisliv på Galapagosöarna

Långt ute i Stilla Havet, ungefär mitt på ekvatorn, ligger Galapagos — "de förtrollade öarna". Det är en grupp slocknade vulkaner, svarta lavaöar med torftig, underlig växtlighet och en sällsam djurvärld — öar, som aldrig hyst några infödda och som alltid förblivit så gott som obebodda. De första, som höllo till här, voro sjörövarna, som förvånades över de gigantiska landsköldpaddorna och de orädda, stora ödlorna, som de fångade till proviant. Sedan ha öarna tid efter annan besökts av de mest skilda sorters människor, de ha varit skådeplatsen för spännande, fantastiska dramer och mysterier. Skeppsbrutna sjömän ha förgäves letat efter färskt vatten och tvingats släcka sin törst med sköldpaddblod, valfångare ha här kölhalat sina båtar och vilat ut, vetenskapsmän och skattsökare ha stapplat över de glödheta, vassa lavastenarna och rivit sönder sig på långtoppiga buskar och kaktéer på jakt efter sina skatter. En del människor — men inte många — ha slagit sig ned på höjderna på de öar där vatten finnes och odlat jorden. De leva ett liv utan bekymmer — klimatet är utmärkt, frukt växer rikligt och kött få de från den förvildade boskapen, som en gång landsatts av sjörövarna för kommande behov av proviant. Men pengar är svårare att förtjäna, ögruppen ligger för avlägset och frakterna bli dyra. En hel kolonn norrmän — nära 300 män, kvinnor och barn — kommo hit och försökte kolonisera Galapagos, mer. 90 procent äro åter hemma i Norge eller på andra platser i världen.

Ovan. Författaren. Bilderna överst: Skattgrävning och kustbild från Galapagos. (På grund av värmen har filmhinnan sammandragits. Därav bildens egendomliga utseende.)

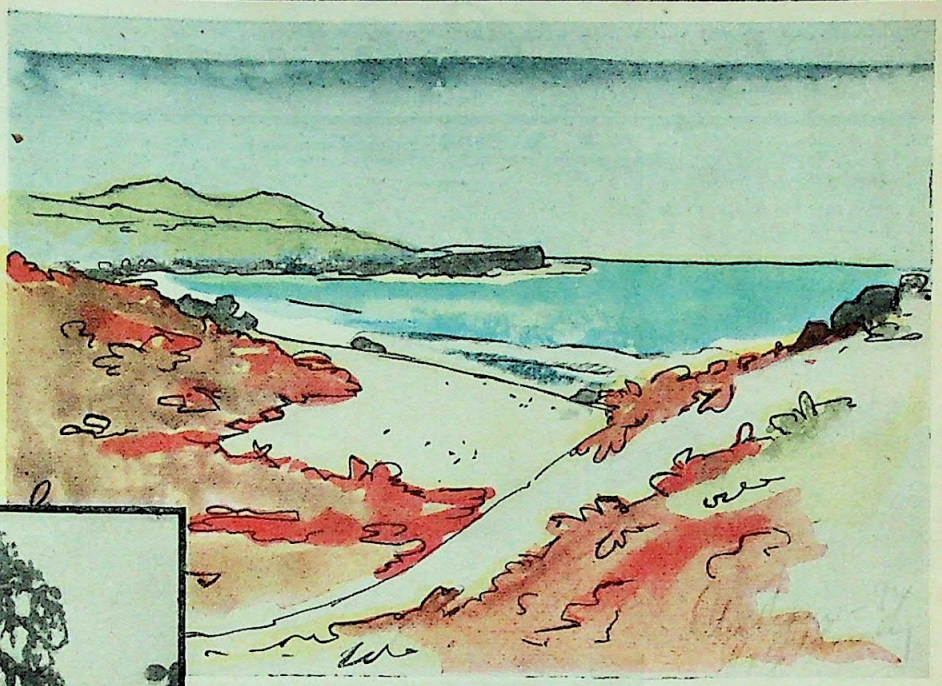
Chatham, eller San Cristobol, som det spanska namnet lyder, är den bördigaste av öarna, den mest vattenrika och mest bebodda. Till denna ö anlände jag en dag med min i Guayaquil nyförvärvade reskamrat, som ämnade måla och skissa litet från ögruppen. Vi hade haft en härlig snabb seglats över ett blågrönt Stilla Hav mer än en veckas lättjefullt liv, och kände oss dådkraftiga och spänstiga. När vi på åttonde dagen sågo Chatham växa för våra ögon, fällde vi det beslutet, att ingen fläck på hela ön för oss skulle bli oupptäckt — något som vi också fullföljt.

På tvällen redo vi upp från Vrakbukten, Chathams hamn, till den lilla by, som ligger ungefär en mil uppåt höjden. Vi fingo bo hos en senor Manuel Cobos, vars fader en gång, i tiden, när ön var straffkoloni, var på gott som envåldshärskare över Galapagos. År 1904 mördades han under ett upplopp bland fångarna. Även vår värd har varit utsatt för många attentat, då det hängt på ett hår att han dräpts. Nu finns emellertid inga straffångar här längre och allt går lugnare till. Senor Cobos fru är norska och kom med den sista norska emigrantexpeditionen. Hon och hennes fader äro de enda norrmän, som äro kvar på den-

och började följa dem.

ö, men på S:ta Cruz bo ännu några familjer, som livnära sig på fiske.

De första dagarna, innan vi begåvo oss iväg på våra strövtåg till ons alla otillgängliga platser för att fånga djur och måla, tillbringade vi till stor del i den lilla byn, där vi i gräshyddorna försökte locka ur indianerna allt de visste om sjörövarskatter och spökerier. Alla äro övertygade om att det finns piratguld nedgrävt här och var, men ingen törs leta efter det av rädsla för onda andar, spöken och dylikt. Den enda, som varit aktiv, är senora Cobos, som grävt och bökat i jorden på en massa ställen — men utan resultat. Emellertid — att här har hittats skatter då och då är ett faktum. En fattig ecuadorianare, som låg ute vid ögruppen och fiskade, återvände en dag snabbt till Guayaquil utan fisk. En tid efteråt köpte han sig en stor jakt och levde på pengar, som ingen begrep hur han förtjänat. Det sägs att han supit ihjäl sig nu. Mindre guldskatter till ett värde av några hundra tusen dollars ha då och då grävts upp. En månad innan min kamrat och jag anlände hit siktades en amerikansk yacht, som under natten låg utanför Fresh Water Bay, en klippig bukt på sydsidan av ön. På morgonen ångade den iväg som om ingenting hänt, men inne i bukten visade en massa nedhuggna och kullvräkta träd och stora hålor i marken att man varit i land och sökt någonting — en skatt naturligtvis. Huruvida de funnit någonting är visserligen ovisst, men platsen var ett tillhåll för sjörövare, och man har gjort många mindre fynd av kedjor och mynt där förut. Nere vid Vrakbukten bor änkan till en gammal sjörövare och av henne fingo vi reda på var en skatt med bestämdhet låg, men sorgligt nog var det på en helt annan ö.

Ovan: En målerisk skiss från "De förtrollade öarna", tecknad av förf:n.

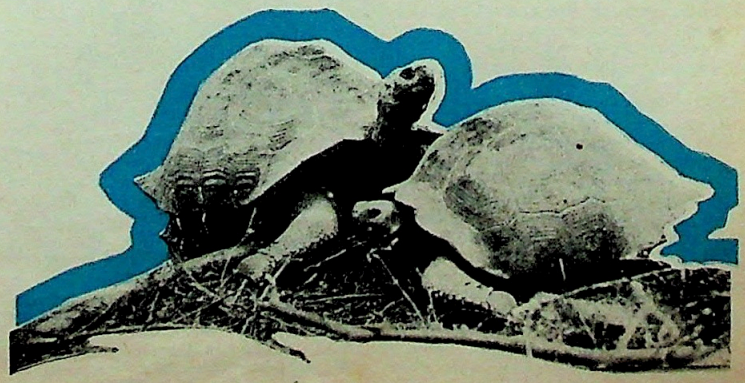
T. v.: Jättekaktus.

Nedan: En sådan här sköldpadda har Rolf Blomberg nyligen sänt hem till Skansen.

Så småningom grepos vi av en intensiv skattsökarfeber och beslöto att vi också skulle ha ett öga för sjörövarguld.

En dag, när jag var borta i en hydda för att pyssla om en liten indianpojke, som hade fått ett fult sår av en sandloppa, fick jag höra en historia, som kom mig att spetsa öronen. Modern till min lille patient hade en dag varit ute och sökt efter några bortsprungna grisar. Hon gick vilse och kom ned i torrbältet — en fruktansvärd terräng — en busch av taggiga buskar, slingerväxter och kaktéer, där man utan mackelen — ett nödvändigt sabelliknande huggverktyg — knappast kan taga sig fram. Kläderna revos snart i trasor och sårig, törstig och förbi skulle hon just sätta sig på en sten för att sova framåt kvällen. Till sin förskräckelse fick hon då se, att stenen var en fyrkantig marmorsten med inskriptioner och mystiska figurer och då hon antog, att det var en grav, skyndade hon förskräckt vidare. Dagen därpå skickades män ut att leta efter kvinnan, som de sent omsider funno i ett mycket medtaget tillstånd.

När jag nu fick höra denna historia, vädrade jag genast en skatt, och så blev vår första färd en skattsökarfärd. Området där stenen skulle finnas var ungefär 60 kvaratkilometer och att systematiskt undersöka denna terräng, där man endast ser tio meter framför sig, insågo vi, vore ett alltför digert arbete. I så fall skulle vi vara tvungna dra med oss packning för flera dagar på en åsna, som en av oss måste hugga väg för, och detta ville vi inte. Alltså togo vi blott en liten packning — en smula mat, två flaskor vatten, skissblock, burkar för mina djur och en browning i bakfickan med tanke på de hjordar av förvildade, understundom gan-

ska aggressiva kor och tjurar, som finnas på ön.

Så vandrade vi hoppfullt iväg en morgon vid soluppgången, litande på turen att hitta stenen av en händelse. Snart voro vi inne i urskogen, i det område som ligger ovanför torrbältet, där de lavaskäggiga träden äro friskt gröna och ge skugga, och där man inte behöver slå sig fram. Det var ett underbart sceneri. Tjocka lianer famnade träden och höllo dem i fasta grepp, saftigt gröna, spetsbladiga agaver, som någon gång införts på ön och spritt sig, bildade tjocka ogenomträngliga häckar, och de giftiga frukterna från manzanillaträden lyste lockande gula emot oss. Färggranna, långbenta spindlar hade spänt upp sina fintrådiga nät mellan grenarna för att fånga de surrande kryp, som dansade fram mellan blad och blommor. Fåglarna voro paradisiskt orädda och hoppade kvittrande framför våra fötter.

Men så kommo vi ned i torrbältet. Vi hade hört talas om vilken svår sak det skulle vara att gå i denna terräng men det överträffade alla förväntningar. Den tropiska solen brände intensivt och ingenstans fanns skugga att få, de svarta, vassa lavablocken skuro snart hål på skosulorna och gingo ibland sönder med en metallisk klang så vi voro nära att bryta benen. Myror och flugor plågade oss, kaktéer och långtorniga, rispande buskar och slingerväxter revo luckor på våra kläder. Men — vad spelade det för roll? När vi funno skatten kunde vi köpa 1,000 par byxor.

Framåt tolvtiden, när solen stod rakt ovanför våra huvuden, voro stenarna så uppvärmda, att vi inte kunde lägga händerna på dem. Vattnet i våra fickflaskor var för hett för att vara njutbart — men det var ju ändock vatten. Själva voro vi i ett kokande tillstånd. Det blev en het dag, och när kvällen kom utan att vi hittat någon skatt slogo vi läger mellan ett par stenar. Så fort det blev mörkt avlöstes blodflugorna av moskitos, vilka lyckades plåga oss fruktansvärt, då kläderna, nu fullkomligt söndertrasade, inte längre utgjorde något skydd vare sig mot insekter eller sol.

Dagen därpå, efter en så gott som sömnlös natt, beslöto vi oss för att anträda återfärden, dels med tanke på att vi annars skulle få våra nu nästan nakna kroppar sönderbrända av solen, dels för att vi inte hade mer än ett par klunkar vatten per man. Så satte vi igång igen och traskade och traskade. Vi hade räknat ut, att det skulle ta ungefär 7—8 timmar tillbaka till den stig från vilken vi gingo in i skogen. Men timmarna gingo, terrängen blev allt värre och värre, och då vattnet var slut och vi inte längre hade samma energi som förut, gick det långsamt framåt. Jag hade läst, att det gick att få vatten ur de saftiga kaktéernas blad och sedan vi med mycken möda skalat av alla taggar på några stycken försökte vi krama dem. Några droppar var allt som kom. Vi försökte då tugga bladen, men de hade en besk, otäck smak, varför vi hellre lät bli.

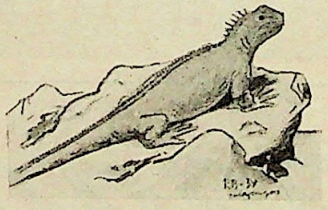
Från en liten höjd vi kommo upp på, kunde vi se havet ganska nära och begrepo att vi gått vilse. Vi beslöto att ändra kurs och gå ned mot kusten för att följa denna fram till Vrakbukten, där vi kunde få vatten. Efter en timmes vandring upptäckte vi till vår glädje en uttorkad bäck och började följa denna. Nu stapplade vi fram över stenarna, sade inte ett ord och hade inte längre en tanke på att titta efter någon skatt. Den enda tanke vi hade var att få tag i vatten.

När solen gick ned den andra dagen hade vi ännu inte hunnit fram till stranden, och som ingen måne syntes, måste vi övernatta i bäckfåran. Denna natt somnade vi trots moskitos, myror och sönderbrända kroppar och när morgonen kom kände vi oss en aning spänstigare.

Efter en timmes vandring voro vi framme vid stranden. Friska vindar slogo emot oss och stänken från bränningarna gav en härlig svalka åt våra upphettade ansikten. Vi fingo av oss våra trasiga kläder, satte oss emellan ett par stenar och lät vattnet spola över oss och gurglade oss med saltvatten. Det släckte inte törsten, snarare ökade den, men det gav en härlig svalka åt våra torra strupar.

Först sågo vi bara vattnet. Nu fingo vi också upp ögonen för strandens obeskrivliga skönhet. Som röda flammor på de svarta lavablocken sutto mängder av krabbor, sjölejon vräkte sig lättjefullt här och där bland fula, svarta havsödlor, och ute i bränningarna paddlade stora sköldpaddor omkring. I tidvattenspölarna kunde vi få se ett sagoland av fiskar i strålande färger, räkor och krabbor, som hade de mest fantastiska former, stora snäckor och olivgröna alger.

Så började vandringen fram mot Vrakbukten på de svarta stenarna, där hela svärmar av scharlakansröda och svarta krabbor kilade undan för oss. Törsten plågade oss fruktansvärt, och vi måste allt som oftast stanna för att gurgla oss i saltvattnet eller tugga på ett kaktusblad. Ibland kommo vi till branta klippor, som vi måste göra långa besvärliga omvägar kring, men fram kommo vi, och just då sol-

Havsödla. Det största exemplar Blomberg fångat var över en meter långt.

len gick ned bakom horisonten stapplade två trasiga, blodiga och sönderbrända individer fram till ett hus i Vrakbukten. Här fingo vi — vilka underbara minuter — vatten. En fiskare vid namn Garcia, en trevlig gammal fyr och lycklig fader till ett tjugutal barn, lånade oss var sin åsna och så redo vi den över en mil långa vägen hem genom mörkret, något rikare än förut — inte på skatter — men på erfarenhet. Dock — något hade jag med mig och det var en samling spindlar och skalbaggar, som fått släppa livet till i min cyankaliumburk. Och kanske någon av dem är en skatt för vetenskapen.

I nästa n:r berättar Rolf Blomberg om nya spännande upplevelser på Galapagos.

01 0008

N:r 2 - 12 Jan. **Lektyr** Årg. 13 - 1935

Med Rolf Blomberg på Galapagosöarna

Rolf Blomberg, en ung äventyrslysten svensk, berättade i förra numret om hur han och en kamrat företogo en äventyrlig skattsökarexpedition på en av Galapagosöarna. I dag berättar han på sitt humoristiska sätt om en ny sådan expedition.

Efter några småturer för att samla djur och skissa, gjorde vi oss redo för en längre tripp på ett par veckor. Vi beräknade att vid återkomsten vara rika män, då vi samtidigt på hemvägen ämnade taga reda på en skatt, som vi fått veta var den med säkerhet låg och som vi blott behövde hämta. Denna gång voro vi tre medlemmar i expeditionen — min vän, jag själv och en åsna. Förut hade vi använt mula, men nu ville vi gå i värre terräng, och dels är åsnan mindre och vigare, dels är han inte så kräsen på vatten och föda. Vi lastade en låda på var sida, innehållande tält, mat, gevär, målargrejor, burkar för mina djur och det viktigaste — hacka och spade för skatten. På ryggen placerades en tunna vatten.

Med välgångsönskningar från guvernören över ögruppen, som bor i byn och har befälet över tio soldater, trampade vi så iväg. Jag drog åsnan och min kamrat gick efter med en pinne och gav den ett lätt rapp på baken då och då. Han var så småningom tvungen att skaffa sig en ganska lång käpp, då det visade sig, att åsnan hade ovanan att helt omotiverat sparka bakut allt som oftast.

Vårt första mål var en liten kratersjö, där jag ville fånga eventuella sötvattensdjur. Vägen dit gick genom en djungel av vild guayava med härligt läckra frukter. Förr växte här ingenting, men nu finns denna guayava på de högre platserna över hela ön. Gamle señor Cobos planterade en gång tre träd och en dag stal en man tre äpplen från dessa. För detta fick han 50 piskrapp. Det sägs nu att det är den bestraffade mannens förbannelser, som gjort att guayavan spritt sig och blivit det veritabla ogräs det nu är. Den förökar sig fruktansvärt, och man har fullt arbete med att med macheten rödja den från odlingarna.

Genom denna ofantliga fruktträdgård vandrade vi med vår åsna på röda stigar, som trampats av boskapen. Här och där stötte vi på stora hjordar av vilda hästar och kor. För det mesta sprungo de sin väg när vi kommo, men vid ett tillfälle stannade en stor tjur med otäcka horn lugnt kvar och såg hotfull ut. Vi tittade efter närmaste träd men i den magra jorden så högt upp, som vi voro växer guayavan blott som buskar. Jag osäkrade för säkerhets skull browningen, och så avancerade vi långsamt framåt och hojtade och svängde med armarna. Att retirera är farligt då det kan göra den fegaste tjur modig. Jag har aldrig tyckt om tjurar, och jag medger gärna, att jag hade en obehaglig känsla i maggropen, särskilt med alla de hårresande historier om vilda tjurar, jag fått höra i byn, i gott minne. Närmare och närmare kommo vi. Så — ungefär fem meter från kolossen — vände han baken till och lufsade iväg.

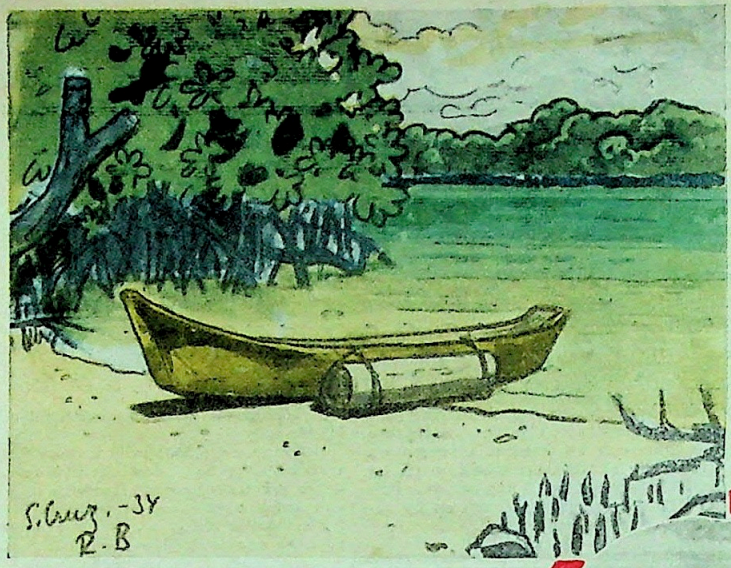

Överst: Den unge författaren.
Ovan: En fångad havsödla.

Det finns cirka 5,000 vilda kor och 3,000 vilda hästar på ön — dessutom vilda åsnor, getter, grisar och hundar. Hundarna utgöra en svår terror och gå som vargar i stora flockar mot kalvar och grisar. Det är på grund av dessa som landsköldpaddorna och drushuvudena, stora lantödlor, utrotats på Chatham. Ofta fingo vi se från höjderna, hur hundar jagade och omringade någon liten kalv och hur kor och tjurar med sänkta horn kommo springande till undsättning. Denna tid hade emellertid hundarna gott om föda. På grund av en svår torka, den värsta på femton år, fanns inget gräs för boskapen, varför de mindre livskraftiga djuren dogo av svält. Och kring dessa djur sågo vi alltid massor av kalasande hundar. På de platser, där guayavan hade mogna frukter, åt boskapen dessa, men på de flesta ställen var vid denna tid olyckligtvis blott blommor eller små, gröna kart. Efter äventyret med tjuren, som inte var något äventyr, fortsattes färden så snabbt som åsnan behagade, och fram på kvällen voro vi uppe på berget El Juncos topp och sågo den lilla kratersjön under oss. Den var helt rund och hade mosskantade, grunda stränder, där stora flockar av änder lågo. Varma efter marschen togo vi omedelbart ett bad och summo över denna lilla sjö, där en gång lavan bubblat glödhet, men som nu gav en härlig svalka med sitt friska vatten. I byn hade man berättat för oss om starka virvlar, som skulle finnas mitt i sjön och kommit en badande karl att drunkna, men något sådant märkte vi inte. I tre dagar hade vi vårt läger här, badade, fångade djur, skissade och åto dagligen andstek, härligt brynt över glöden. Men så bröto vi upp och begåvo oss i väg mot Fresh Water Bay — den bukt jag förut nämnt om i samband med sjörövareskatterna. På vägen dit var vår åsna otroligt lat efter de härliga dagarna vid El Junco, där han fått beta vass i massor. Ofta hjälpte inga hårda ord eller piskrapp, och på somliga ställen fingo vi nästan bära honom.

Fresh Water Bay — "färsk vatten viken" på svenska — är en sällsamt vacker plats. Mellan två svarta klippor rinner en bäck, täckt av en mur av grönska där gråblå hägrar ha sina bon, ned mot havet varest den bildar en liten lagun. Denna lagun har intet synligt avlopp utan vattnet rinner ut genom en 2½ meter hög bank av kiselstenar, som skiljer den från havet.

Vi inrättade oss paradisiskt här, gingo omkring nakna hela dagarna, klättrade i klipporna, fångade djur, målade och badade. Det

Ovan: Ett kustparti från Galapagos, tecknat av författaren. T. h.: En samling havsödlor.

fanns massor av sköldpaddor i vattnet men de kommo aldrig upp på stranden, och jag tror inte de överhuvud taget gå upp på sådan stenig strand. Vi ville emellertid gärna äta sköldpaddsoppa, och så beslöto vi oss för att fånga en. Från var sin klippa summo vi in mot en stor baddare och varje gång den reste huvudet över vattnet för att ta luft viftade vi med armarna och skreko. Vi fick den på så sätt längre och längre in mot stranden och då vi hade den på så grunt vatten, att vi bottnade, vände vi den på rygg och släpade upp den på det torra med förenade krafter. Den slaktades och så höggo vi upp den, plockade ut de bitar vi antog vara goda och stoppade dem i grytan. Jag vill inte påstå, att det smakade så vidare, men jag tror det mer berodde på våra bristande talanger att laga mat än på köttets kvalitet.

Vi roade oss senare rätt ofta med att försöka jaga upp sköldpaddorna på land — inte för att slå ihjäl dem utan blott som ren sport — men det visade sig att det inte alltid var lika lätt som första gången. En dag när vi summit rätt långt ut, fingo vi plötsligt se fenan av en stor haj ett par hundra meter ifrån oss. Sällan har jag summit med sådan fart och när min kamrat och jag med alla armar och ben i behåll ungefär samtidigt kravlade oss upp på närmaste klipphäll, voro vi allt för andfådda och upprörda för att kunna tala. Vi bara pekade och stirrade i skräck på den tigerhaj på cirka fem meter, som gjorde en elegant gir några famnar utanför stenen och lugnt gled utåt bukten igen. Hela dagen sågo vi den gå fram och tillbaka ute mellan klipporna. Sedan dess höllo vi oss litet längre in vid stranden på våra jakter och hade alltid ett öga öppet för hajfenor.

Utom sköldpaddor funnos även mängder av sjölejon i bukten, vilka voro kolossalt intresserade av våra förehavanden och höllo sig i närheten då vi badade. De voro mycket orädda och vaggade upp på stranden blott några meter ifrån oss. Kommo vi allt för nära, skällde de ut oss, men de sågo samtidigt så humoristiska ut, att de inte lyckades injaga någon större respekt.

På lavahällarna lågo stora, svarta havsödlor, erinnrande om förhistoriska djur. De bli över en meter långa, ha längs den fjälliga ryggen en kam av taggar, kraftiga klor på fötterna och den mest groteska fula profil. Vi fångade dem med lätthet, men hade en ödla lyckats komma in under några stenar, så blott svansen stack ut, måste vi använda hela vår styrka för att få ut den. Den blåste upp klorna och satt som i ett skruvstäd. Vi hade havsödla på vår matsedel en dag, en ganska välsmakande rätt.

Ett oskiljaktigt element på stenarna voro också krabborna. I tusental uppträdde de och var vi gingo kilade svarta och scharlakansröda, snabba fyrar i vild flykt framför våra fötter. Att fånga dem var nästan omöjligt. De inte blott sprungo på stenarna, de hoppade som apor, och alltid fingo några av de åtta benen fäste. En jägare fanns emellertid, som hade större lycka än jag. Det var en blågrå häger, som vandrade omkring och skickligt nappade till sig krabbornas ben. Som ett nytt ben så småningom växer ut, måste man ju säga, att det var ganska praktiskt inrättat — ungefär som att plocka frukt från ett träd.

Över en vecka njöto vi detta härliga, bekymmerfria paradisliv, som jag alltid drömt om på slaskiga, råkalla vinterdagar hemma i Stockholm. Vi badade när vi ville, åto när vi voro hungriga och läto solen skina på oss. Vi levde blott i nuet och hade ingen tanke på morgondagen. Men så kom den dag, då vi bröto upp för att på hemvägen hämta vår skatt, som vi ju med bestämdhet visste var den låg.

Dr Ritter, som Blomberg besökte. Dr Ritter har senare avlidit av solstyng.

Saken var den, att för ungefär tio år sedan två män grävde upp en stor järnkista under ett gammalt mantazarnaträd någon mil från byn. Hålet var flera meter djupt och för att få upp kistan, som naturligtvis var full av sjörövarguld och mycket tung, voro männen tvungna hissa upp den med lasson. När kistan var halvvägs uppe, brast repen, och den bekymmerfria ålderdomen försvann ned i jorden. Männen, som trodde att djävulen tagit guldet, sprungo förskräckta sin väg. Sedan dess hördes djävulen varje natt yla och skratta nere i gropen, och infödingarna tordes inte närma sig platsen utan att göra korstecken.

Vi hade räknat ut, att låg det någon sanning i historien, gick det till på följande sätt: När lasson brast, åkte kistan av tyngden ned en bit i den lösa marken och jorden, som kastats upp på sidorna, rasade ned och täckte den fullständigt. Vidskepliga, som alla äro här, trodde männen, då de inte längre sågo sin skatt, att djävulen tagit den. Nu skulle det emellertid bli vi, som tog den.

Fram mot kvällen efter en bra stunds letande funno vi gropen med den skrattande djävulen och började gräva. Men under de tio år som gått, sedan de båda männen blottade dyrbarheterna, hade det hunnit samlas massor av jord och smörja i hålet, och när dagen förvandlades till natt ha-

de vi inte hunnit mer än två meter ner. Men månen kom upp, stor och vit, och vi fortsatte att hacka och gräva. Och så började djävulen spela oss spratt. Först satte jag ett spett med hela min kraft på en stortå. Därefter klev min kamrat på hackan, som enligt någon fysisk lag om hävstänger, med oförminskad styrka smällde till honom i huvudet. Hans drag förvredos av smärta och i månskenet trodde jag faktiskt att det var djävulen jag såg.

Efter tre meter träffade vi på plankstumpar. Detta ökade energien, och vi voro nära att slåss om att få jobba nere i gropen.

Helt plötsligt fingo vi höra ett mystiskt ljud så det gick kalla kårar efter ryggraden.

Vi vände båda blickarna mot något svart, som kom framåt stigen. När det hunnit litet närmare, sågo vi, att det inte var djävulen utan en indian på en åsna. Vi hade ingen lust att röja vår närvaro, varför vi kröpo ned i gropen. Då mannen var nästan mitt för, började jag yla så sakta och min kamrat stämde upp ett hemskt skratt. Vi hörde ett förskräckt rop, och då vi tittade upp ur hålet sågo vi mannen galoppera iväg på sin lilla åsna med rekordsnabb fart. Med all säkerhet stannade han inte förrän han var hemma i byn.

Fyra meter ned i marken stötte vi på hälleberget och kunde konstatera att kistan verkligen tagits av den onde.

Dagen efter berättade en indian i byn för oss om ett hemskt äventyr. Han hade föregående natt ridit förbi skatthålet under mantazarnaträdet och plötsligt fått se djävulen stiga upp ur gropen — en man med två stora horn, glödande ögon och en lång svans. Han hade erbjudit indianen en hel kista full med guld, men då denne inte ville ta emot den, hade djävulen velat dräpa honom. Snabbt kom indianen upp på sin åsna och galopperade till byn.

Detta var våra första skattsökarfärder, och febern har nu lagt sig något. När detta skrives är allt klart för att fara vidare. Snart avsegla vi till den betydligt större ön S:ta Cruz, där jätteköldpaddor på ett par hundra kilo ännu larva omkring och där några norrmän slagit sig ned. Härifrån kunna vi så komma till andra, fullkomligt obebodda öar med de två fiskebåtar, som finnas. Även den tyska baronessan, som dragit sig tillbaka från världen och skön och okuvlig säges regera med grymhet på Floreana, måste vi göra en visit och samtidigt också hennes skäggige landsman, d:r Ritter, som lever på andra sidan ön efter regeln: Tillbaka till naturen.

Den dödsdömde islänningen

som fått NYTT LIV på Galapagos

berättar för

den långfarande stockholmaren

ROLF BLOMBERG

om sina märkliga nybyggaröden i den tropiska arkipelagen.

Den unge stockholmaren Rolf Blomberg, som för bl. a. Riksmuseets räkning rest ut till Galapagosöarna i Stilla oceanen, har sänt St. T. D. en ny rapport om sina upplevelser, denna gång om ett oväntat möte med en isländsk nybyggare.

SANTA CRUZ, Galápagos, i aug.

"...och här finns *allt* jag behöver för att leva — och leva gott!"

Sålunda slutade islänningen Walter Finsen förevisningen av sin lilla välskötta hacienda, som han på ett år drivit upp på galápagosön Santa Cruz. På min rundfärd härute i oceanen har jag nu hunnit hit, och, naturligtvis, gått rakt i famnen på den isländske nybyggaren.

Finsen är en utomordentligt trevlig och skäggig man på över 60 år — frapperande lik Bernard Shaw både till utseende och tänkesätt. Han har ett händelserikt liv bakom sig. Redan i unga år lämnade han Island och sedan dess har han sysslat med litet av varje — vaskat guld i Afrika och Alaska, borrat efter olja i Nordamerika och Mexico (på den tid då revolutioner och röveri var det naturliga tillståndet i landet) och gått ett par gånger över Anderna i Sydamerika, där han långa tider levt bland urskogens och högfjällets indianer.

(Forts. på sista sidan.)

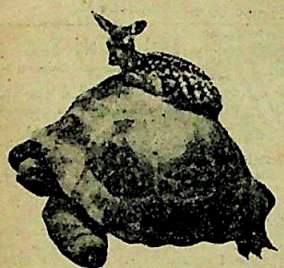
Rolf Blombergs karavan plöjer genom Galapagos-djungeln på väg till Walter Finsens hazienda. Därunder islänningen Finsen, tecknad av Blomberg.

Den dödsdömde islänningen

(Forts. från första sidan.)

Men aldrig förrän han kom till Galápagos har han sysslat med jordbruk. Han kom hit, av läkarna dömd att aldrig mera bliva frisk, och i detta härliga klimat och med ett hårt och sunt arbete kryade han på sig fabulöst snabbt. Nu är han den personifierade hälsan och många 60-åringar finnas inte på denna jord som hålla takten med honom, då han allt som oftast traskar den steniga, smala vägen från sin hacienda ned till Academy Bay och tillbaka på samma dag — en och en halv mil långt.

Vägen från Academy Bay till odlingarna i höjden går först genom ett nästan ogenomträngligt, regnfattigt bälte av

Finsens tama jättesköldpadda med en hjortkalv på ryggen.

torra buskar och träd och upp till 10—12 meter höga kaktéer. Men längre upp — där regnet faller mera rikligt, bli träden högre, kaktusen försvinner helt, jorden blir svartare och marken inte fullt så stenig. Och så plötsligt är där en ljusning i skogen och man är framme vid den första haciendan. Finsens.

Den är inte stor, men den ger mer än tillräckligt åt ägaren. Majsen står hög och friskt grön, likaså sockerrören, som snart skola ge sitt första socker. Gröna täcken av melon och ärtväxter gömma de stenrös, som ligga här och där, och unga bananpalmer svaja med bladen för vinden. Sötpotatis — och även den hos oss vanliga potatisen — otoy, yuca och ñame äro goda representanter för jordfrukterna och längs en rad av papayaträd med stora, saftiga frukter kommer man upp till husen. Här finnas apelsin-, citron-, fikon- och cirnelaträd. (Cirnela är en slags goda plommon).

Husen äro små mästerverk. De äro timrade av kluvna, raka träd från ön och hela inredningen är likaledes gjord av galápagosträ. Endast taket är av korrugerad plåt för att uppsamla regnvatten. Så finns det hönsgård och svinstia. Grisarna äro fångade på ön, där de finnas vilda i stora massor. Köttfrågan är förresten lätt ordnad, ty utom grisar finnes det vilda getter och jättesköldpaddor. En sköldpaddlever är det delikataste man kan äta och sköldpaddolja är likaså något extra finfint.

material och verktyg och en tusenlapp på fickan, så kunna de jämförelsevis snart ha sin egen lilla hacienda...

Så långt Finsen. Men kanske tusenlappen inte räcker för alla lika bra som för honom. Ty hos honom arbeta indianerna utan någon lön blott emedan de hålla av honom. Och jag måste till slut berätta en historia, som visar, att icke blott människorna utan även djuren äro hans vänner.

Finsen har en åsna, som han själv fångat som vild här på ön. I två dagar höll han den bunden och sedan dess följer den honom troget som en hund och kommer springande blott han ropar. Men en dag — på väg ned till Academy Bay — försvann åsnan helt oförmodat in i skogen. Finsen ropade på henne, men hon kom inte. Plötsligt, ett par hundra meter längre ned efter vägen, kommer hon ut ur skogen i sällskap med fem vildåsnor, dessa skygga djur, som man nästan aldrig kan få se en enda liten skymt av. I ett par minuter stå de och titta på honom från 15—20 meters håll, så försvinna de åter in i skogen.

Finsens åsna hade velat visa sina vilda vänner den som hon mest höll av — en människa som aldrig slår ett djur. Och *detta* räknar Finsen som sitt sällsammaste äventyr.

Rolf Blomberg.

Ja, Finsens liv här ser idealiskt ut — att under dessa tider kunna leva ett så bekymmersfritt liv: få mat i överflöd, slippa tänka på skatter och annat otyg (skatt betalas nämligen ej på Galápagos) och ha ett friskt arbete i ett härligt, malariafritt klimat på en ö, där inga giftiga ormar eller stora rovdjur finnas. Är det så också några nackdelar? Jag vill låta Finsen tala:

— Ja, jag ser inga nackdelar eller olägenheter, äger den skäggige islänningen och stoppar sin pipa med egenhändigt odlad tobak, men jag är övertygad om att t. ex. en ung, modern människa inte skulle trivas i isoleringen och ensamheten här ute lika litet som den, som vill förtjäna miljoner. Men äldre, som liksom jag, ha sett nog av världen, som äro nöjda med att leva ett lugnt och bekymmersfritt liv och för vilka den moderna tidens alla förströelser inte är något nödvändigt — dem kan jag rekommendera att slå sig ned på denna ö.

Mark få de gratis av den ecuadorianska staten och ha de så litet proviant,

men hvig vind. Övergående regnskurar

EN VECKA SOM ROBINSON.

(Forts. fr. sid. 4.)

deras gäspningar, stånkningar, fnysningar och det sätt på vilket de som österländningarna tala om, att de äro mätta och belåtna, är en människas.

De flesta av dem äro vänliga själar. Men en bit från mitt läger ligger nu en gammal vresig hane. En unge störde den i sömnen genom att i oförstånd slå en fena i ansiktet på den gamla grinvargen. Den lilla stackaren fick ögonblickligen ett bett i baken och vaggade med ett sjölejons löjliga rörelser protesterande bort till sin mamma (jag antar, att det var hans mamma) och blev tröstad.

Moskitos finns inte här på ön, men flugorna äro rätt irriterande på dagarna. Ligger jag alldeles stilla, komma dock ödlorna upp på mig och nappa dem från armar och kläder. Det är underbart med denna oräddhet.

Dagen därpå.

I natt var det oroligt. Först och främst väckte mig den gamle grinige sjölejonhanen genom att skälla högljutt och ihållande. Jag låg ungefär en halv timme och hoppades på, att han skulle sluta, så jag fick sova. Så kastade jag ett par snäckor på honom där han stod, stor och svart och skällde i månljuset — men utan resultat. Till sist var jag tvungen att gå ut och driva iväg honom och, ehuru protesterande, masade han sig likväl bort 25 meter. Tydligen var detta en stor ansträngning för honom, ty han somnade genast.

Frampå morgonsidan väcktes jag åter — denna gång av att jag blev totalt blöt om fötterna. Förvånad reste jag mig upp och gick ut. Orsaken var, att det på grund av fullmånen var alldeles särskilt högt högvatten — något som jag inte tagit med i beräkningen. Jag byggde några vallar av sand och kunde åter lägga mig.

Hela dagen har jag vistats här nere på stranden. Jag fiskade upp en fisk, som, då den kom upp på land, blåste upp sig som en ballong. Denna ballong åt jag till middag.

Det är inte särskilt roligt att ligga här nere på stranden, men jag har inget annat val. Solen utvecklar en fenomenal hetta och flugorna hjälpa till att göra vistelsen mindre njutbar. Är man i rörelse och har någonting för händer, är allt all right. Men denna overksamhet tar på nerverna. Och så får man tillfälle att tänka för mycket — på kyliga drycker och vällagad mat. Jag är nog en dålig Robinson Crusoe.

Nu på kvällssidan kommo några getter ned hit till stranden, och som de inte observerade mig, gingo de lugnt förbi mig på några meters avstånd.

Anblicken av dem för tanken på vad en norrman på denna ö, återstoden av tre koloniseringsexpeditioner till Galapagos — berättade mig om hur han fångar getter. Så fort han får se en get sätter han bara efter den och förföljer den tills den är så trött, att han kan ta den med händerna. Med tanke på den svåra terrängen här på öarna är det en sportbragd av första rang att kunna springa en get trött.

Två dagar senare.

Som jag åter kunnat gå hyggligt på foten har jag dessa dagar gjort små strövtåg inåt ön och efter stränderna. Men ingenting nytt har jag sett eller upplevt, ingenting som skiljer sig från vad jag redan på mitt första strövtåg såg. Och jag har funnit, att jag vet tillräckligt om Robinson Crusoes ofrivilliga eremitliv.

De stora ödlorna ha givit mig hånfulla leenden som ville de säga: vad skulle du här att göra? Vi äro inte vana att bli störda i vår middagsslummer.

Vråkarna ha undrande setat kring mitt tält nere vid stranden som om de väntat på att jag snart skulle ge mig iväg: Vi ha aldrig sett ett sådant fult sjölejon förr!

Och själv har jag tänkt, när jag ätit min okryddade mat: I morgon kommer båten och hämtar mig!

— — —

Så är det slut på min Robinsonad. Framemot eftermiddagen kom den lilla vita fiskarbåten i lagunen och jag kunde säga adjö till mina vänner sjölejonen — eller märkte de kanske inte att jag for? De lågo lika lata på stranden som när jag kom.

Och ön blev mindre och mindre och jag satt på fiskarbåten och tittade på den — utan saknad — medan jag åt en söt, saftig ananas. Arma Robinson Crusoe!

01-0010

Nr 7 - 16 Febr. **Lektyr** Årg. 13 - 1935

En vecka som ROBINSON

ROLF BLOMBERG *har tidigare i Lektyr berättat några äventyr på Galapagosöarna.*

I dag skildrar han hur han klarade sig på egen hand bland sjölejon och jätteödlor.

Barrington, öde ö i Stilla Havet.

I morse blev jag av en norsk fiskare här ute på Galapagosöarna landsatt på denna obebodda ö. Inte för att jag gjort något illa — mytteriförsök e. d. — nej, på egen begäran. Jag ville pröva hur Robinson Crusoe hade haft det. Skillnaden mellan honom och mig är blott den, att han tydligen hamnade på en ö, som var litet fruktbarare än denna. Och där fanns vatten. Här på Barrington finns inte en droppe, men med tanke härpå har jag en liten tunna med mig. Annars ingenting utom de kläder jag bär, en tältduk, kniv, fiskkrok och rev, gryta och en ask tändstickor.

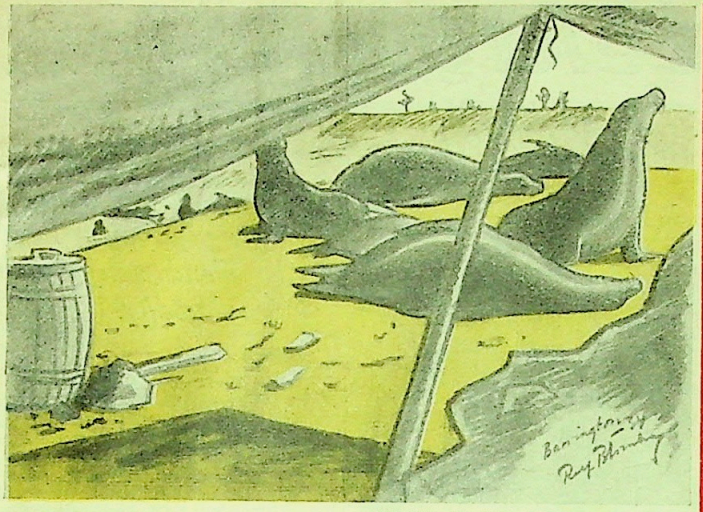
Jag har spänt upp tältduken på stranden i en vacker liten lagun. Det är det enda ställe med sandstrand som finns på Barrington, vit korallsand med underbart formade snäckskal i alla färger och storlekar. I lagunen paddla stora sköldpaddor omkring, pelikaner dyka efter fisk och tillsamman med mig på stranden huserar en hel koloni sjölejon. När jag kom iland, tittade de litet nyfiket på mig men lade sig snart åter ned med en stånkning och fortsatte att sova. Det är förunderligt så orädda alla djur här äro. Ödlor komma kilande upp på kläderna och nappa flugor, och galapagosvråkar, ståtliga som örnar — och även andra fåglar — sitta lugnt och kika på mig från ett par meters avstånd. De känna ingen fruktan och ha aldrig sett en fiende som tillnärmelsevis liknar mig. De ha aldrig lärt känna det värsta av alla rovdjur — människan — och jag tror jag närmast betraktas som ett ganska missbildat sjölejon. De enda skygga djuren på ön äro getterna. Någon gång för länge sedan, när sjörövarna höllo till härute, sattes antagligen ett par getter iland för att de skulle föröka sig och i framtiden kunna förse piratskeppen med proviant. Det är dessa första getters avkomlingar som nu klättra omkring, magra och eländiga. Och hur skulle de kunna vara annat? Ön är det minst gröna jag någonsin sett. Svarta lavastenar, röd jord, torra, grå buskar och träd och höga, taggiga trädkaktéer — det är allt. Vad skall en get bli fet på här? Sällan faller här något regn och då det faller, rinner det lika fort bort mellan sprickorna i lavan.

Det enda spåret efter människor på Barrington är ett litet träkors just i samma bukt, där jag bor. Historien om det är följande, som jag hörde den berättas av ett ögonvittne. År 1920 låg en bark vid namn Dinamarca på ön Chatham, 30 sjömil från Barrington. Den fraktade hudar från Isabella, den största av Galapagosöarna, till fastlandet. Den hade full last ombord och var klar att gå in till Guayaquil. Ombord voro ett femtiotal människor, däribland även kvinnor och barn. Nu är det så, att här ute vid Galapagos gå starka strömmar, som göra segelfarten ytterst vansklig och som varit orsak till många tragedier. En natt slet strömmen loss Dinamarca och som det var vindstilla och seglen därför inte kunde brukas, drev båten redlöst iväg mot Barrington. När man var helt nära ön, lät man ankaret gå och beslöt att här invänta vind. Och vind kom — men så plötsligt, att ankarkättingen slets av och båten drev upp på land, där den slogs i stycken. Människorna räddade sig i land, men proviant och vattentankar gingo all världens väg.

Till att börja med insågo de inte i vilken hopplös situation de kommit. De hoppades på att undsättning skulle komma från Chatham, där deras ofrivilliga avfärd måste ha observerats. De väntade och väntade men ingen båt kom, och de förstodo hur saken låg till: på Chatham var man i den tron, att de seglat till Guayaquil. Av plankor från vraket snickrade då tre män ihop en mycket primitiv båt för att söka nå någon av de andra öarna och där skaffa hjälp. I sjutton dagar drev båten med strömmen tills den hamnade på Isabella. De arma människorna voro då mer döda än levande men med uppbjudande av sina sista krafter stapplade de efter kusten fram till Villamil, den enda bebyggda platsen på ön. Här låg en fiskarbåt. När denna båt kom till Barrington hade de skeppsbrutna vistats på ön i 40 dagar. Vatten hade de fått genom att krama ur kaktusblad. Mycket blev det inte, men det var några droppar för var och en att svalka struparna med. Kött fingo de från sjölejon, sköldpaddor och de stora ödlorna, och kanske lyckades de fånga en eller annan mager get. En man — kocken — hade emellertid inte haft nog motståndskraft. Han var död när hjälpen kom, och det är över honom det enkla lilla träkorset står som ett minne av denna tragedi.

Mat synes det som om jag skulle kunna få tag på ganska lätt. Jag har i dag kokat krabbor och kaktusfrukter — delikata rätter!

Att fånga krabbor är en god sport och

lämnar många blåmärken och skrubbsår efter sig. Överallt på Galapagos' steniga stränder finnas de i tusental, dessa scharlakansröda krabbor. De äro oerhört snabba och skall man lyckas fånga dem, får man vara kvick i vändningarna. Somliga stenar äro vassa som rakblad, andra glatta som såpa — och tjo, så ligger man där. Och dessutom ha krabbor en ovana att nypas.

Nu går solen ned. Månen har kommit upp men är ännu blek, sjölejon gäspa, böka sig en grop i sanden, sträcka lättjefullt på sig och somna, den ena efter den andra. Även jag skall göra mig en grop och se efter att jag inte placerar mig rätt på en av dessa små skorpioner, som äro vanliga här.

Nästa dag.

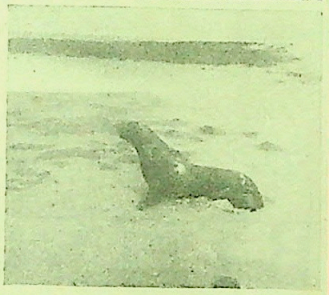
Tidigt i morse, sedan jag kokat mig en fisk — havet är fullt av fisk som i en ansjovisburk — vandrade jag iväg på upptäcktsfärd till högsta berget på ön. Robinson Crusoe hade nog gråtit om han sett något så torrt och ogästvänligt som denna ö — torrt, torrt allting. Kaktéernas smutsgröna färg blev intensivt grällt grön bland dessa torra buskar och träd. Terrängen var den sämsta tänkbara. Spetsiga och förrädiska lavastenar, risiga busksnår och en brännande het sol gjorde vandringen svettdrypande. Ingen vattenflaska hade jag med.

På de högre delarna av ön såg jag mina första drushuvuden — stora, gulröda ödlor. De låga i skuggan av träd och kaktéer med ett ironiskt leende i sitt fula drakansikte. När de blevo skrämda, nickade de med huvudet några gånger, larvade så bredbent bort och gömde sig i sina hålor i marken eller under några stenar. På en del ställen fanns hela kolonier. Jag såg mig föranlåten, med tanke på mitt tomma skafferi, att frälsa en av dem från denna syndfulla värld, och jag har nyss ätit en, halstrad över glöden.

När solen stod rätt över mitt huvud nådde jag toppen. På högsta punkten, en stor svart lavasten, stodo tre getter med kraftiga, vackert böjda horn. När de sågo mig, försvunno de med eleganta språng ned efter berget, men ett par små blåögda, rödfotade duvor sutto lugnt kvar.

Detta samma berg besöktes för några år sedan av dåvarande guvernören över Galapagos. Inte i tjänsteärende utan för att leta

Överst: Utsikt från tältet (teckning av författaren).

Bilderna ovan: Jätteödla och sjölejon. (Foto förf.)

T. h.: Korset på Barrington.

efter ädelstenar, något som renderade till en skrapa från högre ort. En guvernör skall nämligen inte leta efter ädelstenar. Saken var den, att en österrikisk äventyrare kom ut till ögruppen medförande en karta över en Galapagosö, och enligt dokumentet skulle här finnas massor av ädelstenar på öns högsta punkt. Denna karta stämde ungefär in på Barrington. Österrikaren hade emellertid ingen båt — något som guvernören hade — och då slogo de båda herrarna följe. De plockade stenar och hackade i jorden, de vandrade upp och ned för berget och undersökte det på alla sidor, men de enda stenar de funno voro lavastenar. När guvernören kom tillbaka från sin misslyckade expedition till Chatham, där han residerade, hade någon, medan han var borta, futtat eld på hans hus — kanske för att visa, att en guvernör inte skall glömma sina plikter för att leta efter ädelstenar. Så behållningen var inte stor.

När jag på eftermiddagen åter kom ned till mina sjölejon, var jag oerhört varm efter vandringen. Jag tog av mig kläderna för att bada, men just som jag skulle springa i vattnet, fick jag se två ganska stora hajar, som gingo i viken inte långt från stranden. Antagligen för att passa sjölejonungar. Jag önskade inte stifta bekantskap med dem, varför jag åter klädde på mig och i stället ägnade mig åt tillagningen av min stora ödla.

Middagen bestod av halstrad ödla och kokta kaktusfrukter.

Nästa dag.

I dag har någonting hänt som absolut inte får hända en Robinson Crusoe.

När det var lågvatten skulle jag söka fånga hummer bland stenarna — hummer finns det gott om här, stora krabater utan klor men med mycket mat i stjärten. Jag hade redan fångat två stycken och skulle dyka in med handen mellan ett par stenar för att ta den tredje, då jag förlorade fotfästet och vrickade en fot riktigt ordentligt. Och nu ligger jag här i hettan under tältduken med svullen fot och kikar på sjölejonen.

Om någon frågade mig — sådana frågor finns faktiskt — vilket djur jag helst skulle vilja vara, skulle jag svara: sjölejon. Och helst sjölejon på Barrington. Inte för att de inte ha några fötter att vricka — nej, men de se ut att ha ett så härligt, skönt liv. De bada när de vilja i detta salta, friska Stilla Havs-vatten. Fisk finnes i massor: jag antar, att de blott behöva gapa för att få munnen full. När de tröttnat på leken i vattnet, på att dyka och åla i dyningarna, kravla de sig upp på land, sträcka ut sig lättjefullt i sanden och ta sig en siesta.

Det är förresten lustigt vilka mänskliga ljud dessa djur kunna prestera — eller kanske rättare oljud. De kunna visserligen skälla som hundar och råma som kor — men

(Forts. å sid. 23.)

MYSTERIET PÅ GALAPAGOS LÖST

genom specialrapport till St. T. D. från långfararen Rolf Blomberg.

Piratdrottningen

— inte den moderne Robinson

har omkommit.

Svenskens besök på enslingarnas ö klarlägger tragedien i Söderhavet.

Den tyske vetenskapsmannen dr Ritter, "Den moderne Robinson", skulle enligt telegram i gårdagens tidning ha slutat sitt äventyrliga liv vid ett skeppsbrott på en av Galapagosöarna i Stilla oceanen. Ett till St. T. D. just anlänt brev från den långfarande stockholmaren ROLF BLOMBERG ger emellertid en helt ny lösning åt detta Söderhavsmysterium. Vid sitt besök på Galapagosön Floreana fann svensken dr Ritter i högönsklig välmåga, under det att den ryktbara drottningen av Galapagos spårlöst försvunnit från samma ö med en tysk följeslagare. Tydligen är det dessa två som återfunnits döda, vilket även bestyrkes av måndagskvällens nya telegram om händelsen. Hr Blombergs skildring av hans märkliga upplevelser på enslingarnas ö följer här nedan.

(Copyright St. T. D.)

FLOREANA, Galapagos, i sept.

Floreana är den av Galapagosöarna, som på sistone varit mest omtalad jorden runt. Den ensliga ön i Stilla Havet har nämligen haft sin egen drottning, den österrikiska baronessan Eloissa Wagner de Bosquet, och denna originella dam väckte i början av året ett ofantligt uppseende i Amerika, omnämnt även i svenska tidningar, genom att hon påstods ha tillfångatagit skeppsbrutna från Equador och regerat som den värsta despot i sitt egenhändigt ockuperade rike. Även med risk att bli kastad i fängelse ville jag gärna på min rundfärd i den tropiska arkipelagen göra en visit hos drottningen, och samtidigt ämnade jag söka upp "Den moderne Robinson", den tyske vetenskapsmannen dr Ritter, som skulle vara en annan sällsam ensling på ön. Kurs på Floreana alltså!

Redan i Guayaquil hade jag turen träffa en herre, som kände litet närmare till drottningen och som denna dam av misstag skjutit i magen med ett salongsgevär. Han ansåg att ryktena voro betydligt överdrivna, men när han hörde, att jag absolut ville träffa härskarinnan, utrustade han mig med ett introduktionsbrev.

Piratdrottningen, baronessan Wagner — foto sänt till St. T. D. från Galapagos av Rolf Blomberg.

Med detta på fickan och med post i massor — den första post de låtaliga invånarna på Floreana fått på ett halvt år — seglade jag så en morgon i väg från Santa Cruz på Galapagos mot Floreana med en norsk fiskebåt. Efter några timmar sågo vi ön med dess många utslocknade vulkaner i ett lila dis. Sjömil efter sjömil lade vi bakom oss, ön växte, den lila färgen övergick i svagt grön. Tunga regnmoln hängde över de högsta punkterna.

På Floreana — där f. ö. Darwin gjorde sina märkligaste upptäckter — finns det tre ställen med färskvatten, tre källor. Och vid var och en ligger en liten hacienda: drottningens, dr Ritters och tysken Wittmers. Nere vid Post Office Bay, en stor bukt med vit sandstrand, står ett hus kvar som minne efter en misslyckad norsk koloniseringsexpedition. Detta visade sig vara den enda bebyggelsen på denna relativt stora ö.

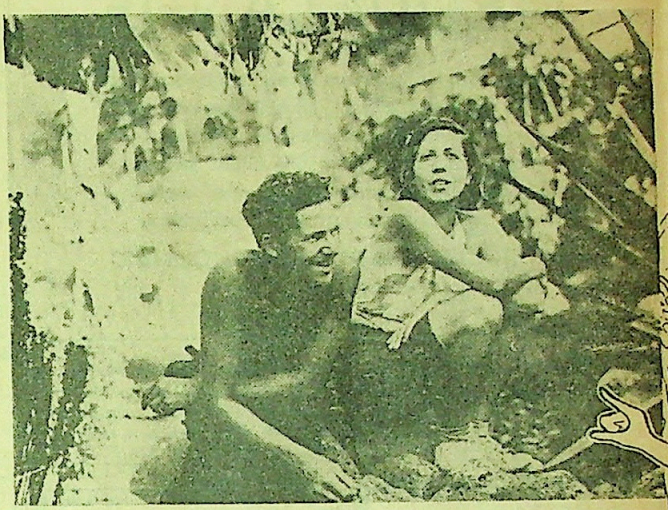
Efter tio timmars färd ankrade vi i Post Office Bay. Ingen grym drottning med beväpnade män tog emot oss. Men en lapp, undertecknad av en herr Rudolf Lorenz — tillhörande drottningens hov — satt uppspikad på ett träd. Lorenz bad häri första båt, som besökte ön, medtaga honom till fastlandet.

Så begynte vi vandra stigen upp till drottningens hacienda, El Paraiso. Vägen dit, som gick genom en underbart vacker terräng, var utmärkt genom vitnade kokoch åsneskallar, upphängda i buskar och träd. Efter en timme kommo vi in i en skog av vilda citron- och apelsinträd och efter ytterligare en timme sågo vi drottningens plantage. Bananpalmer, storbladiga otoyplantor, spetsbladiga agaver och andra tropiska växter gåvo verkligen en vision om paradiset — El Paraiso!

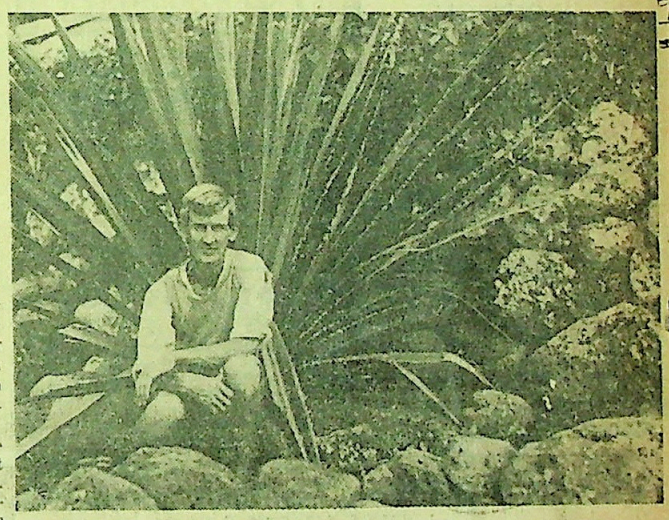
Men till vår förvåning sågo vi intet hus! Bara platsen där det stått. Var var drottningen? Vi hojtade och skreko, men ingen svarade.

Ej långt från El Paraiso har tysken

(Forts. på sista sidan.)

Enslingarna på Galapagos: härovan "drottningen", baronessan Wagner, och tysken Philipson, vilka sannolikt äro de omkomna.

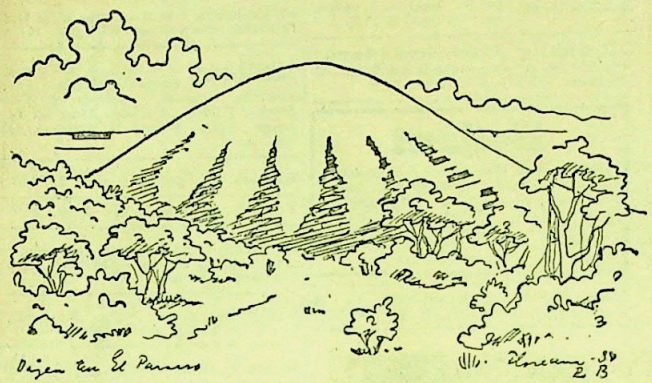
v. "den moderne Robinson" dr itter, tecknad av Rolf Blomberg. Ovan drottningens kock och f. d. gemål Lorenz.

01-0011

01-0011

01-0012

Mysteriet på Galapagos löst

(Forts. från första sidan.)

Wittmer sin lilla hacienda och dit begåvo vi oss nu. Här träffade vi förut nämnde Lorenz och av honom fingo vi höra att drottningen var försvunnen från ön — hade abdikerat! Han berättade mig hela sanningen om henne, och historien är i korta drag följande:

Baronessan Wagner de Bosquet, som är född i Wien och varit gift med en fransman, hade i Paris en liten affär tillsammans med hr Lorenz. Det var Lorenz som fick arbeta medan baronessan däremot roade sig furstligt. Så träffade hon en berlinare vid namn Philipson och det blev kärlek vid första ögonkastet. För att få en lösning på triangeldramat beslöt hon fara i väg från Paris och sin man till mera fria, paradisiska förhållanden. En artikel om "den moderne Robinson", dr Ritter på galapagosön Floreana, fångade hennes intresse — det var en fantasirik skildring om en plats med grönskande palmer där man kunde leva utan att arbeta och om täta besök av amerikanska miljonärers lustyachter o. s. v. Hon övertalade Lorenz att följa med — "emedan klimatet skulle göra honom gott då han ju var sjuk"; de sålde affären och slogo sig ned på Floreana.

Vid denna tid bodde dr Ritter ensam på ön. Dr Ritter var mycket mån om reklam; baronessan hade samma åstundan och så blev det ett mycket spänt förhållande dem emellan. För att draga intresset bort från dr Ritter och över till sig själv började baronessan skriva fantastiska artiklar, anonymt naturligtvis, vari hon skildrade sig själv som "the pirat-queen of Galapagos" — piratdrottningen på Galapagos!

sa stor sensation — att från ett civiliserat samhälle och med en god ekonomisk ställning draga sig tillbaka som en Robinson på en öde ö i Stilla havet. Själv säger han, att det icke låg några falska motiv bakom, ingen önskan att bli ryktbar. Han hade redan tidigt beslutat sig för detta liv...

Jag hade väntat mig ganska mycket av mitt besök hos dr Ritter men jag sade snart adjö. Jag hade en känsla av att allt var teater... Och det var nästan en lättnad att från denne Robinson återvända till Wittmers. Här, i deras lilla plantage vilar ro och lycka. Herr W., hans hustru och deras två barn önska icke bli omskrivna, fotograferade, diskuterade — de vilja leva i lugn och ro, de äro förnöja med livet, arbeta strävsamt och glädjas nu åt att se hur allting växer när det efterlängtade regnet faller efter en svår torka, som kommit de vilda kreaturen på ön att dö som flugor.

Rolf Blomberg.

Kejsarinnan ville ha 20,000 cigarretter.

Och mycket riktigt. Ritter glömdes bort för baronessan — han var inte längre den största sevärdheten. Piratdrottningen fick ofta besök, med ty åtföljande proviantförstärkning, av romantiska amerikaner, hon blev filmad, fotograferad, omskriven till Ritters stora förargelse. Hon förstod att sköta sina kort. I ett brev till direktören för en känd amerikansk cigarrettfabrik fordrade hon att få 20,000 cigarretter gratis tillsända. Brevet undertecknades Baronesse Wagner de Bosquet, Kejsarinna av Galapagos. Philipson, Minister!

Vad Lorenz beträffar var han inte längre som i Paris kompanjon. Han degraderades till kock. Även Philipson behärskades fullständigt av denna galna kvinna. Lorenz försökte vid flerfaldiga tillfällen komma i väg från ön, men baronessan hade hand om kassan. I mitten på mars i år hade Philipson på hennes befallning misshandlat Lorenz ordentligt. Han hade då separerat och sökt hjälp hos Wittmers, där han fick bo.

Fjorton dagar senare voro baronessan och Philipson försvunna — ingen vet säkert vart. Till Wittmer hade hon sagt, att ett par bekanta engelsmän kommit på besök och att hon och Philipson nu skulle fara till Söderhavet med de engelska vännernas yacht. Men — ingen har sett yachten, ingen har sett engelsmännen, man tror sig blott ha hört främmande röster. Allt är en gåta.

Dr Ritter, som jag besökte litet senare, hade sin egen teori. Han ansåg, att baronessan och Philipson "druckit ur sin sista flaska whisky, tagit ett sista bloss och summit ut i Stilla havet för att aldrig återvända". Denna teori var grundad på dr Ritters psykologiska studier.

Löständer för att slippa kulturen!

Att skriva om ett besök på Floreana utan att skriva några ord om "den moderne Robinson" går inte. Redan 1929 kom dr Friedrich Ritter till Floreana tillsammans med en kvinnlig följeslagare, Dore Strauch. Dessförinnan hade han låtit dra ut alla sina tänder och skaffat sig löständer. Han ansåg nämligen att det enda, som skulle kunna förmå honom att åter uppsöka civilisationen, vore tandvärk!

Han kom hit för att, enligt egen utsago, lära känna sig själv här i ensamheten långt bort från världen. Om han ännu lyckats härmed är svårt att avgöra. Emellertid — Dore och han leva här, säga de, ett mycket lyckligt liv. De äta blott grönsaker, arbeta i den lilla plantagen, syssla med författarskap och känna sig högst besvärade när en yacht anländer (med rikliga gåvor och proviant). Dr Ritter har, samtidigt som han skött och ansat sin lilla plantage, även hunnit med att skriva en religiöst betonad filosofi och nu arbetar han på en bok om deras liv. Filisofin är ännu icke tryckt, men jag fick läsa manuskriptet. Jag måste erkänna, att jag inte begrep mycket.

I Tyskland gjorde Ritter vid sin avre-

01-0013

D.N.

senado.

DOS HOMBRES DE VALIA VIENEN DE LAS ISLAS COLON.

FUERON A LA CAPITAL, ESPERANDO NARRAR EL RESULTADO DE SU JIRA.

Después de una permanencia de 8 meses en el archipiélago de Galápagos, regresó al continente en el motovelero nacional San Cristóbal que anteayer entró al puerto, el jóven periodista sueco señor Rolf Blomberg, quien tiene la representación del importante diario escandinavo "Stockholms-Tidningen". El señor Blomberg, ha traído consigo para llevarlos a los museos de su patria, importantes colecciones de insectos, flores, peces y aves, así como importantes anotaciones de carácter científico sobre formación geológica, meteorológica y otros estudios destinados a ilustrar las condiciones generales de vida y recursos que ofrecen las principales islas habitables de nuestro archipiélago.

Junto con el señor Blomberg, ha venido también de Galápagos el profesor Martín Voegeli, intelectual suizo autor de algunos tomos sobre temas de interés geográfico. El Prof. Voegeli, es también corresponsal de varios periódicos suizos y alemanes, teniendo la representación de diarios como el "Baterland" y "Luzerner Neueste Nachrichten". Su estada en las Galápagos ha sido sólo de dos meses, los que ha dedicado de preferencia a estudiar la vida animal y etnográfica. Uno y otro se proponen escribir volúmenes sobre la importancia de nues-

01-0014

EL MAS MISTERIOSO

DE LOS SECRETOS DE LAS

ISLAS GALAPAGOS

será revelado a los lectores de

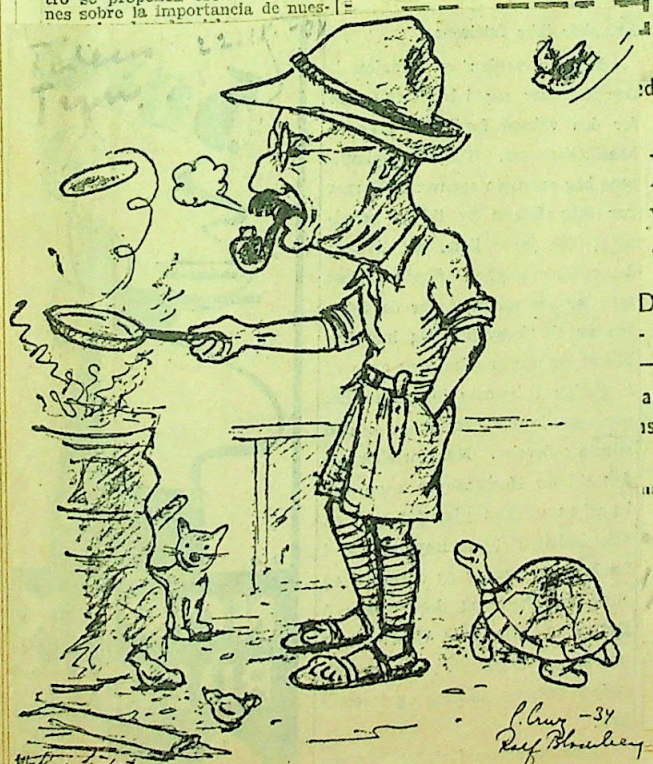
[illegible]TIGRAFO

edición de

MAÑANA VIERNES

DIOS AMOR.
- CRIMEN.

amás haya sucedido en
ıs del Pacífico.

Den norske Robinson på Galapagos: Arthur Worm-Müller, tidligere norsk konsul i Guayaquil.

Lorenz flydde, omkom av törst.

Mysteriet på Galapagosön löst. Den andre omkomne norsk kapten.

— Privat till Dagens Nyheter. —

GUAYAQUIL, ECUADOR, tisdag.

U.P. De båda lik som av besättningen på en tankångare för några dagar sedan anträffades på ön Marchena ha nu identifierats. Det gäller icke, som först uppgavs, en man och en kvinna, utan två män. Den ene är Alfred Rudolf Lorenz, vilket också meddelades i de första telegrammen. Den andre är kaptenen på en norsk jakt, Nuggerud.

Polismyndigheterna antogo att de båda döda först voro makarna Wittmer, som för någon tid sedan slogo sig ned på ön Floreana. Man har emellertid nu lyckats fastställa att

Forts. å sidan elva.

Lorenz flydde.

(Forts. från sid. 1)

Baronessan försvunnen.

makarna ännu leva. Däremot ha två andra medlemmar av Wittmer-gruppen spårlöst försvunnit. För några veckor sedan anlände den svenska journalisten Rolf Blomberg och tyska professorn Vögel på resa till Galapagosöarna och meddelade att man på Floreana icke sedan 24 dagar hört av eller sett till tysken Ernst Philippson, Lorenz och den österrikiska baronessan Wagner-Bousquet, vilka bodde på ön. Den på Marchena som död anträffade Lorenz synes ha flytt från baronessan Wagner-Bousquet, som enligt uppgift strängt bevakat honom och som skall ha gjort livet i den paradisiska ensamheten på Floreana mycket besvärligt. Lorenz anförtrodde sina grannar att han ämnade lämna ön i en båt och gjorde intryck av att icke hysa någon högre önskan än att så snart som möjligt komma bort från Floreana. På resan till Marchena torde han ha mött den norska jakten och upptagits av dess kapten. Förmodligen har jakten lidit skeppsbrott på kusten av Marchena. Lorenz och kaptenen ha räddat sig i land, men ha sedan omkommit av törst på den vattenfattiga ön.

Enligt meddelande från Los Angeles ämnar en amerikansk oljemagnat och forskare, kapten Hamcock, under denna vecka avresa till Galapagosöarna för att söka skingra de mystiska händelserna kring de båda männens död och de andras försvinnande. Den möjligheten föreligger att de båda försvunna fått i uppdrag att förfölja Lorenz och att de därvid omkommit.

FRÅN

01-0015

EL PERIODISTA BLOMBERG CON EL MARINO NORUEGO ARTHUR STAMPA BUSCARON A LORENTZ Y NUGGERUD SIN ENCONTRARLOS

AUTORIDADES DE CHATAM SABIAN DESAPARICION DE LA BARONESA DESDE DOS MESES ATRAS

OCHO DIAS ALIMENTANDOSE DE IGUANAS Y PESCADO

.El día 14 de Noviembre, entre los pasajeros del motovelero SAN CRISTOBAL, llegaba a Guayaquil, después de una permanencia de ocho meses en el archipiélago de Galápagos, el joven periodista sueco, señor Rolf Blomberg, quien viaja en representación del importante diario escandinavo **Stockholms-Tidningen**, para el que escribe sugestivos relatos de sus correrías por el mundo.

.Amigo de EL TELEGRAFO, al que vino recomendado a su entrada al país, el señor Blomberg, tan pronto como llegara al continente, nos visitó y en el curso de su conversación nos contó lo que sabía en relación con la desaparición de la Baronesa de Wagner y su amigo Phillipson. Su estupefacción fue grande al darse cuenta que nada de todo lo que nos relataba se conocía en Guayaquil; había vivido los últimos dos meses de su residencia en Chatam, donde todo el mundo conocía tales sucesos por haberlos él hecho públicos y le parecía imposible que las autoridades de las islas no hubieran dado la importancia que tenía el suceso, sin siquiera comunicarlo a título de información. Como periodista, había ya algunas semanas que había enviado a su periódico un relato de los aparentemente misteriosos sucesos. Casi tenía seguridad que va en Suecia— a muchos millares de kilómetros— se conocía detalladamente un acontecimiento relacionado con el archipiélago ecuatoriano, del que no se tenía noticias en el Ecuador.

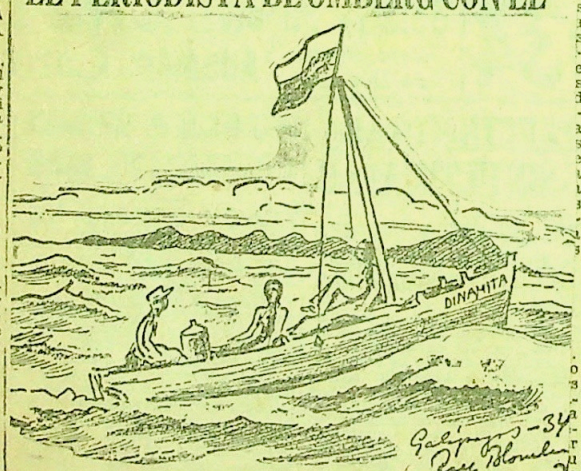
Rolf Blomberg, el joven periodista escandinavo que vió alejarse a Lorentz, rumbo a la eternidad el 13 de julio último.

Rolf Blomberg, es un hombre joven, un muchacho casi, que viaja enviado por su periódico visitando, casi siempre, remotos países. Su viaje a Galápagos lo realizaba, de manera preferente, para estudiar la vida de los animales salvajes: tortugas, cabras, burros, perros, focas, etc. etc., pero como inteligente periodista, no estaba dispuesto a perder oportunidad alguna que le ofreciera tema a sus relatos de viaje. Oir al joven Blomberg su vida en las casi abandonadas islas de nuestro archipiélago, es algo de lo más pintoresco e interesante. En su empeño de lograr temas para sus artículos, hizo que lo abandonaran por una semana en la isla de Barrington, sin más provisiones que un saco de naranjas; quería sentir, quería saber si era posible subsistir en una desierta isla, viviendo de iguanas y pescado, y cual otro Robinsón Crusoe, hizo la prueba, una singular experiencia llena de emociones, vagando durante el día por las solitarias playas y volcánicos arrecifes, para dormir, en las noches, la cara al cielo, entre rimeros de piedras que apenas si lograban protegerlo de los helados vientos del océano.

.Después de permanecer una larga temporada en la isla de

(Sigue a la página cuatro)

EL PERIODISTA BLOMBERG CON EL

La pequeña lancha a motor DINAMITA, del pescador noruego Nuggerud, en la que hizo varios viajes el periodista Blomberg, y la que abandonó, precisamente en el viaje en que no llegó a su destino. Dibujo de Ra, Blomberg.

(Viene de la primera página)

San Cristóbal, de la que sólo se había alejado en breves excursiones, como la antes relatada a la isla de Barrington, Blomberg quiso ir a las otras islas del archipiélago donde sabía que había grupos de colonos, y fue así, cómo, en los primeros días del mes de julio se embarcó en la lancha DINAMITA del colono noruego Trygve Nuggerud, para trasladarse al lugar de residencia del grupo de colonos que existe en la isla Santa Cruz, y que es el más numeroso e importante. Tras unos pocos días de descanso, la lancha DINAMITA anunció que seguiría a la Floreana y en el deseo de conocer de cerca a la Baronesa de Wagner y sus amigos, se embarcó otra vez en la pequeña nave de Nuggerud, teniendo como compañero de viaje al noruego Worm Muller. Además de Nuggerud y en calidad de marinero los acompañaba un nativo de apellido Triviño.

.Su llegada a la Floreana había de significar mucho al mundo exterior, pues eran las primeras personas que llegaban a esa isla después de la misteriosa desaparición de la Baronesa, a la que Blomberg nunca conoció. El natural interés periodístico lo llevó a visitar al doctor Ritter y a los Wittmer, donde conoció a Rudolf Lorentz; siempre tratando de obtener datos, tan discretamente como posible fuera sobre los sucesos que a todos parecía intrigar, pero sobre los que nadie quería ahondar. Todo lo que supo y conoció entonces, así como lo que más tarde supiera el doctor Martín Voegeli, quien visitó al doctor Ritter el 15 de Setiembre, lo dimos ya a la publicidad en el artículo que estos dos periodistas escribieron para EL TELEGRAFO y que se publicó en la edición del 16 de Noviembre de este diario, artículo que ha tenido el más sensacional eco en todo el mundo, apasionando a los públicos que aman de lo novelesco y sensacional, que hay que convenir en que son los más.

.Lorentz, que sólo esperaba una oportunidad para abandonar Floreana, hizo conocer su decisión de embarcarse en la lancha DINAMITA, para trasladarse a Chatam, de donde 3 días más tarde debía salir para Guayaquil la motonave SAN CRISTOBAL. Y el 12 de julio, abandonaban la bahía principal de la isla, rumbo a San Cristóbal. A bordo iban Lorentz, Worm-Muller y Blomberg, como pasajeros, Nuggerud y el marinero Triviño. En el curso de la conversación entablada a bordo, mientras realizaban la corta travesía, supieron que Lorentz llevaba los originales de una obra sobre filosofía que había escrito en su solitaria residencia el doctor Ritter, así como algunas cartas que le habían confiado los Wittmer, todo lo que debía depositar en el correo al llegar a Guayaquil.

.Después de horas de una relativa travesía, llegaron a Santa Cruz, donde Blomberg y Worm Muller debían quedarse. El día 13 de julio, el DINAMITA continuó su viaje a Chatam, con solo Lorentz como pasajero, el valiente marino Nuggerud al timón y un negrito como marinero, que se embarcó para sustituir a Triviño que, decidió quedarse en ese viaje, que había de ser el postrero de la tan conocida lancha DINAMITA. Blomberg había entregado a Lorentz una correspondencia para su periódico, que incluía muy importantes fotografías con sus negativos.

.Semanas más tarde— nos decía Blomberg— con la llegada del bote de vela a Barcia, supe que Lorentz no había jamás llegado a Chatam. En un pequeño bote descubierto, el FALCON, acompañé al audaz pescador Stampa, que con toda humanidad emprendió en la búsqueda de Nuggerud y sus compañeros y con tal propósito visitamos las bahías de Conway y Seymour, sin mayor éxito. Cuando estábamos en Seymour, resolvimos dirigirnos a las islas del norte, donde más tarde han sido encontrados los cadáveres de Lorentz, ya identificado y seguramente el de Nuggerud. Iniciamos el viaje, pero lo fuerte de la corriente hizo imposible nuestro empeño: la potencia del pequeño motor del FALCON no lograba vencer la violencia de las aguas y hubimos de desistir...

.No tuvimos noticia alguna que dar a nuestro regreso a Santa Cruz. Antes de abandonar la isla, creí mi deber escribir a los Wittmer para agradeceries el hospedaje que me habían brindado en los cortos días que estuve en la Floreana. En esa carta les informaba de la desaparición de la lancha DINAMITA y de mis temores de que sus tripulantes hubieran perecido. Días más tarde llegaba el SAN CRISTOBAL a Santa Cruz en un viaje de excursión a las islas habitadas, tomé pasaje y siguiendo su ruta me encontré una vez más en la Floreana. No visité entonces al doctor Ritter pero sí estuve en casa de los Wittmer a los que causó gran sorpresa mi presencia. Tanto éllos como yó, jamás pensamos que nos volveríamos a ver. La señora de Wittmer me informó que había recibido mi carta en que los noticiaba de la pérdida del DINAMITA, con Lorentz y Nuggerud a bordo. Tenía escrita la contestación en espera de algún barco que la llevara y me la entregó personalmente. Es seguramente a esta carta a la que se ha referido el enviado de la United Press a Galápagos, señor Carlos Luna, carta que conservo en mi poder y en la que textualmente me decían, refiriéndose a la posible desgracia de Lorentz:

"Recibimos su carta. Muchas gracias. Es deplorable que Lorentz tenga que morir en esta forma. ¿Destino?"

Comentando estas líneas, el señor Blomberg nos decía: la palabra "destino"— hasta donde puedo entenderlo— deja comprender que los Wittmer también tenían la misma sospecha que despertó en mí la actitud nerviosa de Lorentz, la sospecha de que Lorentz tenía alguna participación en la desaparición de la Baronesa.

.Blomberg espera ahora que pase la Nochebuena, para lanzarse a una nueva aventura. Esta vez irá a nuestro oriente. Se internará en la espesura de nuestros irredentos bosques, sin saber qué ruta va a seguir, aunque sí la que mayor misterio e interés ofrezca.

01-0016

St.T.D. 3/1-35.

Piratdrottningen PÅ GALAPAGOS lever upp igen.

Rykten från Lima — Rolf Blomberg reser dit.

Svensken skulle häktas för sitt besök i det olyckliga paradiset.

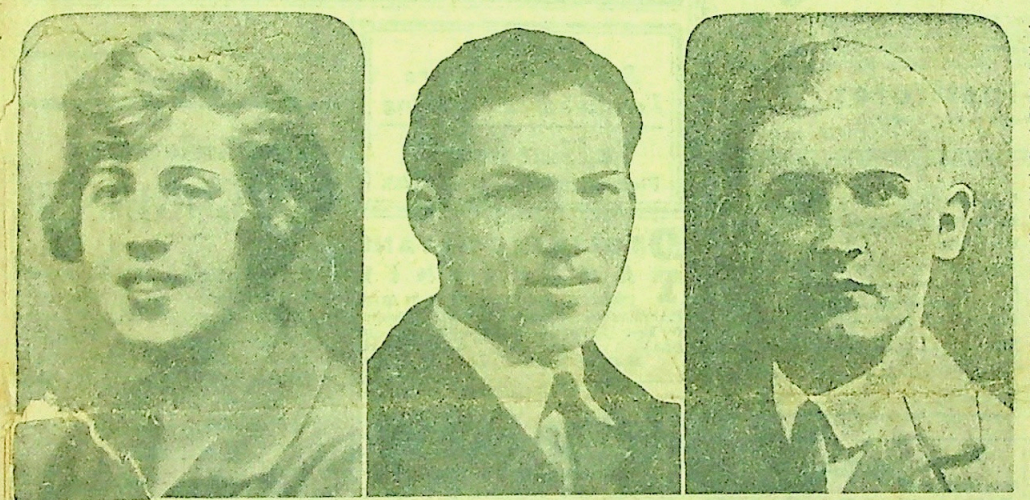

Den moderne Robinson, den mållösa mördade dr Ritter i två poser: arbetande på sin odling (t. h.) och matade ett föl tillsammans med sin kvinnliga kompanjon Dore Körwin.

Specialtelegram till St. T. D.

GUAYAQUIL, Ecuador, den 2 jan.

Tystnaden kring Galapagostragedierna har äntligen brutits. I dag kom det hit underrättelser från grannlandet i söder, Peru, att piratdrottningen eller kejsarinnan av Det nya Eden, alias baronessan Wagner, jämte sin "minister" Philippson efter allsköns äventyrsfärder på oceanen skulle ha anlänt till huvudstaden Lima. Det beryktade paret försvann från sitt högkvarter på ön Floreana den 5 juli i år och antogs ha lidit en våldsam död, liksom några andra av den romantiska paradiskoloniens invånare. Alla försök att skingra mystiken [illegible] hittills varit fåfänga.

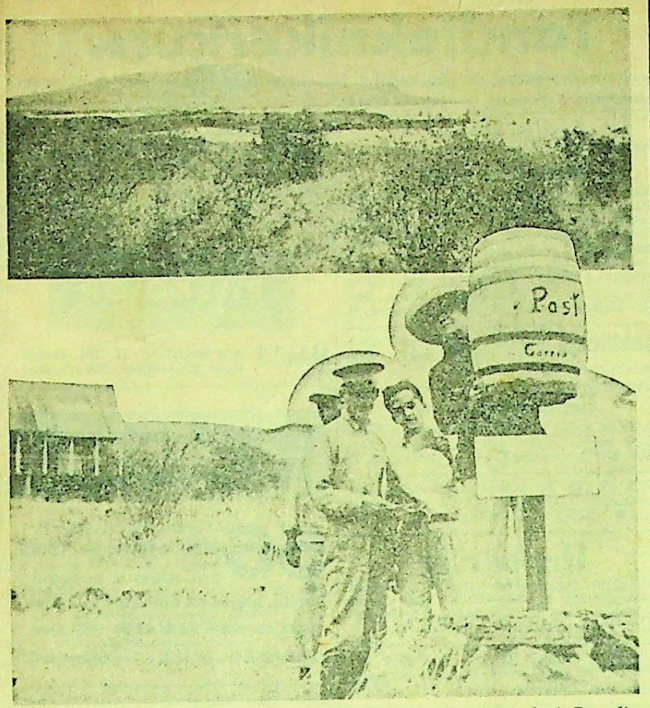

De sista bilderna av paradisanhängarna på Galapagosön Floreana: fr. v. drottningen själv, baronessan Wagner, ministern, tysken Philippson, och den omkomne betjänten Lorenz.

Skulle nu detta sista rykte vara sant, vilket i dag ej kunnat bekräftas, kan man hoppas få en ordentlig förklaring på dödsolyckorna och försvinnandena inom piratdrottningens lilla rike ute i Stilla oceanen. Det bleve i så fall en verklig äventyrsroman. Då dessutom även mitt namn blandats in i historien — jag misstänktes efter mitt besök på Floreana, naturligtvis med fullständig orätt, att sitta inne med vissa upplysningar, och en tidning krävde att jag skulle häktas! — ämnar jag inte sitta stilla här i Ecuador. I morgon far jag till Lima och söker komma baronessan på spåren. Avståndet till Peru är ganska kort. Dessutom finns det från nyåret extra förbindelser med billighetståg och flyg med anledning av att Lima börjat fira sitt 400-årsjubileum.

På sista tiden ha ryktena om Galapagosmysteriet surrat våldsamt i hela denna del av Sydamerika. Kapten Rodriguez på skonaren Santa Amaro, som fann liken av norrmannen Nug-

(Forts. på sista sidan.)

Den föga paradisiska stranden av ön Floreana och (därunder) Paradiskoloniens postkontor: en skeppstunna, som tömmes av förbiseglande fartyg.

Piratdrottningen lever upp

(Forts. från första sidan.)

gerud och drottningens betjänt fransmannen Rudolf Lorenz på Galapagosön Bindloe, har just anlänt till San Diego i Californien, medförande ett brev, funnet i Lorenz' kläder. Detta brev skulle vara skrivet av fru Wittmer, maka till den ende kvarvarande paradisbon tysken Wittmer, och innehålla en berättelse om ett fruktansvärt brott. Kapten Rodriguez påstod att efter att ha läst brevet kunde han inte sova på flera nätter!

Den tredje familjemedlemmen i Det nya Eden var som bekant den kände tyske vetenskapsmannen dr Friedrich Ritter, kallad "Den moderne Robinson", som plötsligt dog därute i november. Först angavs orsaken vara hjärtslag, sedan förgiftning, vilket givit upphov till allehanda mordteorier. Dr Ritters kvinnliga kompanjon Dore Körwin är nu på väg tillbaka från Galapagos. Hon har, fullkomligt nedbruten, omhändertagits av den amerikanske miljonären Allan Hancock, som startat en nästan officiell undersökningsexpedition efter de försvunna. Hans fartyg yachten Velero III väntas till Guayaquil vilken dag som helst och har kanske nya knalleffekter i beredskap.

Det av dr Ritter år 1929 grundade paradiset har alltså ändat med idel tragedier. Och även om nu piratdrottningen själv skulle dyka upp i full vigör, får hon nog svårt att än en gång bli härskarinna i shorts och revolverbälte över jättesköldpaddornas ö.

Sista besöket på Floreana gjordes av min ecuadorianske vän professor Vögeli, som då tog några unika bilder i den splittrade kolonin. Vid sin återkomst hit före jul lånade professorn mig bilderna, och jag har flygpostat dem med hopp att de nu skola vara framme i Stockholm.

Rolf Blomberg.

Galapagosdrottningen lever oskadd i Lima?

Det ena ryktet har korsat det andra på senaste tiden rörande "piratdrottningen" på Galapagosön baronessan Wagner och hennes "minister" Philippson. Det beryktade paret, som försvann från sitt högkvarter på ön Floreana den 5 juli i år, antogs ha blivit offer för en våldsam tragedi. Man fruktade slutligen att hon tillsammans med flera andra medlemmar av kolonien ej längre fanns i livet. En svensk, Rolf Bolm-Blomberg, meddelar nu från Guayaquil i Ecuador att det försvunna paret ännu lever. Baronessan Wagner och Philippson skulle nämligen efter allsköns äventyr ha hamnat i huvudstaden Lima, där de nu blivit sedda.

Talar detta rykte sant, skulle man alltså äntligen kunna få en ordentlig förklaring till de mystiska försvinnandena från det av dr Ritter år 1929 grundade "paradiset", vilket visade sig bli en hemvist för idel olyckor.

PERIODISTA SUIZO MARCHA A SU PATRIA POR EL AMAZONAS.

ESCRIBIRA ARTICULOS A RESPECTO DE DETALLES TIPICOS QUE OBSERVARE.

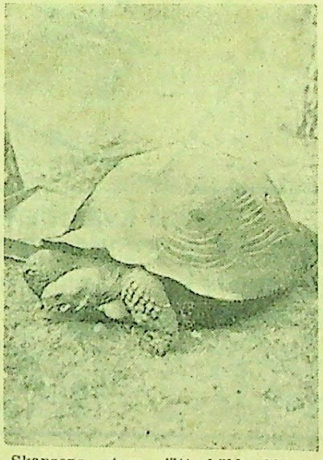
El periodista suizo Rolf Blomberg sigue viaje a Quito en el tren de hoy, con el objeto de dirigirse después a Ambato y luego al balneario de Baños, por donde tomará la ruta del río Napo a través de las selvas orientales, hasta Iquitos, con destino a Pará, puerto brasilero en que embarcará con destino a su patria.

Tan original ruta ha sido escogida por el señor Blomberg con el objeto de hacer una colección de variedades zoológicas de las selvas amazónicas, estudios generales sobre los aspectos típicos de esas regiones, a fin de escribir interesantes artículos cuya remisión nos ha ofrecido.

El señor Blomberg ha estado durante algún tiempo en nuestro país y fue hasta las islas de Galápagos, donde escribió algunas crónicas acerca del misterio de la Baronesa de Wagner, habiendo sido quien obtuvo y concedió a EL TELEGRAFO la primicia de ofrecer al mundo la noticia de la desaparición de la excéntrica dama austriaca. También tomó muchas sugestivas fotografías que fueron disputadas por las mejores agencias de publicidad mundial.

01-0019-1

Jätte.

Skansens stora jätteköldpadda var särdeles livlig under söndagen och åt med glädje den kex som välvilliga besökare undfägnade den med. En påpasslig fotograf tog denna bild när gamlingen sköt fram huvudet ur pansaret och nappade åt sig en godbit.

I vanliga fall tycks sköldpaddan föredra att hålla sig inom sitt skal. Det är det enda avseende vari hon liknar Greta Garbo.

St. T. D. 28. 12. -34.

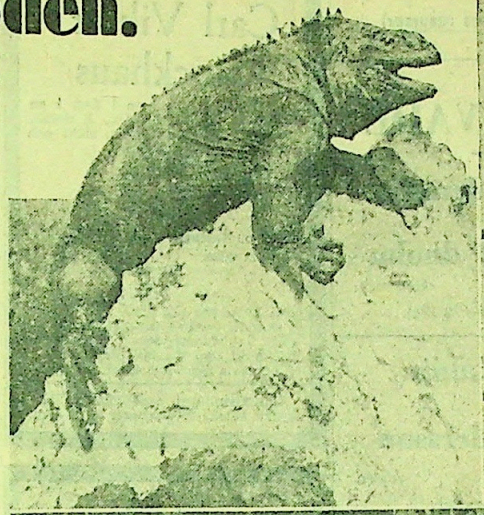
GALAPAGOS-fararen på väg mot Amazonfloden.

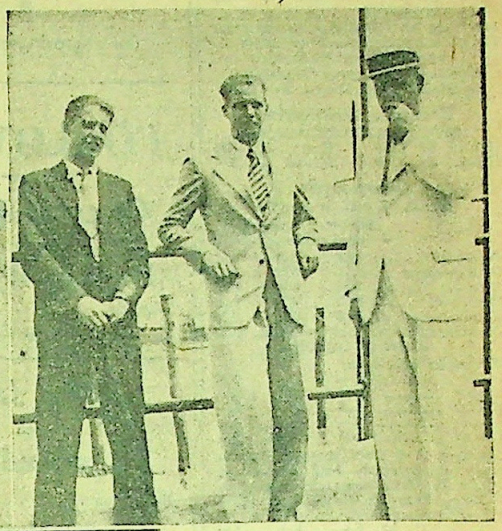
ROLF BLOMBERG

lyckligt åter från de förtrollade öarna.

Fina samlingar till Sverige.

Specialrapport till St. T. D.

Bilderna: Upptill t. h. välkommas Rolf Blomberg (t. v.) i Guayaquil av svenske generalkonsuln Staël von Holstein (t. h.) och S. K. F.-chefen Ivan Bohman. — T. v. en jättestor drushuvudödla på Galapagos, som i sinom tid kommer till Riksmuseet. — Nedtill den omkomne norrmannen Nuggerud (t. v.).

GUAYAQUIL, Ecuador, i dec. 1934.

När jag för ungefär tio m[illegible] sedan blott hade kommit [illegible] som till Panama på min [illegible] Galápagos, de förtrollade öarna, t[illegible]-fade jag en tysk.

— Skall ni till Galápagos, sade han. Arme människa, ni vet inte vad ni står i begrepp att göra för en dumhet. Jag tar för givet att ni har en så'n här — fin pistol, va? — grov kaliber. Utan en så'n är det ju otänkbart att ge sig dit. Men förresten, får ni inte en kniv i ryggen så dör ni väl av någon av alla de fruktansvärda sjukdomar, som grassera därute. Jag har varit där en gång och genom en lycklig slump kommit därifrån med livet och ingen människa kan få mig dit ut igen. Lyd mitt råd: res inte dit.

Jag är nu tillbaka i Guayaquil efter åtta månaders vistelse på ögruppen och nu vet jag med säkerhet, att tysken åldrig varit där. Mina erfarenheter överensstämma nämligen på ingen punkt med hans hemska berättelser, som för ett ögonblick kommo mig att undra vad jag egentligen gav mig in på. Det har i stället varit en strålande tid därute i världens härligaste klimat och bland nästan idel sympatiska människor.

De sista månaderna bodde jag hos norrmännen på Santa Cruz. Som jag någon gång tidigare omtalat, finns det ett par representanter för vårt grannfolk ute på ögruppen, kvar sedan de tre norska koloniseringsexpeditioner, som för snart tio år sedan anlände hit. En skulle försöka sig på jordbruk, en annan valfångst och den tredje vanligt fiske och sköldpaddfångst. Av sammanlagt över hundra medlemmar äro nu inte halvt dussin kvar, de andra ha rest hem till Norge eller spritts till andra delar av världen. På Santa Cruz stå en fabriksbyggnad och några sönderrostade maskiner som ett minne efter den av expeditionerna som skulle förse Ecuador och övriga sydamerikanska länder med fisk, hummer och sköldpaddskött.

De norska fiskarna ha just lidit en svår förlust: en av dem, Nuggerud, har omkommit som telegrammen väl redan omtalat. Han var en ung och käck man, men mot de svårbemästrade strömmarna ute

(Forts. på sista sidan.)

01-0018

Galapagosfararen

(Forts. från första sidan.)

kring öarna kämpade han och hans båt "Dinamita" vid denna olycksfärd tydligen förgäves.

Galápagossköldpadda till Skansen!

I sällskap med norrmännen tillbragte jag som sagt sista tiden av min vistelse på Galápagos. Jag följde dem på deras fiskefärder till andra platser och öar och jag strövade i det inre av ön till förut fullkomligt okända platser, där ännu de gigantiska jättesköldpaddorna med långsamma rörelser och en otrolig kraft bryta sig vägar genom buskskogen, lägga sina ägg i den röda jorden, och nya sköldpaddor, som små vackra leksaker, krafsa sig ut ur de klotrunda, vita äggen. Men säkert är, de små sköldpaddorna skola aldrig uppnå samma höga ålder som sina föräldrar. På de flesta öarna äro dessa djur redan utrotade, och på de öar, där de ännu finnas tämligen talrikt, på Santa Cruz och Isabela, slaktas nästan dagligen någon. Köttet är gott, levern en delikatess och oljan den bästa man över huvud taget kan få. En dag, just innan jag gav mig i väg från Santa Cruz, kom en hibaroindian, som slagit sig ned på ön — en underlig herre, som kunde vara borta i dagar utan mat, som sov i träden och som drack sköldpaddsblod som vatten — till mig och berättade, att han för några dagar sedan slaktat en sköldpadda på omkr. 800 pund. Skölden, som han mätt, var nära två meter lång. Då jag betvivlade det, erbjöd han sig att gå med mig till slaktplatsen för att bevisa, att han talade sanning, något som jag tyvärr aldrig fick tid till. Själv har jag emellertid med mig en kraftig bjässe för Riksmusei räkning och en liten levande fyr på omkr. 70 kilo, som skall få sitt hem på Skansen. Den senare är emellertid omöjlig att sända vintertid, varför den för några månader får stanna här i Guayaquil.

Jättesköldpaddornas öde dela också de stora, gulröda lantödlorna. De äro mycket välsmakande och ge liksom sköldpaddorna en mycket god olja. Och då de som alla Galápagos' djur äro paradisiskt orädda och följaktligen och sorgligt nog ytterst lättfångade, slaktas de flitigt. På South Seymour och Barrington, två små torra öar i arkipelagen, finnas de emellertid ännu talrikt och även på Santa amerika, från sina seglatser i Söderhavet och från sitt besök på Galápagos för fyrtio år sedan. Jag önskar honom all lycka, och kan han genomföra sina planer har han gjort mycket för öarna. Bara för något år sedan fingo invånarna på Santa Cruz uppleva, att det dröjde över nio månader mellan två postförande båtar.

Just innan jag gav mig iväg från Galápagos, besöktes ögruppen av en amerikansk expedition, som skulle segla världen runt. Ledare var den i Amerika

Professor Vögeli, Rolf Blombergs färdkamrat, vid ett par jättekaktéer på en Galapagosö.

populäre radiomannen Seth Parker, som varje vecka gjorde en utsändning och berättade vad han sett och upplevat. Ombord fanns även en svensk Karl Karlsson, fripassagerare. Han hade gått med av äventyrslust, men var litet betänksam om han över huvud taget skulle fortsätta. Resan från Panama till Galápagos utan mellanlandning hade varat i sextio dygn och inga äventyr hade hänt. Jag fick en plötslig lust att se Söderhavet också och var nästan fast besluten att fara med. Parker hade intet emot det, men jag betänkte mig två gånger; jag hade lovat att uträtta en del viktiga saker i Guayaquil åt mina vänner på Galápagos, jag skulle sända mina samlingar och jag ville inte lassa mer på svenske konsuln i Guayaquil, som ändock haft arbete nog för min skull. Och så träffade jag min vän från min föregående vistelse i Ecuador professor Vögeli, som kom ut för att för ecuadorianska regeringen undersöka svaveltillgångarna på ön Isabela. Han inbjöd mig genast att bo hos sig i Guayaquil, och då hade jag ingen tanken mer på att fara till Söderhavet. Tids nog kommer man väl också dit!

Amazonas' urskogar locka.

När jag kom in till Guayaquil, hade jag turen träffa Sveriges populäre generalkonsul i Ecuador C. S. Staël von Holstein, som just skulle ned en tripp till Chile. Han har varit i Sydamerika i mer än tjugufem år, han har varit med om att på magen få åla sig ut genom hotellrummet i Guayaquil, då revolutionärernas kulor visslade in genom fönstren, och han känner nog Ecuador bättre än någon annan svensk. Tillsammans med generalkonsuln, konsuln och chefen för SKF i Guayaquil Ivan Bohman och professor Vögeli firade jag så återkomsten till mera civiliserade trakter.

Och nu är jag i färd med att skriva

Jätteköldpadda till Skansen.

Den unge stockholmske långfararen Rolf.

Den unge stockholmske långfararen Rolf Blomberg har under ett av sina — i St. T. D. medryckande skildrade — strövtåg på Galápagosöarna i höstas fångat en jätteköldpadda, som på söndagen införlivades med Skansens djursamlingar. Sköldpaddan kom till Stockholm på förmiddagen med ångaren Embla och transporterades omedelbart till Skansen, där den t. v. inkvarterats på en väl uppvärmd vind. Sköldpaddan väger hela 75 kg. och beräknas vara 300 år gammal.

Rolf Blomberg är nu på väg in i Sydamerikas inre, närmare Amazonflodens område, och härifrån ha våra läsare alltså att vänta spännande och färgrika rapporter.

Rolf Blombergs samlingar.

Ett rikt material till Riksmuseet.

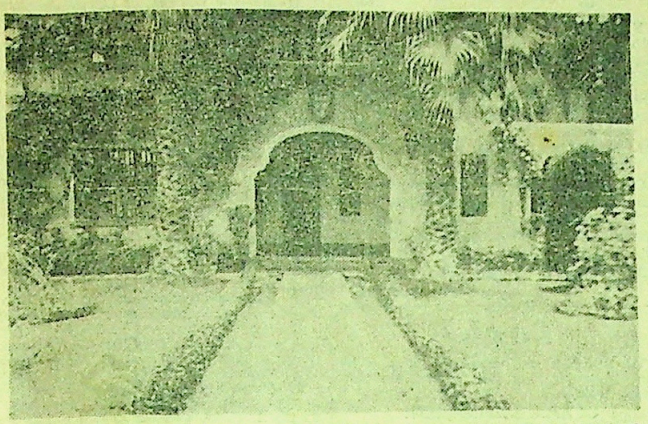
En unik sändning zoologiskt material kom i onsdags till Riksmuseet efter att ha gjort en nära nog årslång färd ända från Galapagosöarna i Stilla havet. Det var samlingar hopbragta av den unge långfararen Rolf Blomberg, och innehållet fick mycket gott betyg av sakkunskapen.

Det dyrbara materialet befann sig emellertid i gott skick, och då man packat upp det på Riksmuseets vertebratavdelning under professor Hialmar Rendahls överinseende, låg där en intressant provkarta på djurvärlden i den tropiska arkipelagen, delvis också i Ecuador. Först och främst fick museet ett skal av en jätteköldpadda. Vidare var det ett antal fiskar och skinn av drushuvudödlor.

Samlingarna innehålla bra saker, sade professor Rendahl vid St.T:s förfrågan. Det är ett ordentligt arbete Rolf Blomberg gjort, och tydligt är, att han gått till verket med allvar och intresse. Meningen är ju att han skall samla åt oss under fortsättningen av sin resa, och då han nu kommit till det inre av Ecuador, hoppas vi få flera fina samlingar från honom.

Rolf Blomberg befinner sig för närvarande på väg mot Amasonfloden, som han skall följa från källorna ned till Atlanten.

Från LIMA till BUENOS AIRES.

Svenska bilar rulla fram *på Perus vägar.*

En intervju med vår minister "i en vrå av Paradiset".

Från Rolf Blomberg har St. T. D. mott it en intervju med Sveriges minister i Lima, Einar Modig, som nu står i begrepp att flytta till ett vidsträcktare arbetsfält såsom minister i Buenos Aires.

(Forts. r ionde sidan.)

Minister Einar Modig i sin trädgård i Miraflores. — På övre bilden svenska legationen i Lima. Över porten ser man svenska riksvapnet.

Från Lima till Buenos Aires

(Forts. från första sidan.)

I en intervju för någon tid sedan berättade fru Modig, som är hemma i Sverige på besök, om sina intryck från livet i Sydamerika. I dag ger ministern själv några detaljer om bl. a. svenskarnas förmåga att slå sig fram i samma miljö, om kullager, Aga-fyrar, Volvo-bilar, tidningspapper och mycket annat.

LIMA, Peru, i februari.

Lima är i feststämning, ty det är stadens fyrahundraårsjubileum. Gator, hus och parker ha snyggats upp, över allt vajar den peruanska röd och vita fanan, den ena festligheten avlöser den andra.

Lima var inte vad jag hade tänkt mig. Jag hade trott, att jag skulle komma till en ganska typisk sydamerikansk stad med halvnakna, smutsiga indianungar över allt, med åsnor i större mängder än bilar och en f. ö. romantisk oordning. I stället kommer jag mitt in i en nästan europeisk stad med alla tänkbara moderna påhitt och förströelser, med breda, välbyggda gator och stora parker. Men Sydamerika är det dock — en natt vaknade jag av att en bomb exploderade några kvarter från mitt pensionat. Det var ett litet attentat mot Perus största tidning, El Comersio.

Lima är känt för sina vackra flickor. Staden borde också vara känd för sina goda rakstugor där rakning är en konst och varje frisör en artist av stora mått. Och framförallt borde den vara känd för sina bussar — eller kanske ökänd. Att åka buss här är nämligen en sensation värdig den mest våghalsiga konstflygning och det är inte att rekommendera för nervösa människor. Allt går på millimetern — eller kanske tiondels millimetern — farten är den högsta tänkbara och ehuru turen att klara sig ur de mest vansinniga situationer är fabulös, så bli naturligtvis — hur skulle det kunna vara annorlunda? — olyckorna legio. En vacker dag tog jag en av dessa bussar och begav mig ut till Miraflores, en välbyggd och blomsterrik villastad några kilometer från Lima. Adressen var svenska legationen, minister Einar Modig. Efter tjugo minuters färd, då intet annat hände än att en av bussens framstänkskärmar totalt tillbucklades under ett försök att i 80 kilometers fart köra om en annan buss, nådde jag den vackra legationsvillan, som ligger inbäddad i yppig tropisk grönska. Kolibrifåglar och stora fjärilar i alla regnbågens färger fladdra omkring mellan blommorna, en liten fontän spelar och glittrar i solen och man känner det nästan som om man kommer in i en vrå av paradiset.

I nära fyra år har minister Modig residerat här, men nu bär det av till Buenos Aires och ett större arbetsfält. Han kom ned hit till sina länder — Peru, Bolivia, Ecuador, Columbia och Venezuela — just under de oroligaste tiderna här, och fick genast problem i massor att lösa och arbete tillräckligt. Framförallt gällde det då Tändsticksbolagets många kontrakt som vid revolutioner och presidentfall brötos eller ej respekterades. De senaste åren har allt varit lugnare. Men en minister har ju ändock alltid fullt upp att göra.

När man ser minister Modig kan man tro, att han är en trettio års man och när man hör, att han har en son på tjugo vill man knappast tro det. Och i själva verket är han redan en smula över femtio.

Fru Modig är med två av barnen just nu hemma i Sverige varför den äldsta dottern, Marika, får sköta värdinneskapet. Vilket hon gjorde alldeles storartat under den lunch som ministern bjöd på, där inte ens svenskt knäckebröd saknades.

Som alltid härnera kom samtalet in på Sydamerika-svenskar.

— Och vad tror minister Modig egentligen om möjligheterna för svenskar härnere?

— Ja, det har visat sig, att de i allmänhet klarat sig alldeles utmärkt. På senaste tiden ha ju inte så många kommit, sedan nästan alla länder infört restriktioner för immigranter med penningdeponering o. s. v. Men av dem, som kommo för några år sedan ha många mycket goda ställningar både som affärsmän och haciendaägare. Att råda några svenskar att komma hit vill jag knappast men jag anser att möjligheterna äro stora för en energisk man med lite pengar och affärstalang. Att komma hit utan några pengar för att söka arbete är emellertid alldeles förkastligt. Den sydamerikanska arbetskraften är så billig och levnadsstandarden så låg, att en svensk absolut inte kan klara sig på den lilla lön han som anställd kan få.

— Hur är det med handelsutbytet mellan Sverige och dessa länder?

— Vi ha god marknad här — framförallt i Peru och Columbia. SKF har filialer i alla länderna och äro representanter för en massa svenska industrier: ASEA, Atlas Diesel o. s. v. Primuskök finnas överallt här, nästan allt tidningspapper är svenskt och längs kusten stå mängder av Agafyrar och blinka. Till på köpet åka lastbilar av märket Volvo omkring härnere i Peru.

Sveriges siffra på import från dessa länder är emellertid missvisande. Mycket importeras ju direkt, men en massa produkter gå över England och noteras som import från detta land.

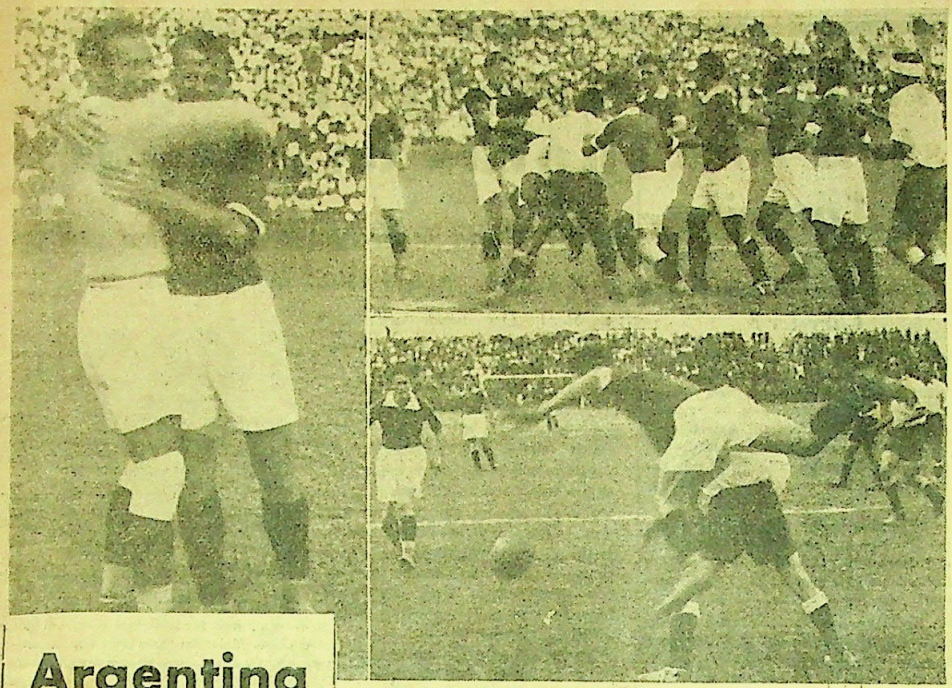
— Och en sista fråga: Är minister Modig nöjd med att fara härifrån?

— Det kan ju inte hjälpas, att det är delade känslor. När man varit en tid på en plats, har man ju förvärvat många goda vänner och jag måste säga, att jag har kommit synnerligen bra överens med människorna här. Men å andra sidan gläder jag mig åt att komma till en ny plats och ett nytt och större arbetsfält. Och så är man ju litet närmare Europa i alla avseenden.

Rolf Blomberg.

Uruguay i olympisk form

01-0027

Argentina slaget 3-1.

Rolf Blomberg i häxkitteln.

Galapagos-resenären Rolf Blomberg har övervarit firandet av Limas 400-årsjubileum, deltagit i festligheter och bevittnat evenemang av alla slag. De sydamerikanska ländernas fotbollsuppgörelser hörde till de populäraste numren på programmet, och några exemplar ur den bildkollektion, som svensken sänt St. T. D. från matchen Argentina—Uruguay, återges här. Som vanligt gick det hett till på plan och läktare, och lidelserna svallade, när Uruguay efter glänsande spel segrade med 3—0 över arvfienden i finalmatchen. Överst till höger ett vanligt men icke mindre uppskattat intermezzo: fullt krig på planen mellan spelarna, som automatiskt följes av uppiggande handemäng på tribunerna mellan lagens anhängare. Planens mest uppmärksammade spelare var den över hela världen kända jättebacken Nazzazi, vars glänsande spel i hög grad bidrog till Uruguays seger. Nazzazi ses här dels i ett av sina karakteristiska tigersprång och dels i famnen på målvakten Ballestrero. Den ömma scenen förorsakad av ett vinande skott från Uruguay-anfallet, som resulterat i mål.

Rolf Blomberg sänder Riksmuseet fina saker från Galapagos.

Prof. Hjalmar Rendahl provar jättesköldpaddan från Galapagos.

01-00234

Exotiska samlingar från sju expeditioner till Riksmuseet.

01-00234

En unik sändning zoologiskt material kom på onsdagen till Riksmuseet efter att ha gjort en färd ända från Galapagosöarna i Stilla havet. Det var samlingar hogbragta av den unge stockholmske långfararen Rolf Blomberg, och innehållet fick mycket gott betyg av sakkunskapen.

Det är förmodligen första gången Galapagos och Stockholm på detta sätt stått i förbindelse med varandra, och det förklarar också att postgången blivit litet långsam — nästan ett år tog nämligen transporten. Det dyrbara materialet befann sig emellertid i gott skick, och då man packat upp det på Riksmuseets vertebratavdelning under professor Hjalmar Rendahls överinseende, låg där en intressant provkarta på djurvärlden i den tropiska arkipelagen, delvis också i Ecuador, som är närmaste land på Sydamerikas fastland och där Rolf Blomberg senare arbetat. Först och främst fick museet ett skal av en jättesköldpadda, ett magnifikt exemplar förresten, stort nog att tjänstgöra som soffa åt

(Forts. på sista sidan.)

Rolf Blomberg sänder

(Forts. från första sidan.)

ett par personer. Vidare var det ett antal fiskar, och så saknades det inte skinn av drushuvudödlor som en hälsning från den egenartade fauna som gjort Galapagosöarna så uppmärksammade av naturforskningen.

— Samlingarna innehålla bra saker, sade professor Rendahl vid St. T. D:s förfrågan. Det är ett ordentligt arbete Rolf Blomberg gjort, och tydligt är att han gått till verket med allvar och intresse. Meningen är ju att han skall samla åt oss under fortsättningen av sin resa, och då han nu kommit till det inre av Ecuador, hoppas vi få flera fina samlingar från honom. Om vi eljest vänta någonting? Ja, nytt material från den sista Hedinexpeditionen är i antågande, vi ha det väl här inom den närmaste tiden.

Rolf Blomberg befinner sig för närvarande på väg mot Amasonfloden, som han skall följa från källorna ned till Atlanten, och våra läsare kunna när som helst emotse nya rapporter från den intressanta färden, en av de längsta som någon svensk resenär på länge företagit.

Max Reinhardt omgift.

Från St. T. D:s Londonredaktion.

SVENSKAR I TROPISKA LÄNDER

givmilda mot vertebratavdelningen

Professor H. Rendahl.

Särskilt för en av riksmuseets avdelningar kommer innevarande år att gå i samlandets tecken, nämligen för vertrebratavdelningen. Den vetenskapliga verksamheten kommer att i mycket stor utsträckning röra sig kring material som i år väntas från inte mindre än sju uteliggande expeditioner i olika delar av världen.

— Som redan tidigare i dessa spalter nämnts, säger sålunda professor Rendahl, vänta vi ju snart hem fil. kand. R. Malaise, som är på återväg från sin expedition till Birma med rika samlingar fiskar, kräldjur, groddjur och även fåglar. Speciellt är det iktyologiska materialet av mycket stor betydelse för fortsättandet av de studier av östasiatiska fiskar, som jag redan tidigare utfört här vid museet på grundval av de samlingar professor

(Forts. på sid. tretton.)

Exotiska samlingar till Riksmuseet.

(Forts. från sid. tre.)

J. G. Andersson och dr Hummel hopbragt i Kina. Dr Hummels fisksamlingar från övre Jangtsekiang ådagalade redan med all önskvärd tydlighet att förståelsen av den sydkinesiska fiskfaunans sammansättning nödvändiggjorde ökad kunskap om fiskarna i Bortre Indien och Himalajaregionen. Malaises samlingar bilda här det första betydelsefulla komplementet.

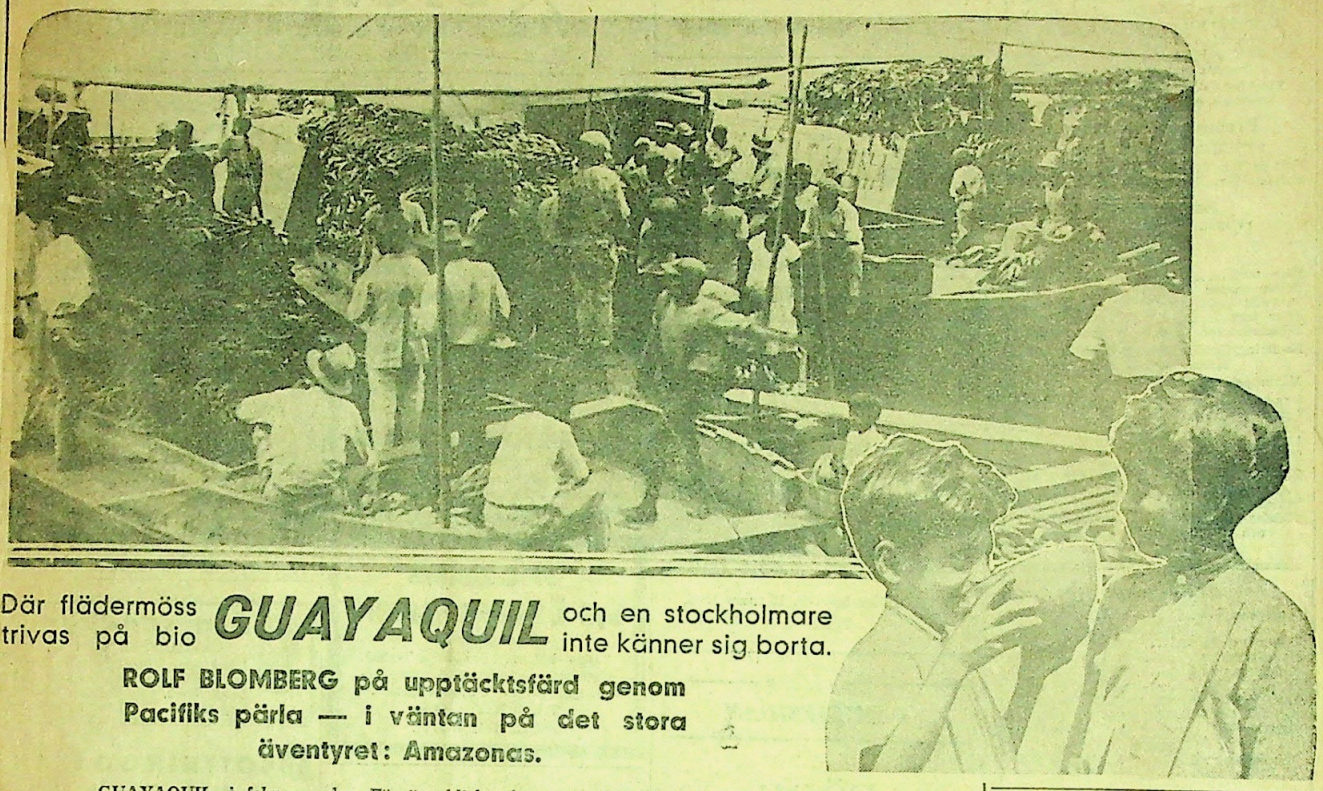
Professorn erinrar också om, att museet för inte så länge sedan kunde skicka ut en ung samlare, hr Bertil Björkegren, till franska Indo-Kina för att ytterligare öka museets orientaliska material. Hr Björkegren, som väntas hem fram på sommaren, kommer även, berättar professorn, att göra försök att hemföra levande fiskmaterial, något som möjliggjorts genom dr Gustaf Daléns älskvärdhet att ställa till museets förfogande AGA-material för genomluftning av de behållare, i vilka den svåra transporten skall företas. Jämte insamling av vanligt fiskmaterial kommer Björkegren också att utföra fixeringar av larvstadier, och tack vare frikostigt bidrag från enskild givare har museet också till svenskens hjälp kunnat engagera en infödd konservator för insamling av fåglar.

Vidare ha vi nyligen fått meddelande från den likaledes unge svensken Rolf Blomberg, fortsätter professor Rendahl, att det material av huvudsakligen fiskar som han insamlat på Galapagosöarna nu är på väg till Sverige och att han kommer att fortsätta sitt insamlingsarbete för museet i Sydamerika. Även köpman Hilmer Sundberg från Uppsala, som befinner sig på en rekreationsresa i Orienten och åtagit sig att samla för museet, har just per flygpost meddelat, att han från Hongkong avsänder det första resultatet av sitt arbete, en cistern med över hundratalet sötvattensfiskar samt även en del kräldjur och groddjur, som insamlats i Indien. Från dr Sven Hedin vänta vi slutligen zoologiskt material och likaså från läkaren hos guvernören i Sidamo i Abessinien, dr Saska, samt från en engelsk samlare på Guldkusten.

Det är sålunda rikliga tillskott till museets samlingar som f. n. äro på väg eller väntas under första hälften av detta år och då mycket av materialet kommer från områden vilka i djurgeografiskt avseende äro otillräckligt bekanta, kan man vänta ett mycket gott vetenskapligt utbyte av desamma.

Professorn framhåller i fortsättningen på tal om andra arbeten vid avdelningen, att tiden, i den mån den räcker till för vetenskapliga undersök- kommer att användas till för-

I de tusen frukternas stad —

Där flädermöss trivas på bio **GUAYAQUIL** och en stockholmare inte känner sig borta.

ROLF BLOMBERG på upptäcktsfärd genom Pacifiks pärla — i väntan på det stora äventyret: Amazonas.

GUAYAQUIL, i febr.

Amazonas, det väldiga urskogsområdet kring Amazonflodens källor och övre lopp, är i detta nu en av de få fläckar på världskartan som ännu kunna kallas vita — och därför lockar det så mycket mer. Många expeditioner, bl. a. med luftskepp, planeras för den närmaste framtiden till det hemlighetsfulla landet, och det blir säkerligen stoff till spännande rapporter. Därför har jag nu själv bestämt mig, för att från Ecuador söka mig över bergskedjorna och ned i Amazonas.

Min start blir så fort som möjligt, sannolikt inom den närmaste månaden. För ögonblicket ligger jag här i ivrigt arbete med utrustningens tusen och en detaljer samt med anskaffandet av infödda följeslagare, vilket sista inte är det lättaste. Och på lediga stunder går jag på upptäcktsfärd här i storstaden, ett storartat nöje, det försäkrar jag. I väntan på att packningen för långfärden kan börja skall jag här ge några glimtar av hur en stockholmare finner sig till rätta i en exotisk huvudstad som denna.

Ja, hur många kunna säga på rak arm var Guayaquil ligger? Inte är det många svenskar. Åtminstone hade jag en mycket dimmig uppfattning om stadens läge innan jag fick den utpekad för mig på kartan som den stad i republiken Ecuador, varifrån det fanns båtlägenhet till Galapagosöarna.

Men nu är det sagt. Guayaquil är en stad i Ecuador. Det är till på köpet landets största stad med över hundratusen invånare — svarta, vita, gula, röda och alla nyanser emellan.

Frågar man någon, som besökt Guayaquil vad han anser om staden, svarar han antagligen: En genomtrråkig, osund och ful håla. Alla tropikernas avigsidor och inga av fördelarna.

Men en guayaquilenare kallar sin stad för La Perla de Pacifico.

Och det berättas som ett gott skämt bland de härnere botsatta utlänningarna om en flicka, som gifte sig med en engelsman och for till Europa på bröllopsresa. Vid sin återkomst tillfrågades hon hur hon tyckte om alla de städer hon besökt — Paris, London, Wien, Rom ... Jo de voro mycket vackra och trevliga, svarade hon, men ingen går upp mot Guayaquil.

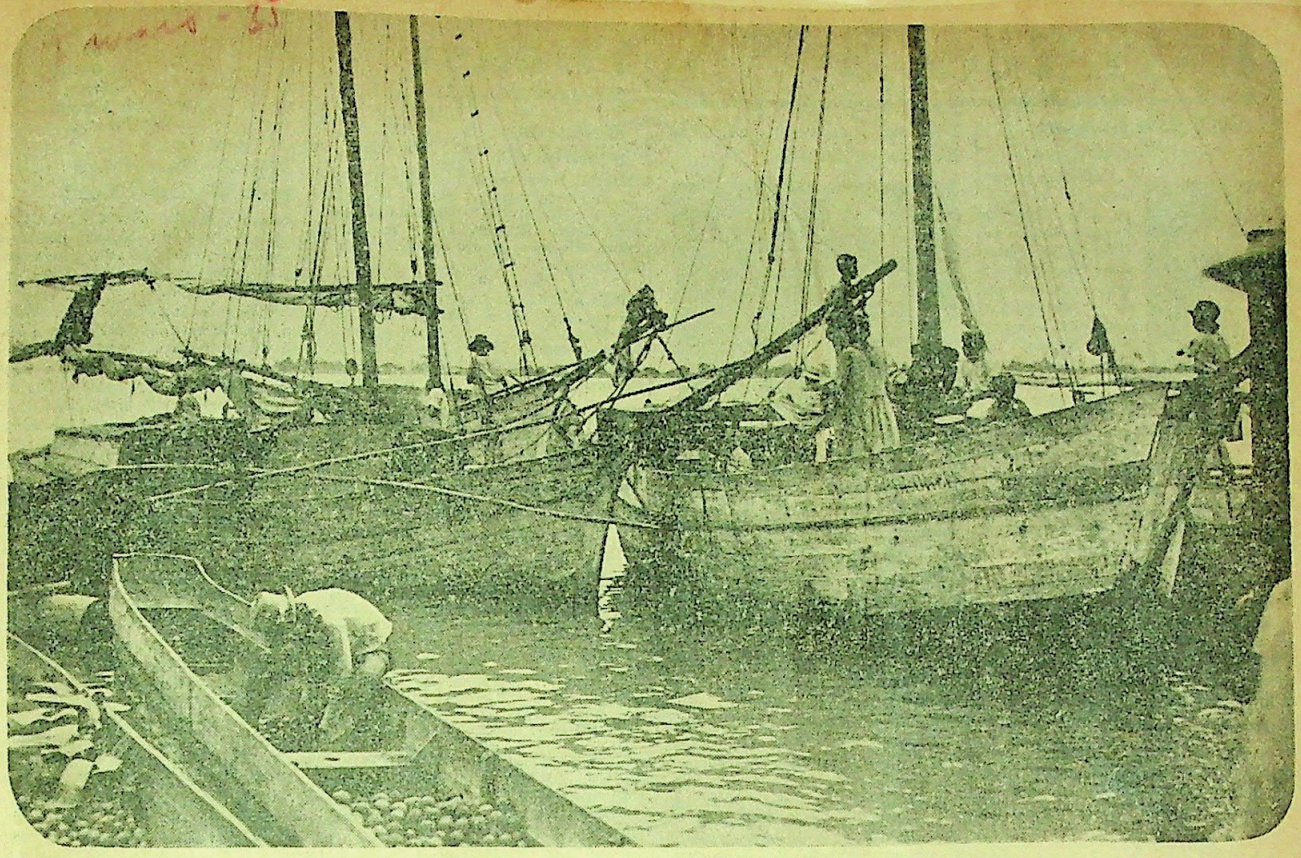
Mitt första intryck av Guayaquil var det allra sämsta. Men nu har jag bott här någon tid och nu älskar jag denna stad mer än någon guayaquilenare. Vad det är som tjusar och fängslar mig så, är svårt att säga — det är så mycket. Dessa bjärta kontraster mellan civilisation och natur, det glada, sorglösa folket, de underbara kvällarna med alla de trolska ljuden från insekternas surr och grodornas kväkande, den breda, gula floden ...

Guayaquil osunt? Å — inte värre än andra tropiska städer. Det är sant, att Guayaquil var ett riktigt pesthål en gång i tiden. Men nu är det upprensat som Panamá och alla andra platser, där amerikanerna fått hand om saken.

Att leva här är mycket billigt — särskilt för den som har dollars. Maten kostar nästan ingenting. Och vilken mat ...

Ta en titt på något av salutorgen. Det är ett enda stort stilleben! Frukt i oändliga massor — bananer, papayas, mangos, aguacates, apelsiner, ananas — frukt i alla färger — blå, gröna, orange, gula, röda ... Och så finns det så mycket annat på torget också — fina fiskar och

(Forts. på tolfte sidan.)

Hamnen i Guayaquil, när fruktbåtarna komma.

I de tusen frukternas stad

(Forts. från första sidan.)

sköldpaddor, keramik, fällar, bastarbeten och levande djur — små apor, som kvittra som fåglar, tigerkattor, prunkande färggranna papegojor, vildsvinsungar.

Och Guayaquils gatuförsäljare. Kan någon tyda vad de skrika? De komma med dussin av höns slängda över axeln eller som en bukett i handen. Andra sälja kvastar, bakelser, diamanter, slipsar, lottsedlar...

Dagarna i Guayaquil äro mycket heta. Den gula floden riktigt ångar. Det är en fuktig hetta.

Men så kommer kvällen — den sköna, efterlängtade kvällen. Då får man se små svartögda, välväxta señoritas spatsera ett tag på gatorna eller gå på bio. På dagarna ligga de i en hängmatta och putsa naglarna och måla läpparna purpurröda. Eller stå de bakom gallerfönstret och prata...

Guayaquils "strög" är den breda gatan efter floden med de vackra planteringarna och där stadens största och ståtligaste byggnader ligga. Gatan heter Malecon. Kring lyktorna därnere svärma nu under regntiden stora nattfjärilar, tusentals gräshoppor, surrande, glänsande skalbaggar och flaxande flädermöss. Små eldflugor dansa omkring bland blommor och blad. Moskitos finns det också.

Man har satt upp elektriska nät omkring en del lyktor. Med ett fräsande förbrännas de kryp, som i dansen kring ljuset komma allt för nära. Dessa nät äro verkligen nödvändiga här, ty ofta bli gräshopporna en veritabel plåga. För inte så länge sedan kom en stor svärm. Brandsoldaterna voro tvungna spola bort dem från husväggarna, där de sutto i miljontal, och köra hela lass ned i floden. De komma in överallt och göra skada. Min finaste slips blev uppäten.

Att promenera på Malecon är ett av kvällsnöjena i Guayaquil. Ett annat är att gå på bio. Biograferna äro här inte som Röda Kvarn eller Palladium. Här flyga flädermöss inne i "salongen", ståplatspubliken visslar och stojar, så att man knappt kan uppfatta vad som sägs på filmen, man kan röka och spotta på golvet.

Det finns också några kabaréer. Men dit går man inte. Åtminstone inte med pengar.

För det mesta sitter man emellertid på en gatuservering och tittar på allt, som passerar förbi — eleganta damer — som filmstjärnor — gamla trasiga negerkärringar, operettofficerare och skoputsarslynglar, flotta bilar och ruggiga åsnor.

Kanske resa vi oss för att spatsera ett tag. Låt oss då för skoj skull promenera till gatans slut. Snart upphör asfalten och vi hoppa försiktigt från sten till sten på en lerig gata, där svinen böka och grodorna kväka. Vi titta in i små kyffen — bara små, små rum — där hela familjer leva... Men det arbetas i Guayaquil nu för tiden och om några år är hela gatan asfalterad.

Musik höra vi överallt. Bussar och taxis ha inbyggda radiomottagare, i varje hus finns en grammofon eller radio. Smekande, svepande tangos, eggande rumbas, carioca, Patria, patria — Ecuadors nationalhymn. Musik, musik, musik. Från det man vaknar tills man somnar. Serenader utanför fönstren...

På söndagarna finns det lite mer nöjen att välja på. Innan regntiden kommer, åtminstone. Tjurfäktningar, hästkapplöpningar: fotboll, tuppfäktningar, boxning.

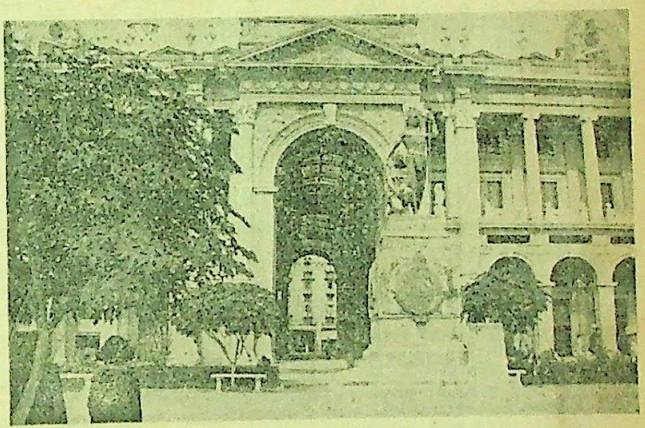
Särskilt boxning är roligt. Jag var en gång på en match, när favoriten förlorade. Konstigt att domarna kommo ifrån med livet. Hela ringsidepubliken måste ta till flykten, ty ståplatspubliken började bombardemang med stenar. Nästa gång voro trettio poliser ditkommenderade.

Då och då kommer en revolution. Då och då kommer en jordbävning. Då och då kommer en eldsvåda.

Men annars händer inte mycket. Den ena dagen är lik den andra och floden flyter gul och bred medan flodångare, kanoter och flottar glida upp- eller nedför strömmen, alltefter tidvattnet.

La Perla de Pacifico, ja... visst är det en pärla.

Rolf Blomberg.

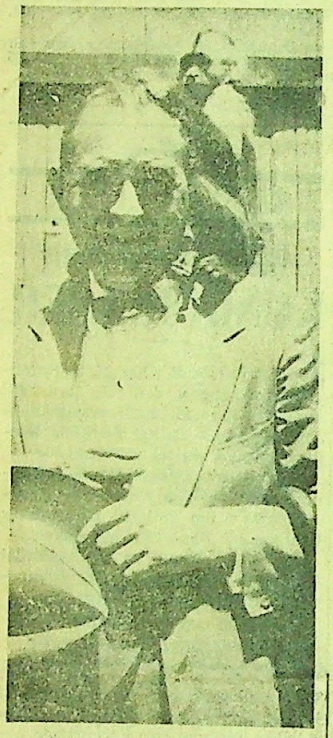
Ströget i Ecuadorstaden Guayaquil.

01-0076

Svensken SOM BLEV Ecuadors tobaksexpert

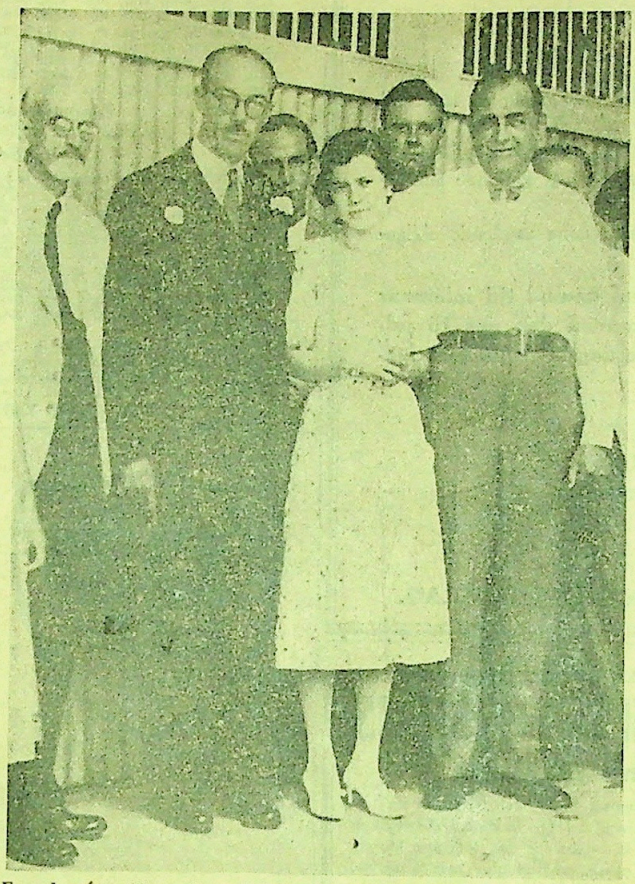
Rolf Blomberg

på besök hos landsman med skiftesrikt liv. — Frun berömd för sin svenska mat, sonen för tropiska idrottsbragder.

GUAYAQUIL, Ecuador, i mars.

På dörren i högsta våningen i Guayaquils högsta hus står det en skylt med namet Astrom. Det är Åström, Sigge Åström — svensken, som gör alla Ecuador-cigarrer och cigarretter. Han bor här med sin fru Sally, som fortfarande kan laga ärter och fläsk, pannkakor och grisfötter som ingen annan . . . Och så sonen Göthe, som har mästerskapet i tio olika sportgrenar i Guayaquil.

Equadors president, José Velasco Ibarra, besöker cigarettfabriken i Guayaquil. Fr. v. ses presidenten Velasco Ibarra, en liten Equador-senorita samt hr Åström själv. Bilden t. v. visar hr Åström tillsammans med en liten equadoriansk vän.

Grammofonen spelar Farfar dansar gammal vals, på bordet står en liten svensk flagga och — säger hr Åström och skrattar — på isen ligger det svensk punsch. Ja, det blir en trevlig och lärorik kväll för en resande svensk tillsammans med landsmän i den tropiska staden.

— Hur jag kom att hamna här? Ja, det är väl det gamla vikingablodet, antar jag. (Hr Åström har börjat berätta om sina öden och äventyr.) Jag hade en mycket god ställning som teknisk ledare för en stor tobaksfabrik i Oslo. God lön, bekymmersfritt och trevligt på alla sätt. Men så kom Galapagosfebern i Norge. Man berättade om dessa Stilla Havsöar, att de voro själva

(Forts. på sista sidan.)

01-002601

Svensken som blev

(Forts. från första sidan.)

paradiset. Först gick en expedition. Strax därefter en till och där var jag ombord med hela min familj. — Frugan och pojken och min flicka Maj, som nu är hemma i Sverige. Vänner och bekanta avrådde mig in i det sista från att resa — att ge sig iväg från en god ställning ut till det ovissa. Men vi voro alla eniga om att ta chansen. Har inte varje människa drömt drömmar om Söderhavsöar med susande palmer, ett blått hav och ständigt solsken. . .

Det var 1926 som vi seglade iväg med betongbåten Albemarle över Atlanten, genom den heta Panamakanalen och ut på Stilla Havet. Vi voro sammanlagt 82 stycken — män, kvinnor och barn. Vi voro de enda svenskarna.

Den första chocken fingo vi så snart vi fingo syn på öarna. Var voro dessa gröna, plamklädda stränder? Vad vi sågo var en torr, stenig kust med taggiga kaktéer och risiga buskar. Det var alltså paradiset . . .

Nå ja, vi voro nu här och det var ingen idé att tappa modet. En jordbruksexpert skulle utse lämplig jord åt oss i höjden och han lyckades hitta det allra sämsta stället på ön. Där slogo vi oss ned.

Den första tiden, innan vi fått upp husen av vårt för ändmålet medförda material, bodde vi i tält. Jag glömmer aldrig första natten. Just som vi skulle till att somna fingo vi höra ett ilsket bölande. Det finns gott om tjurar på Chatham — den ö vi slagit oss ned på — och vi hade hört de hemskaste berättelser om deras vildsinthet. Jag tänkte, att det skulle vara rätt otrevligt om den där krabaten kom lufsande tvärs över tältet rätt som det var, och till slut tog jag browningen i handen och gick ut i bara nattskjortan ... jag vill lova det var en best med kraftiga horn. Men jag vet inte, vem som blev räddast — tjuren eller jag. Ty så fort den fick se mig och jag var beredd på att den skulle gå till anfall och att jag skulle vara tvungen pricka dit ett skott — så vände den baken till och försvann med ett brak i snårskogen.

Så fingo vi så småningom upp husen och började arbeta i jorden och så och plantera. Jag hade tänkt slå mig på tobaksodling, men det fordrades särskild tillåtelse från Ecuadors tobaksmonopol, som också satte priserna, och jag insåg att det aldrig skulle löna sig. Under tre veckor arbetade Göthe och jag som slavar för att göra en fin kökträdgård åt Sally. Allt, som såddes, åts upp av de röda myrorna. Inte ett strå kom upp! Sally hade emellertid bättre tur och fick upp sina tomater. Hon vattnade dem dagligen och pysslade om dem. De blevo rödare och större ...

— Och så en dag, infaller fru Aström, tänkte jag plocka de första. På morgonen, när jag kom ut, voro tomatplantorna försvunna — totalt försvunna. Men inne i kökträdgården låg en ko och idisslade belåtet.

Jaga Galapagosgris med händerna.

— Snart var den medhavda provianten slut, likaså pengarna, fortsatter hr Aström. Men äta måste man. Ägaren av ön, señor Alvarado, hade förbjudit oss att skjuta grisar eller kor, som funnos vilda i stora massor på ön. Men en dag lyckades jag av en händelse fånga en liten gris med händerna. Jag satte den i en låda och avvaktade vad Alvarado skulle säga.

— Tja, sade denne skrattande, de grisar som ni kan ta med händerna, ska ni också få ...

— Och så började den stora jakten. Att ta dessa vilda grisar med händerna är så gott som omöjligt. Det visste Alvarado så väl. Att över huvud taget komma inpå dem utan hundar är ett problem.

Men Tryggve Nuggerud, som nu på ett sådant tragiskt sätt dött på Galápagos — törstat ihjäl på en av dessa paradisöar — hjälpte mig. Han kunde löpa som en vinthund i den svåraste terräng — och alltid sprang han med skorna i hand. Vi ordnade så, att vi fingo en grisflock emellan oss. Jag gömde mig och han jagade dem alla mot mitt håll. När de så voro helt nära mig reste jag mig upp och hojtade och skrek och svängde med armarna. De stannade då för en sekund för att se efter vad denna nya fara kunde vara, och då hann "Nuggen" ikapp dem och gav en av grisarna en spark så att den rullade runt. Och så ett hopp över den innan den återvunnit balansen och ett grepp om bakbenen. Så band vi grisen i benen och om trynet — de bitas ju så förbaskat — och bar hem vårt byte i triumf.

— Ja, det var ett slit och släp och knappast vad vi tänkt oss. Den ene efter den andre reste sin väg. Vi höllo ut i det längsta, men efter ett år voro vi tvungna sälja våra ägodelar och ge oss in till fastlandet.

Den svenske "prästen" i paradiset.

— Det är sant ... jag har glömt att berätta, att jag också var präst därute. Det skulle bli barndop och ingen kyrkans tjänare fanns till hands. Jag såg väl ut som om jag skulle kunna några bibelspråk, och så valdes jag till präst.

Så kommo vi in till Guayaquil med 160 sucres på fickan. Inte ett ord spanska kunde jag. Men redan efter två dagar hade både min pojke och jag jobb som mekaniker, och på den platsen stannade jag sedan i nära två år. Så kom jag åter in i mitt gamla yrke, ty det var frågan om att sätta i gång med en cigarrettfabrik här och det behövdes en expert. Och nu arbetar både jag och Göthe här och trivs bra och kunna absolut inte klaga. Vi äro f. ö. de enda från den expeditionen som fått ett hyggligt arbete härnere.

— Och ni ångrar inte att ni foro ut?

— Nej, vi trivs utmärkt här i värmen. Men tro inte, att vi glömt gamla Sverige! Min fru var hemma för några år sedan med flickan för att sätta henne i en hygglig skola och själv tittar jag hem ett tag så snart jag vinner på lotteri. Men passa på att skicka en hälsning till Maj, om ni skriver något om oss ...

Vilket härmed är gjort.

Rolf Blomberg.

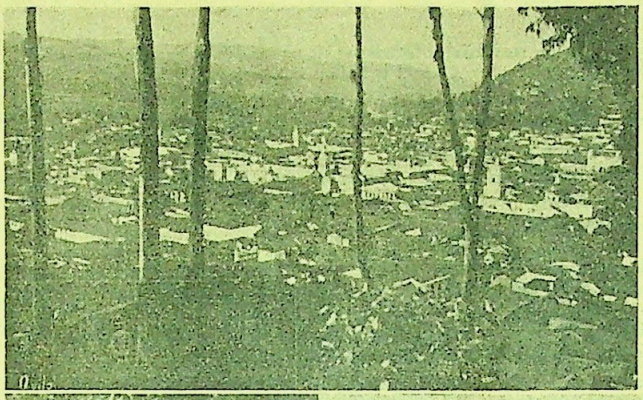
01-0027

Svensken Vapen, revolutionsexpert,

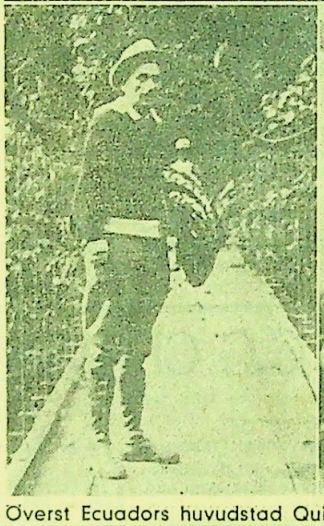
hjälper BLOMBERG TILL AMAZONAS

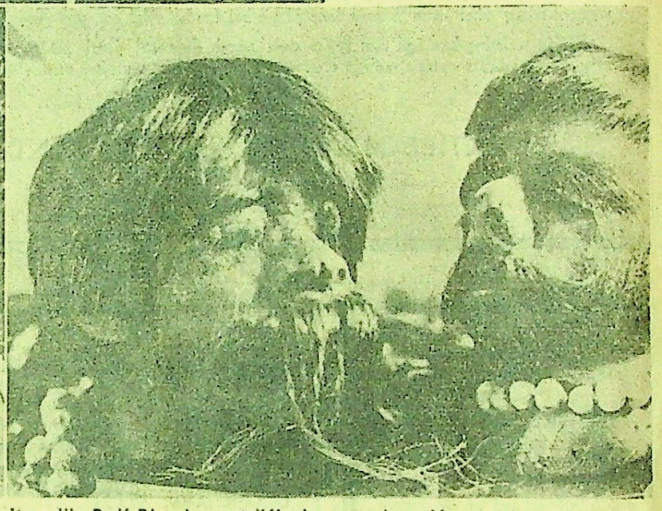
Lång-fararen startklar

för färden utför världens längsta flod. — Rapport om förberedelserna till St. T. D.

Landsman med underbara öden.

Överst Ecuadors huvudstad Quito, där Rolf Blomberg träffade svensken Vapen (mannen här t. v.). Ovan ett par av huvudjägarnas kusliga troféer, som en amerikan gjorde industri av.

QUITO, Ecuador, i maj.

Så har jag då äntligen kommit i väg på min färd till Amazonas — en färd tvärs över Sydamerika från Stilla Havskusten till Atlanten längs världens största flod, Amasonfloden. Den komfortablaste delen av resan är gjord, och nu befinner jag mig i Ecuadors huvudstad Quito högt uppe i Anderna. Här stannar jag några veckor för utrustning och planläggning, innan nappataget med de tropiska urskogarna börjar.

Tågtrippen från Guayaquil till Quito är en fantastisk resa, och man måste beundra den genialiska skaparkraften hos de människor, som för 40 år sedan förverkligade drömmen: en järnväg på 12.000 fots höjd. Jordbävningar, ständiga ras under regntiden, då hundratals järnvägsarbetare ljöto döden, lodräta klippväggar, som stängde vägen, och brusande forsar, ofta nog svällande upp och sopande allt med sig — vilka svårigheter hade man inte att kämpa med! Men verket fullbordades omsider, och nu ångar tåget frustande och stönande tre gånger i veckan upp för Anderna . . . så vida inte något klippras eller jordskred för någon vecka spärrar framkomsten.

Här i Quito träffar en resande svensk först och främst vår generalkonsul för Ecuador, C. S. Stael von Holstein. En mera älskvärd, överallt lika populär representant kunde Sverige inte ha härute, och han delar villigt med sig av sina sydamerikanska kunskaper, som äro lika djupgående som underhållande.

Själv hade jag sedan turen att gå rakt i famnen på en annan landsman — Ernst Vapen. Han har levat här i landet i 30 år och varit ned på andra sidan Anderna i de stora urskogsområdena i Ecuador och Peru åtta gånger! Av Vapen har jag fått fler värdefulla upplysningar och råd än av minst femtio sydamerikaner jag talat med och genom honom har jag fått tag på en indian, som först och främ talar spanska och dessutom tre olli indiandialekter. Vapen hörde sig fi vad jag redan hade i min utrustni

(Forts. på fjärde sidan.)

Svensken Vapen.

(Forts. från första sidan.)

och satte upp en lista på vad jag ytterligare måste köpa — för eget bruk och som gåvor till indianerna: speglar, halsband o. s. v. — och inte nog därmed. Med givmild hand förärade han mig en massa ovärderliga saker.

01-0027-1

Jack Londons svenske vän.

Ernst Vapen har mycket att berätta och man kan sitta i timtal och lyssna till honom utan att tröttna. Han var god vän med Jack London med vilken han strövade omkring här i Ecuador, bl. a. upp på den snötäckta vulkanen Chimborazo — äventyr som Jack London berättat i sin bok "Land of tomorrow" och där också Vapen är omnämnd.

Vapen har naturligtvis upplevat åtskilliga revolutioner och 1912 var han själv med och slogs. När Guayaquil skulle intagas och truppstyrkan måste tagas ned från huvudstaden Quito med tåget, nekade den ordinarie lokomotivföraren att föra de aldrig förut så många och så tungt lastade vagnarna nedför Anderna. där nästan dagligen jordskred och bergras förekommo och till på köpet i regntiden när faran var större i alla avseenden. Men tåget skulle ned! Presidenten, som hade Vapen till "teknisk expert", frågade om inte han ville åtaga sig den riskabla saken. Det gjorde han, och nedför bergen bar det i väg i fart medan det tropiska regnet skvalade. Järnvägsskenorna voro hala och glatta och föga hjälpte de tillskruvade bromsarna. De soldater, som låga på vagnstaken, flögo av till höger och vänster i de skarpa kurvorna.

Lyckligt och väl nere vid ändstationen Durán, varifrån man ser Guayaquil på andra sidan floden, inskeppades på en bogserbåt så många soldater som fingo rum och Guayaquil intogs. Vapen var också med och kämpade och blev major på kuppen.

En expert på urskogen.

Men numera ger han katten i revolutioner. Vad han i stället intresserat sig för är Amazonas, dit han, som jag förut nämnt, varit in åtta gånger — ensam, som ledare för expeditioner och tillsammans med sin gode vän amerikanen dr Herbert Spencer Dickey, vilken skrivit en del intressanta böcker från dessa trakter. Och snart ger sig Vapen i väg på sin nionde färd!

Många indianstammar har han besökt och bl. a. är han god vän med jibaroindianerna. Dessa äro huvudjägare och det är hos denna stam den hemska sedvänjan ännu lever kvar att krympa och preparera huvuden av dödade fiender och bära dessa som troféer, s. k. tsantsas. Allt som oftast ser man dessa små tingestar bjudas ut till turister här i Ecuador, ehuru det är förbjudet att utföra dem ur landet. Innan detta förbud kom till hände det sig nämligen, berättar Vapen, att en amerikan, som tagit reda på indianernas prepareringsmetoder, i Guayaquil uppköpte alla döda indianer han kunde och satte i gång med en tsantsaindustri. Han förtjänade gott och hundratals små indianhuvuden följde med turisterna ut ur landet.

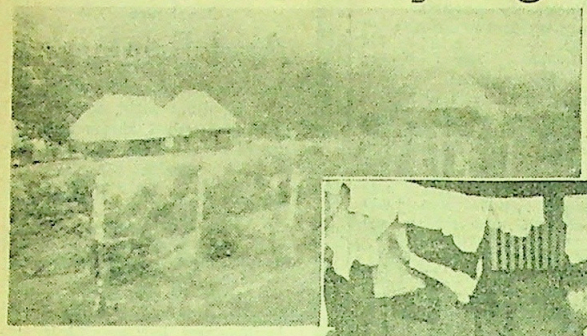
En tragikomisk historia är Vapens berättelse om hans sista julafton i urskogen. Han hade kommit bort från sina indianer och måste ensam söka sig fram till den lilla hydda där de skulle fira julafton och övernatta. Det ösregnade och gyttjan gick nästan upp till midjan. Vapen traskade och traskade, men snart blev det mörkt och ingen ficklampa hade han. Han satte sig då under ett träd och svepte ponchon om sig och tillbringade julnatten med att ömsom röka, ömsom sova. När det äntligen blev ljust på juldagens morgon fortsatte han vandringen genom den täta urskogen och — efter 75 meter var han framme vid hyddan!

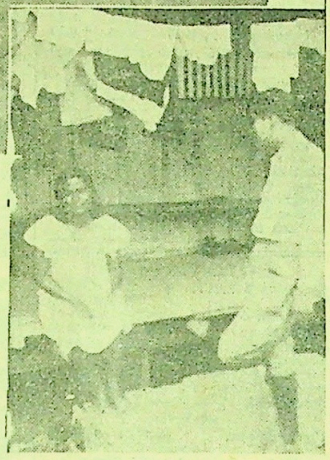
Från Anderna ned mot Amazonas.

Ja, nu går jag mot egna upplevelser och äventyr i urskogen. Inom kort ger jag mig i väg härifrån till den lilla trevliga staden Amliato, där jag nyss varit ett slag och där höglandsindianerna bjuda ut de härligaste äpplen och päron och jordgubbar. Efter några timmars färd med buss på den nygjorda vägen till Baños, en plats med heta källor, får jag stiga till häst och börja nedstigningen från de vilda Anderna till den heta urskogen. Från varje plats där det finns möjlighet att sända post, kommer jag så att skriva en rapport till St. T. D.

Rolf Blomberg

Hos obotliga guldsökare i Amazonas djungler.

ROLF BLOMBERG rastar på flodfärden vid Rio Napo, där det är "för mycket sand i guldet".

Rolf Blomberg går på visit i ett Napo-hem. — På övre bilden en by på vägen.

NAPO, Ecuador i juni 1935.

Inne i Ecuadors orient, på Napoflodens vänstra strand, ligger den lilla byn Napo. Det är ett trettiotal små palmtäckta hus och en missionskyrka, där en långskäggig, trevlig gammal italiensk präst håller gudstjänst. På andra

(Forts. på fjärde sidan)

(Forts. från första sidan)

sidan floden leva de vilda, okuvade aucasindianerna, som vida skilja sig från sina civiliserade, ofta spansktalande, bröder kring byn, vilka uppträda i stråhatt och byxor, målade i ansiktet i groteska mönster. De få "vita" som finnas, ha alla en liten butik och äro utan undantag gulduppköpare — ty här rör sig allt kring guldet!

Knappast någon i Napo bryr sig om att hålla kreatur eller odla det viktigaste — ynca, bananer och ris — och följden är, att alla livsmedel blivit fantastiskt dyra. Men det spelar mindre roll — man gör strålande affärer med att byta sina varor mot guldsand och i allmänhet har man en hop indianer, mer eller mindre livegna, som sitta nere vid flodbädden och vaska guld. Det är ett skönt liv dessa "vita" herrar föra, lugnt och lättjefullt; för det mesta ser man dem i hängmattan. Det enda arbete de själva utföra, är att räkna ut, att de inte förtjäna mindre än 100 procent på någon vara, och att, vilket är mera mödosamt, med några månaders mellanrum göra en ritt upp till Qinto genom djungel och strida forsar och över de kalla, vilda Anderna — när stigarna äro sådana, att det går att rida; annars måste man göra färden till fots — för att utbyta ett par literbuteljer med guldsand mot sedlar.

I några dagar har jag nu bott här i väntan på en kanot som skall föra mig vidare nerför den strida Rio Napo. Uppifrån Anderna kommer floden skummande, och efter omkr. 60 svenska mil tömmer den sitt fjällvatten i den stora Amazonfloden, just där denna jätte börjar sitt huvudlopp i gränsområdet mellan fyra riken, Ecuador, Colombia, Peru och Brasilien. Det är min hägrande fördeväg!

Jag fördriver tiden med jaktutflykter och fiskefärder tillsammans med de gästvänliga och hyggliga indianerna, och på kvällarna, när cikadorna sjunga och grodorna kväka — en underbar konsert! — ligger jag i en hängmatta och lyssnar till allt vad man har att berätta här — fantastiska historier om djungelns indianer, om jätteormar och djur, som inte existera. Och först och sist om lycksökarna — ensamma eller i stora expeditioner — som under årens lopp passerat Napo på den hetsiga jakten efter guldet och dragit in i urskogen, lockade av de sällsammaste berättelser om floder där man plockar fickorna fulla med guldklimpar på några minuter, om den glömda guldstaden *Manao* någonstans långt inne i den vilda djungeln, om indianstammar, där man går med stora guldstycken i öronen, o. s. v. Många ha försvunnit i urskogen för evigt, mördade av klimatet eller av vilda indianer, och de flesta, som kommit tillbaka, ha kommit utan guld men med brustna illusioner — brutna för livet av febrar och strapatser. Men en och annan har vågat och vunnit och vänder åter med en förmögenhet, och ryktet om dennes goda tur lockar ständigt nya in i det farofyllda, gröna djungelhavet och ger nytt hopp åt dem som redan en gång, ja, kanske tio gånger nisslyckats.

Helt nyligen träffade jag här i närheten av Napo en ecuadorianare, som levat 30 år inne i orienten och som i dessa 30 år intet annat gjort än sökt efter guld.

— Har ni inte fått nog ännu? frågade jag.

— Fått nog nu, när lyckan efter alla dessa år äntligen ler mot mig?! Nej, om någon vecka ger jag mig iväg på en liten tur till Rio ... ja, för resten, namnet säger jag inte. Och var säker, det blir min sista resultatlösa färd. Indianer, som varit uppför den där floden, ha kommit tillbaka med guldstycken på 20—30 gram!

— Har ni sett de där guldstyckena?

— Nej, men jag har träffat personer, trovärdiga personer (!), som sett dem ...

En av de många, som tusen motgångar och felslagna förhoppningar inte kunnat bota, som varje ny, fantastisk berättelse lockar till nya, hårda strapatser och äventyr.

En annan. Det var en ung tysk, som kom upp hit till Napo med en kanot och bytte ut en liten ask med guldsand mot ett par sedlar och en smula dyrköpt proviant. Han var mager och malariasjuk.

För ungefär ett år sedan hade han kommit till Ecuador med 500 dollar (vilket är över 5,000 sucres och mycket pengar här). I stället för att bygga sig en hacienda, sätta in sina pengar i en affär eller söka få ett hyggligt arbete, köpte han en dyrbar utrustning för en guldsökarfärd in i orienten. Naturligtvis avråddes han av alla han träffade och naturligtvis fäste han intet avseende vid alla varningar utan gav sig iväg. Här i Napo köpte han en stor kanot, lejde ett halvt dussin indianer och gav sig iväg nedför floden. Han hade tänkt sig från Rio Napo söka sig uppför någon av de små guldförande bifloderna för att finna guldklimpar!

Otur hade följt honom från första ögonblicket. Kanoten hade tippat runt i en strömvirvel och det mesta av proviant och utrustningen hade gått all världens väg. Så hade hela sällskapet fått malaria och två indianer hade dött. När den unge tysken nästan dödssjuk kom tillbaka hit till Napo — utan guld och med blott några få dollar — återstod intet annat för honom än att på egen hand ge sig iväg med hacka och batea (vaskfatet). Och nu arbetade han ett stycke nedåt floden tillsammans med några indianer och ett par andra vita, som förgäves sökt arbete i Ecuador, och vilka som sista utväg tvingats gå in i dessa trakter för att vaska guld.

— Och finns det mycket guld i floden? frågade jag.

— Åja, men det sorgliga är, att det finns så förbaskat mycket sand bland guldet. Om jag arbetar hårt en dag kan jag kanske göra fyra, fem sucres, men ris och socker och andra livsmedel kostar pengar, så förtjänsten blir minimal. Nej, det är inget liv för en vit ... men, kanske jag en dag kommer på ett ställe, där jag kan vaska för några tusen sucres på några dagar — när andra ha gjort det, så ...

Ja, det är hoppet guldsökaren lever på! Själv tror jag emellertid jag låter vara med att leta efter guldklimpar; jag fick nog för något år sedan, då jag på Galápagosarna bökade i jorden efter sjörövarskatter. Jag fortsätter på Amazonfloden!

Rolf Blomberg.

Hos obotliga guldsökare

Bara tre guldkorn ... ur Rolf Blombergs skissbok från Rio Nap

01-0028

Bnls - 35

URSKOGSFÄRDEN

i Amazonas — en fantastisk upplevelse.

ROLF BLOMBERG

på väg från Anderna ned i djungeln.

Två kända danskar ciceroner bland guldvaskare oc vampyrer.

NAPO, Ecuador, i juni.

I brännande tropiksol och i kyligt månsken, bland ensamma vita guldvaskare och strövande indianer har min färd gått vidare, och nu befinner jag mig äntligen i Amasonflodens väldiga källsystem, i den lilla staden Napo, där jag för första gången hör bruset av en flod på väg till Atlanten. Vägen ledde från höglandsstaden Ambáto nedför Andernas fallande bergssidor rakt in i urskogen — och av allt jag hittills upplevat var mötet med den gröna, levande, farliga djungeln det mest oförglömliga!

Som vanligt har jag haft turen träffa trevliga människor och få ge ressällskap. Där var först ingenjör i S.K.F. Nils Liljegren, en kun Djurgårdspojke, som ständigt befi ner sig på resa här uppe i Ecuad och knappt hade hans glada röst fö klingat, förrän jag hörde grannland språk. De välkända tonerna komr från två danska bröder, Henry o Kristian Nielsen. Båda äro gamla o styva i "gamet" i den här delen världen, och för en stor allmänhet ä de bekanta genom den danske förfa taren Aage Krarup Nielsen, som h

(Forts. på trettonde sidan.)

01-00 29

Marknad i Ambáto.

Urskogsfärden genom Amazonas

(Forts. från första sidan)

hjälp av dem och som presenterat dem i sin bok om huvudjägarna i Ecuador. Även jag kom i lag med dem, och så följdes vi åt på färden från Ambáto till Napo.

Henry Nielsen visade sig kunna landet på sina fem fingrar. Då vi började att diskutera marschvägen och jag lade fram min nyförvärvade karta för honom, tittade han länge på den, ruskade skrattande på huvudet och gjorde sina kommentarer:

— Den här floden finns inte.... den här haciendan ligger 60 mil längre ned efter Rio Napo.... och på andra sidan floden... här har man glömt en vulkan på cirka 3.000 meters höjd.... nej, jag tror det är säkrast jag ändrar lite på kartan!

Nielsen fick en bläckpenna i handen och satte sig att göra om kartan; han ritade dit floder tvärs över andra floder, placerade ut byar, berg och laguner här och där, strök över sådana som inte existerade. Och hela tiden med små uppmuntrande anmärkningar, såsom: "Där slog jag ihjäl en boaorm, där blev jag överfallen och var tvungen använda 'kanonen', där höll jag på att drunkna...." Efter en halvtimmes arbete såg kartan rätt skämtsam ut, och jag är säker på att inga andra än Henry Nielsen och jag förstå oss på den!

Låt Ecuador få turistpropaganda!

Till första dagsmålet, staden Banos, färdades vi på en nyanlagd väg genom en natur så vild och storslagen att jag inte ens vill våga försöket att skildra den — jag kan bara återge vad en amerikan jag nyligen träffade här sade om detta land, som han av en händelse kommit till.

— Jag har sett det mesta av världen, sade han, men intet land så fascinerande som Ecuador! Stilla-havskusten, höglandet med de snötäckta vulkanerna, den gröna djungeln, djurlivet, indianerna, de pittoreska byarna och städerna.... vad har inte landet att bjuda på! Var säker jag kommer tillbaka nästa år, och då skall jag ha med mig mina vänner, som annars ju till Cuba och Hawaji. De vet knappast att det finns något som heter Ecuador. Nej, vad som fattas det är några miljoner dollar för turistpropaganda i U. S. A. —

I månsken kommo vi fram till Banos.

Här har Henry Nielsen sin farm med värdefulla cederskogar, vara avverkning han just skall börja. Efter många hårda år i Sydamerika ler lyckan äntligen mot honom. Området han kommit över är stort och användbart, och han har gett en spottstyver för det. Här stannade jag en dag, skaffade mulåsnor för min last och badade i de undergörande varma källorna, som rinna fram ur berget. Enligt legenden skulle jungfru Maria en gång i tiden ha visat en from munk på dem, och nu kommer det människor från alla delar av landet, fattiga som rika, för att i det fosforhaltiga vattnet helas från sina krämpor.

Ut i urskogens underland.

Bror Kristian och jag slå följe i fortsättningen. Vi starta i soluppgången. Vägen, att börja med bred och god, övergår till en smal stig, slingrande sig fram i Rio Pastazas dalgång. Vi passera forsar och fall, och ständigt bär det neråt mot starkare värme och yppigare grönska. De första orkidéerna lysa mot oss, stora, lila blommor, och som en hälsning

Henry Nielsen skjuter med sitt blåsrör ute i urskogen. Därunder en ung mor med sina barn, det yngsta på ryggen.

från djungeln framför oss dansa fjärilar omkring i solskenet.

Folket i dessa trakter är illa — resenärer förvanna ofta.... så lätt att störta ner för branten utan att ha sett något, som handiter kommo vi från t första byn i orienten, som far det begynnande skuld tiden Anderna. Nu ha v skogsmarsch att vänta, d få indianer som bärare först efter ett par dar. polischefen — hos jag med min fina skrivb krigsminister skakar vudet. ... kan tyvärr Kristian Nielsen par halvindianer, på "cargan" genom serligen betalt ef en att bli stann samtals sandlopp

Så här det

Av allt un upplevt är d djungeln d ligen hav

01-0029-1

kommer någon den här vägen, och värden är pratsam och nyfiken. Trötthetenen tar emellertid överhand, och så snart vi fått den kraftiga maten i kroppen och rökt en cigarrett, rulla vi in oss i våra filtar, dra moskitonätet över huvudet och somna.

Det där nätet är bra att ha — inte så mycket mot moskiterna som mot vampyrerna. Dessa de blodsugande fladermössen äro mycket vanliga i urskogen, och under natten få våra bärare en liten påhälsning och bli en smula blodfattigare. Det låter fantastiskt, men faktum är att ett sådant litet odjur som vampyren, ska slå sig ned på ens kropp, bita hål i huden med sina små vassa tänder och suga sig full av blod — utan att man vaknar. Har den så fått hålla på en stund, känner man sig ganska matt av blodförlusten. Ändå berättar Kristian om en annan vampyr, tre gånger så stor som den vanliga, för vilken indianerna ha stor skräck. Har man under natten fått besök av den, dör man ofelbart. Folket kallar den för supay, det är djävulen. Vampyrerna över lag äro ordentligt hatade av boskapsägarna, hos vilka de kunna förorsaka stora förluster.

Där man får kaffe, bomull och guld.

Efter ytterligare två dagars färd göra vi halt vid en hacienda, vars ägare är senor Carlos Sevilla. Tillsammans med sin mor regerar han över 300 indianer. Det är huvudsakligen kaffe och bomull som odlas, men den kanske största inkomsten har man från guldvaskningen. Hacienda Ila, som den heter, kan skatta sig lycklig, som har så många indianer kvar. På sista tiden ha nämligen en hel del haciendor i dessa trakter gått i kaputten av brist på arbetskraft, alldenstund indianerna sett att det, sedan guldet stigit i pris, lönar sig bättre att vaska — att hellre arbeta åt sig själva än åt andra.... Tvingas att arbeta kunna de blott på de ställen, där de äro så skuldsatta att de inte kunna komma ifrån (som här på Ila). Säkrast är naturligtvis haciendaägaren, om han köpt indianerna som slavar, vilket i stor utsträckning förekommer. De äro emellertid inte särskilt duktiga; under sin korta arbetsdag, från 7 till 12, uträtta de inte mycket.

— — —

Länge få vi vänta på haciendan. Först äro våra bärare försenade, och sedan kommer regnet. Natten före vår uppgjorda avfärd regnar det också — ja, regn är inte rätta ordet, det är ett skyfall så jag tror hela huset skall plattas ihop. Och så bli vi tvungna att vänta i två dagar till, innan floden är så lugn att vi kunna använda kanoten. Skickligt manövreras sedan vår farkost genom forsar och strömvirvlar av tre indianer, och efter en snabb färd nå vi fram till Napo — en liten guldvaskarstad med ett trettiotal hus.

Här stannar jag nu en tid för att studera de bortåt 3.000 indianer, som bo här trakten, och i morgon stoppar jag på mig peglar och halsband och går ut för att göra affärer!

Rolf Blomberg.

Svensk bilnerkstad i urskogen

(Forts. från första sidan)

Så där har jag nu inte behövt krångla till saken. Från Napo, där jag sände av min sista rapport hem, tog jag den lilla ångslupen Angelita med vidhängande prånen Marta, och efter ett par veckors färd på Rio Napo och ett litet stycke på Amasonfloden kom jag så fram till Iquitos. Tyvärr är det inte alltid det går som man tänker sig . . . Min avsikt var att få tag på en kanot och ett par indianer och göra en tur uppför en liten biflod, där det skulle finnas några primitiva, föga kända indianstammar. Men från första dagen ombord i Angelita låg jag i häftig feber, och sålunda hade jag intet annat att göra än följa med direkt hit, vilket för resten blev intressant nog — jag kom rakt i famnen på familjen Nilsson!

Först några ord om själva staden. Från att ha varit en fullkomligt betydelselös liten plats i urskogen växte Iquitos under gummitiden i slutet av 1800-talet och början på 1900-talet fantastiskt snabbt. Hus och lagerlokaler slogos upp, gator röjdes, och ute på floden låg stora ångare från Europa och U. S. A. och lastade gummi — det svarta guldet. Det var en tid då det fanns pengar här och champanjen flöt i strömmar, som den kanske inte gjort i någon stad i världen. Indianer, som aldrig ägt en centavo, visste i dessa tider inte vad de skulle göra av alla sina pengar då de efter månaders arbete med att hopsamla gummi i urskogen kommo in med sin lön — de gjorde som alla andra: drucko champagne!

Inga odlingar funnos, ingen höll boskap — söka gumuni lönade sig bättre! — så den enda mat man kunde få tag på i Iquitos var importerade, dyrbara konserver. Ja, så upp- och nedvänt var det, att virke till husen togs från Nordamerika, trots att urskogen runt Iquitos är full av de bästa träslag. Men det blev billigare så, ty all arbetskraft behövdes för gummit.

I nära 20 år levdes ett liv i sus och dus i denna djungelstad men sedan var storhetstiden slut. Man hade fått upp stora gummiplantager i Brasilien och Indien och nu lönade det sig ej längre att göra långa expeditioner in i urskogen för att samla gummi från enstaka träd. Många hade under dessa år förtjänat miljoner men lika snabbt gjort av med dem. En del hade emellertid insett vad som komma skulle och dessa foro härifrån som miljonärer — kanske blott efter ett par års arbete. —

De största affärshusen i Iquitos av i dag, huvudsakligen tyska, äro från gummitiden, men det är inte de gamla cheferna, som sitta där nu. I allmänhet gåvo de sig iväg till Europa som rika eller ruinerade män och överlåto sina firmor på billiga villkor till någon annan. Många av dessa nuvarande chefer ha gjort sig stora förmögenheter under årens lopp och de ha inrättat sitt liv så, att de leva vartannat år i Europa, vartannat i Iquitos. Exporten från Iquitos är inte synnerligen stor numera, men vad affärshusen förtjäna på är de små ångbåtarna som ständigt gå upp och ned efter floderna och sälja och uppköpa varor — sälja oförskämt dyrt och köpa oförskämt billigt. "Angelita", med

01-0030-1

Nilsson: blå ögon och en lingul lugg.

Länge dröjde det inte förrän jag satt inne hos Nilsson tillsammans med ett knippe likaså linhåriga små nilssöner och han berättade hur det kom sig, att han hamnade här långt uppe i Amazonas.

— Jag är hälsingborgspojke och gav mig till sjöss redan vid 14 års ålder. Det är inte många platser på jorden jag inte besökt: än voro vi på Atlanten, än på Stilla havet, än på Indiska oceanen. Under den stora sjömansstrejken år 1911 gick jag i London en lång tid och for illa. Men så frågade man mig en dag, om jag ville mönstra på en liten båt, som skulle gå över från Frankrike till Sydamerika — men båten skulle levereras dit, så vårt enda jobb skulle vara att ta den över. Jag slog till förstås och tillsammans med ett halvt dussin andra svenskar, några norrmän och engelsmän reste jag ned till Paris där vi skulle gå ombord. Men jag tror nog vi blevo paff allesamman när vi fingo se med vilken båt vi skulle gå över Atlanten. Det var en liten 40-tons flodbåt med stor överbyggnad — konstruerad för grunda, lugna floder. "Melita" var namnet.

Vi fingo vänta någon tid i Paris, ty båten var inte riktigt färdigbyggd, men så en septemberkväll hölls avskedsfesten. "Drick och var glada i kväll," sade våra franska vänner, "ty ni komma aldrig fram till Sydamerika med Melita."

Och det var knappt vi gjorde. I Biscaya lågo vi i den värsta höststorm i 2½ månader och stampade. Hela överbyggnaden och alla livbåtarna röko överbord. Då var det verkligen ingen som tänkte, att vi någonsin skulle nå Sydamerika. Men slutligen kommo vi till Las Palmas på Kanarieöarna och där lågo vi i 20 dagar och fingo allt reparerat. Resan därifrån till brasilianska kusten gick nästan utan missöden. Nästan — ty när vi voro helt nära kusten och skulle ha tag på lots, kom ett tjockt dimbälte svepande ut från land följt av en kraftig vind, som drev oss ut till hava igen. Då voro vi utan vatten och proviant och kolen voro också helt slut. Efter 5 dagar fingo vi syn på en båt, som vi anropade, och denna tog oss på släp till Pará. Där lågo vi någon tid och togo igen oss men sedan bar det vidare — uppför Amasonfloden till Iquitos, där båten skulle levereras.

Tolv år på Amasonfloden.

Sedan dess har jag aldrig kommit härifrån. Jag stannade kvar som andre maskinist ombord på "Melita" och blev förste — efter ett år, då jag kunde spanska. Jag hade gott betalt liksom alla under gummitiden. I 12 år stannade jag ombord på "Melita". Så gick jag uppför Rio Napo för att montera upp en risfabrik för samma kompani och där stannade jag i 2 år och skötte den. Men sedan for jag tillbaka till Iquitos och blev min egen: satte upp min

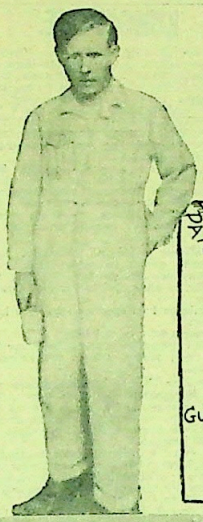
01-0030

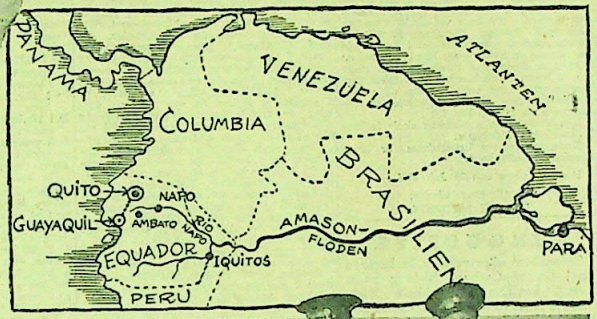
Svensk bilverkstad i urskogen

där indianerna drucko champagne under gummirusningen — fyra små Nilssöner i djungelstaden.

R. Blomberg klar med 600-milafärden

över Sydamerika. Han har nu enligt telegram från den brasilianska staden Pará lyckligt anlänt dit och därmed genomfört sin färd längs Amasonfloden. Resan var strapatsrik men gav betydande samlingar för Stockholmsmuseernas räkning. Härnedan Rolf Blombergs senaste rapport till St. T. D. från färden.

IQUITOS, Peru, i juli.

— Så är man då vid Amasonfloden! Det går flodbåtar hit upp ända nere från Pará vid Atlanten, och två gånger om året får staden besök även av en peruansk ångare från Limas hamnstad Callao vid Stilla oceanen. Det är enastående: för att kunna färdas med båt från en stad till en annan i samma land, Peru, måste man resa runt en halv världsdel och sedan passera 4,500 kilometer genom ett annat land, Brasilien!

(Forts. på femte sidan.)

På kartan Rolf Blombergs färdeväg från Stilla oceanen till Atlanten: Guayaquil—Quito—Ambato—Napo—Iquitos (varifrån dagens rapport är avsänd) och vidare utför Amasonfloden. T. v. upptill svensken Arvid Nilsson, härovan hans fyra små pojkar i peruansk skoluniform. T. v. en glimt av Storgatan i Iquitos under värsta middagshettan.

01-0031

En TROLLDRYCK i URSKOGEN

Eftertryck förbjudes

Stockholmaren Rolf Blomberg på byteshandel bland Amazonindianerna. Där en fickspegel är värd en tusenlapp och "man tar själen ifrån" dem man fotograferar.

Häromdagen fyllde jag byxfickorna med färgglada kammar, små runda speglar med apostlar och helgon målade på baksidan (50 öre dussinet!) och stiliga glaspärlor och andra fina saker samt gav mig i väg tillsammans med Kristian Nielsen — dansken jag kamperar ihop med — på besök till några av de indianer, som bo här i närheten.

Under de två år Nielsen bott här har han blivit mycket god vän med dem. Han talar deras språk, quicha, han är med dem på deras jakt- och fiskefärder och han är välkommen i varje indianhydda. Det bästa beviset för att han är omtyckt är väl, att han var den ende vite i trakten, som för något år sedan blev inbjuden till den årliga stora indianfesten, där 3,000 själar dansade och drucko indianernas berusande dryck chicha.

Har man indianerna till vänner vilja de göra *allt* för en, men har man inte deras sympati kan man heller aldrig räkna på deras hjälp — man kan förtvivlat kämpa i forsen och drunkna medan de likgiltigt se på och inte röra en fena till hjälp. Och man kan råka få några droppar gift i maten...

En betecknande historia är följande: Nielsen frågade sin indianpassop Manuco, vart en viss liten indianska, som Manuco varit mycket förälskad i, tagit vägen.

— Hon gifte sig med en annan, berättade Manuco, och ett par månader efter giftermålet blev hon ormbiten och dog. Jag var själv med och såg det.

— Men du, som känner så många motgifter, kunde du inte ha räddat henne?

Manuco ruskade på huvudet.

— Hon var inte min vän.

I den första boplats — s. k. tambu — vi komma till, finnes inte en levande själ; alla äro ute på fiskafänge. På planen framför det tillbommade huset växer en buske med stora, vita blommor, som Nielsen gör mig uppmärksam på. Det är vandu. På kvällen kan det hända, att man får se en indian komma ut från hyddan, skära en rispa i stammen, taga en droppe — inte större kvantitet, ty det är ett farligt gift — av den saft, som sipprar fram, på fingret och föra den till munnen. Denna vandudroppe har sådan verkan att det för indianen, som förtärt den, blir ljust som på dagen och han kan lätt och ledigt vandra genom den mörkaste urskog mitt på natten. I cirka 20 minuter, högst en halvtimme, varar detta tillstånd, sedan blir allt åter mörkt.

Strax bredvid denna buske växer en slingerväxt, den s. k. eiavasca. Denna planta användes speciellt av medicinmännen. Har t. ex. någon i tambun blivit sjuk och man tror det är genom trolldom och förbannelser av en ovän i en annan stam, gör medicinmannen en dekokt av plantan, och sedan den kallnat och det blivit mörkt på aftonen dricker han av den. Han tänker intensivt just på den stam han misstänker för illdådet, och när han så somnar in i eiavascaruset går hans ande dit bort. Först är det liksom om han sjunker djupt, djupt ned till botten av en brusande flod, det dånar och susar om öronen, stora träd falla över honom, han ser hemska jaguarer och jätteormar. Men — så helt plötsligt sitter han i grannstammens tambu och där finner han ut vem som är den skyldige. Skulle brottslingen emellertid inte finnas i *den* stammen, måste medicinmannen, sedan han vaknat upp igen, åter dricka eiavascadrycken och besöka en annan tambu.

Kristian Nielsens bror Henry har druckit av den sällsamma dekokten. Han tänkte på sina föräldrar och sitt hem i Danmark och mycket riktigt — hans ande flög hän över urskogar och hav och han såg sin far och mor, hörde dem tala o. s. v., och trots de många milen som skilja Ecuador och Danmark var han faktiskt hemma. När han åter vaknade upp tyckte han att det var helt underligt att vara bland

(Forts. på sid. 6.)

01-0031-1

EN TROLLDRYCK

(Forts. från sid. 2.)

indianer nere i Ecuadors urskogar, så stark var känslan av besöket hemma, och varje detalj av fadernegården, varje ansiktsuttryck hos de gamla, som den långa tiden utomlands utplånat ur hans minne, såg han åter klart för sitt inre öga.

Vi vandra vidare — till Hatan Tiagi, "den stora boplatsen". På väger genom skogen visar mig Nielsen då och då på olika buskar och plantor — det är gift och läkemedel och annat brukbart — som han av indianerna lärt sig känna igen och använda. Han brukar själv ta fisk i bäcken, som rinner utanför hans hem, hacienda Olga, genom att efter indianernas metoder förgifta vattnet. Och när han någon gång skjuter en vildkalkon sker det med blåsrör och giftpilar.

Hatan Tiagi är ett fint och rymligt bambuhus med palmbladtak. Det enda levande väsen vi se utanför är en liten lejonapa — inte så stor som en ekorre — vilken snabbt försvinner in i huset. Vi följa apan och komma in i ett halvmörkt rum, fullt av män, kvinnor och barn.

Vi hälsa på indianerna och Nielsen berättar för dem att jag är hans gode vän, som har kommit för att förära dem fina saker och taga fotografier av dem. För att göra ett gott intryck bjuder jag så laget runt på cigarretter. Därefter slå vi oss ned bredvid hövdingen, som är en stor, trevlig fyr, mer lik en apa än en människa. Han grinar och flinar hela tiden, ungefär som om han fått besök av Charlie Chaplin. De andra männen bänka sig omkring oss, och jag blir föremål för en ihärdig granskning.

Kvinnorna däremot låta sig inte nämnvärt störas av vår ankomst. Naturligtvis kika de också och fnittra och viska, men de arbeta flitigt vidare med vad de ha för händerna. På jordgolvet brinner en liten eld och där håller en kvinna på att tillverka ett slags ljus av saften från gummiträdet. Strax bredvid sitta tre kvinnor och tugga flitigt chontafrukter till chicha. Chichan kan tillverkas av många olika slags frukter och rötter, men av de små gula frukterna från chontapalmen göra de flesta indianer sin rusdryck. Sålunda går det till: Frukterna kokas, varefter indiankvinnorna tugga dem till mos och spotta ut dem. Detta chontamos får så jäsa en tid och blandas sedan upp i vatten och chichan är klar!

Naturligtvis bli vi bjudna på chicha.

— Du måste dricka, säger Nielsen. Att inte ta emot skålen och dricka är detsamma som att visa att man är ovän!

— Var lugn, du, svarar jag, det är inte första gången jag dricker chicha.

Jag har redan uppe hos Ilaindianerna lärt mig dricka chicha och lärt mig tycka om det, så — trots att jag har de spottande indiankvinnorna för ögonen, måste jag erkänna att jag med välbehag dricker vad som bjuds. Ja, så fördärvad har man blivit!

På bambuväggarna hänga för mig åtråvärda saker: blåsrör och koger med giftpilar, apskinntrummor och andra fina ting. Jag vill gärna ha med mig en del saker hem, men Nielsen säger, att indianerna ogärna byta bort dem. Han lovar mig dock att fråga den flinande hövdingen men menar, att jag först bör dela ut några av mina småsaker. Alla få därför var sin fin liten spegel. Bakpå den, som jag förärar hövdingen, är en bild av Kristus med ett lamm i famnen, och Nielsen får fullt schå att förklara för honom vad det är för ett konstigt djur. Indianerna tacka inte för sina presenter eller visa någon större glädje, "men", säger Nielsen, "en spegel är för dem vad en tusenlapp är för dig".

Så börjar han försiktigt höra sig för angående blåsrören och de andra tingen. Han talar om vilka värdefulla saker jag har: kammar och glaspärlor och krut, ja, till på köpet fina skjortor, och jag vill gärna ge dem alla dessa dyrbarheter i det fall de vilja ge mig ett blåsrör med giftpilar och kanske en trumma. Till att börja med svarar hövdingen inte, men slutar upp med att flina, vilket väl betyder att han tänker. Han vill nog ogärna bli av med sina saker men kan å andra sidan inte låta bli att tänka på den nya, fina skjortan. Till slut säger han, att han är villig byta bort blåsrör, pilkoger och trumma, och det göres upp att jag skall betala honom en skjorta, lite glaspärlor och krut, och de åtrådda dyrgripparna äro mina. Dessutom ger jag honom en fin kam till hans gamla magra fru, som för en halv minut glömmer bort att tugga och spotta vid anblicken av gåvan.

En kvinna, som sitter och rör om i en gryta, har ett mycket vackert halsband av jaguartänder och jag vädjar åter till Nielsen. Men den gången lyckades det inte! Inte för de finaste saker jag visar henne. Det är hennes amulett, och den kan hon aldrig lämna ifrån sig. Men däremot ger hon mig några halsband av kanelfrö för ett dussin glaspärlor, och jag är nöjd.

Vi sitta väl bortåt en timme därinne i tambun och röka och dricka chicha och Nielsen berättar allt möjligt, som de vilja veta — vart jag skall och hur det ser ut i den tambu varifrån jag kommer o. s. v. Så tar jag upp kameran, vilken nyfiket bekikas.

Dessa indianer ha ju kommit i kontakt med civilisationen så mycket, att de gott veta vad en kamera är. Men fortfarande ha de stor misstro mot dessa små underliga apparater, och en del anse, när de få se sin egen bild, att man tagit själen ifrån dem.

Kvinnorna våga icke, men männen stiga modigt ut i ljuset. Just som jag skall knäppa försvinner en av indianerna in i tambun. När han ögonblicket efter kommer ut igen är han iklädd en trasig gammal strråhatt — för honom dyrbarare och vackrare än någon fjäderprydd hövdingekrona. En ann' ska va' så go' som en ann', och den ene efter den andre dyker in och tar på sig gamla skjortor och hattar och — det finaste av allt! — hövdingen poserar flott klädd i en blå kavaj, som härstammar från Nielsen. Allvarligt tittande in i kameraögat förevigas de så.

Vi säga adjö och få i avskedspresent ett halvt dussin ägg, och hövdingens son följer med oss för att hämta den utlovade skjortan.

När vi vandra hemåt möta vi på stigen en 9—10-årig pojke. Över axeln hänger pilkogret med de smala giftpilarna och i ena handen bär han blåsröret, i den andra ett par färggranna fåglar. Nielsen ber honom demonstrera sin skjutskicklighet och pekar på en liten röd blomma. Pojken tar upp en pil, som är brunfärgad i spetsen av gift, lindar snabbt om bomull i ena ändan, stoppar in den i blåsröret, siktar och blåser till. Prick!

— Ja, säger Nielsen och tittar på den genomskjutna röda blomman, det är nog i alla fall bäst att vara vän med indianerna. På missionsstationen här säger man sig ha civiliserat dem, men det är nog lite si och så med den saken.

Så hemska äro de emellertid inte, som ett par äventyralystna amerikanska miljonärsöner, vilka läto sig tagas tvärs genom Sydamerika av en likaledes amerikansk "upptäcktsresande", inbilla sig. För att infria sina löften om äventyr, så att de två pojkarna skulle få något att berätta på klubben i Newyork, och kanske främst för att själv få agera hjälte, betalade sagde "upptäcktsresande" ett tiotal indianer här i trakten för att de skulle överfalla hans läger. Med vilda tjut (det hörde till instruktionerna) och med spjut i nävarna kommo så indianerna stormande mot lägret på det avtalade klockslaget. Miljonärsönerna blevo ju mäkta förskräckta, men deras ledare visade tillfullo sitt mod (som han själv ofta talat om) och drev, skjutande med sin pistol som en äkta mexikansk rövare, hela bandet på flykten.

Rolf Blomberg.

Don Ludovico från Sverige.

Ludvig Söderström med sina orkidéer.

QUITO, ECUADOR i juni.

— Ah, ni är svensk, då är ni en landsman till Don Ludovico...

Så låter det ofta, då man sitter i sällskap här i Equadors huvudstad. Den gamle svenske plonjären Ludvig Söderström lever alltjämt på ecuadoranernas läppar. Han hyllades vid sin död 1927 av hela landet, och än i dag är det hans minne som för en god del av Sydamerikas människor får förkroppsliga de begrepp man hyser om vårt nordiska land.

Don Ludovico, som Söderström allmänt kallades, var först och främst jägare och botanist, och de flesta vetenskapliga institutioner äga samlingar av hans hand. Han gjorde otaliga expeditioner runt om i Ecuador och Peru, än gick färden genom ångande heta urskogar, än över högfjällen, och överallt fann Don Ludovico nya och märkliga arter — något som ofta deras latinska namn fått vittna om, ty många sluta med Söderströmii. Inga strapatser voro hårda nog för denne spänstige, oförskräckte vikingason, och som ett enda litet exempel kan jag nämna att han icke mindre än 38 (!) gånger besteg den 5.000 meter höga vulkanen Pichincha.

I nära 60 år levde och verkade den gamle svensken i Ecuador — alltid lika frikostig, hjälpsam och populär. Under den tiden återsåg han aldrig Sverige, men han glömde dock inte sitt språk och hyste en oförminskad kärlek till sitt fädernesland, vars museer rikligt begåvades av honom. Under 15 år var han avlönad brittisk konsul och chargé d'affaires i Quito och sedermera, då England upprättat ständig beskickning, svensk konsul. I denna sista egenskap gjorde han ovärderliga tjänster inte blott åt egna landsmän utan också åt — kineserna, som utan egen konsul i landet kommo till Don Ludovico med sina bekymmer. Ty vad var mera naturligt, Don Ludovico, som hjälpte alla! Kina visade sin tacksamhet genom att förära Söderström en mycket hög kejserlig orden.

Otaliga historier berättas alltjämt om Söderström här. Ett exempel från senare år. Den 80-årige konsuln, som då hörde ganska dåligt, var vid ett tillfälle ciceron för engelske ministern, och de besökte tillsammans Ecuadors kongress. På läktaren lutade Söderström sig fram emot ministern, pekade på en man i salen och sade, helt diskret:

— Där står president Garcia Morenos mördare!

Själv förstod den gamle Don Ludovico inte på länge varför alla i salen församlade helt plötsligt började stirra på honom.

Så mycket är säkert att då Ludvig Söderström gick bort vid 84 års ålder, förlorade vårt land en av sina största och mest aktade talesmän i främmande land.

Rolf Blomberg.

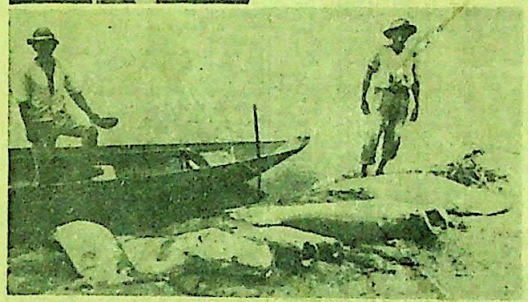
Rolf Blomberg hemma efter årslånga äventyr

i Sydamerikas urskogar.

Gott resultat av tusenmilafärden — nya uppgifter locka.

T. v. den hemvändande långfararen Rolf Blomberg själv. — På bilden här Inunder ses resultatet av ett litet morgonfiske vid Amasonfloden.

Efter en längre tids vistelse i Sydamerikas intressantaste trakter har hr Rolf Blomberg nu återkommit hem till Stockholm. För St. T. D:s läsare är han vid det här laget välkänd genom de många intressanta korrespondenser han sänt under färden. När St. T. D. intervjuar honom vid hemkomsten berättar han att de underbara sydamerikanska länder han genomkorsat till fots, med indiankanot och på hästryggen helt fascinerat honom och att han, så snart det blir tillfälle, åter styr kosan ut. Men dessförinnan lämnar han hinna med både en föreläsningsserie och en bok.

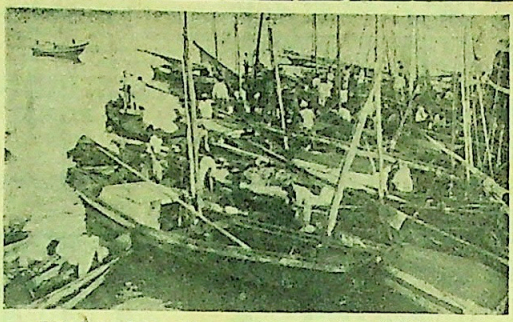
— Jag startade min långvägafärd i januari förra året och har sedan dess varit stadd på resande fot hela tiden, om man frånräknar uppehållen på de platser som av en eller annan anledning lockat mig särskilt, berättar han. Ett av de väsentliga målen för min resa var ju Galapagos, de romantiska öarna där så mycket mystiskt hänt. Jag antar att man ännu har "drottningen av Galapagos" i minne här hemma — hennes öde är f. ö. alltjämt okänt.

— På Galapagosöarna utförde jag en del uppdrag för Riksmuseums räkning. Lådorna med naturhistoriska samlingar kommo ju också hem i gott skick,

Hr Rolf Blomberg har nu återkommit efter en längre tids vistelse i Sydamerika. Han berättar, att de underbara sydamerikanska länder han genomkorsat till fots, med indiankanot och på hästryggen helt fascinerat honom och att han, så snart det blir tillfälle, åter styr kosan ut. Men dessförinnan ämnar han hinna med både en föreläsningsserie och en bok.

Medici-

Rolf Blomberg hemma

Från Pará hamn vid avresan hem — frukt- och fiskbåtarna.

(Forts. från första sidan.)

na, jag skall för resten inte försumma att så snart som möjligt gå upp och titta till den gamla kamraten — kanske den inte har något emot att få färska hälsningar hemifrån.

— Sedan gav jag mig över till fästlandet igen, närmast i syfte att spana efter "drottningen", ett fängslande arbete som inte saknade sina poänger men som dessvärre, som bekant, blev resultatlöst och väl aldrig någonsin kommer att leda till annat än det man allmänt antar: "drottningen" är inte längre i livet. Hon har med tämligen stor visshet drabbats av samma öde som flera andra vita — att mördas.

Fina samlingar förolyckade.

I fortsättningen berättar hr Blomberg att han senare åter begav sig till Equador och i början av detta år kom han dit efter många äventyr och intressanta upplevelser. I slutet av mars var han färdig för nya långfärder. Det gällde närmast den omfattande resan tvärs över sydamerikanska kontinenten, från Stilla havet till Atlanten. I början av juli inträffade han i Para, varifrån han reste hem med en brasiliansk ångare, som bl. a. förde honom till Portugal och Spanien reta sig in att tänka på hälsan och betrakta det ganska enformiga urskogslandskapet.

Vänligt mottagande överallt.

Den långväga resenären understryker särskilt sin tacksamhet över det vänliga mottagande han fått överallt där han dragit fram. Som exempel nämner han att folket i Napo, det lilla samhället vid Rio Napo, med allra största vänlighet underlättade hans strävanden att nå så gott resultat som möjligt. Den gamle polischefen på platsen passade t. o. m. på att vid en fest i byn, vid vilken den svenske resenären var närvarande, hålla ett särskilt anförande till Napo-borna om det underliga landet långt upp i norr.

Frisk och proper Anna önskar plats som hushållerska åt obesvärad änkeman eller ungkarl. Tel. 32 32 31.

Hushållerskeplats

ö. ny proper, kunnig Flicka. Tel. 32 32 31.

DIVERSE

Göta Bilskola, Götgatan 96. Tel. 43 45 51. Kursavgifter från 50 kr.

Södra Bilskolan, Götgat. 10. Tel. 41 96 96. Kursavgifter från 50:— kr.

BILSKOLOR

UPPSÄTTHSHA.

med förstklg vana vid finare Kökshushållning önskar platsombyte. Kärne som prövades. Svar till "Nöjsam", St. T. D., Hörnegatan 16.

I Kvåd eller restaurant-kök önskar 2 lundensiskor plats. helst tillsammans. Svar till "Genast", St. T. D. Vattugat. 12, 2 v. b.

Arbets- palat. Almdal. enk. pl. t. hot. eli. pensionat. T.60 88 78 kl. 12-2.

Städ. önskas 2—3 tim. dagl., h. So. 41 60 51.

Husballspl. önskas till ord. hem där finns ren kammare. Svar till "29 Ar", St. T. D. Hörnegat. 16, eller Tel. Malarhöjden 10 54.

01-0034

Radio i Lahti. 13-19 okt. -35.

PÅ KANOTFÄRD I DJUNGELN

Lördagskåseri av Rolf Blomberg

Rolf Blomberg, en ung svensk, har varit på resa i urskogarna kring Amazonflodens källor. Ociviliserade, svårtillgängliga trakter, där floder och bäckar, om än aldrig så strida, äro de bästa färdevägarna. På lördag skildrar han en äventyrlig kanotfärd på Napofloden, en av Amazonflodens många tillflöden. Färden går genom skummande forsar, genom trakter där kringströvande fientligt sinnade indianstammar ha sina jaktområden, innan man når Rocafuerto, Ecuadors första utpost mot djungeln.

Bilderna visa uppifrån: En indianflicka från en by vid Napoflodens strand. Dessa indianer äro kulturellt mycket lågt stående och visa ingen större välvilja mot de vita. Det kan nämnas, att ingen enda expedition sedan gummirusningens dagar lyckats tränga in till de krigiska aucasindianerna, som leva på Napoflodens högra strand. Bilden därunder är Rolf Blomberg med en liten apa, som han tagit med sig från urskogen — och därbredvid en av Amazonas många farliga ormar, den vackra men giftiga korallormen. Bilden längst ned visar ett möte i den vilda forsen — två vita guldvaskare som med indianernas hjälp arbeta sig upp mot floden.

01-0035

18.00 Med urskogsindianer på Napofloden.
Kåseri av Rolf Blomberg.
(Se sid. 6.)

Radiolyssnaren
27/10 - 2/11 -35

Travellers Club

sammanträdde på tisdagen på Rosenbad under ordförandeskap av professor Gerhard Lindblom. Aftonens föredrag hölls av den unge nyligen hemkomne forskningsresanden Stig Blomberg, som skildrade sina äventyrliga upplevelser under "Ett år på Galapagosöarna". Bland de närvarande märktes utom föredragshållarens fader arkitekt David Blomberg, general Amundson och greve Eric von Rosen. Priset i tävlingen om bästa historien hemfördes av kaptenen vid flottan T. M. Simonsson.

01-0036

01-0037

ÄVENTYR I SYDAMERIKA

ROLF BLOMBERG heter en ung stockholmare, som nyligen kommit hem från en längre tids vistelse i Sydamerika. Efter närmare ett år ute på Galápagosöarna i Stilla Havet, där han bland annat samlade djur för Riksmuseet, startade han för en färd tvärs över Sydamerika, över de vilda Anderna och ner till Amazonfloden, som han följde från källorna till havet. Det var en färd på hästryggen, till fots genom urskogen med indianer som bärare och i indiankanot nedför floderna. Vad han kommer att skildra i radio är en flodfärd i kanot nedför Rio Napo med fyra urskogsindianer som följeslagare. Som det var mitt under regntiden han företog sin resa, måste han först vänta en lång tid i den lilla djungelbyn Napo, och väntetiden begagnade han till fångstfärder och besök hos de primitiva indianerna i trakten. Men när regnet äntligen slutade och floden åter blev farbar gav han sig iväg med sina indianer nedför den strida, farliga Rio Napo och efter en veckas händelserik färd anlände han till den lilla militärförläggningen — en civilisationens utpost — vid peruanska gränsen där han tog adjö av sina följeslagare.

Rabies hypomarken.

7

01-0038

Tragedien på Galapagos i nytt ljus:

MÄRKLIGT FYND.

Skelett på Sköldpaddsön. — Svensk sakkunnig uttalar sig.

Baronessan Wagner.

NEWYORK, torsdag. (TT.)

Forskningsresanden dr von Hagen, som med ångaren Santa Margerita återkommit till Newyork, meddelar att han på den till Galapagosgruppen hörande ön Santa Cruz (Indefatigable) påträffat ett människoskelett, vilket var väl bibehållet. Det låg vid Tortugabukten i närheten av stranden, och man antager att skelettet är efter den försvunne Robert Philipson, som var reskamrat till den likaledes försvunna baronessan Wagner.

Infödingar på den i närheten liggande Chathamön påstå att Philipson antagligen blivit mördad och hans lik därefter förts till Tortugabukten eller att han blivit utsatt i en liten båt och prisgiven åt havet. För den senare möjligheten talar den omständigheten, att den plats där skelettet påträffades är så belägen, att havsströmmen från Charles Island leder direkt dit.

(Forts. på sid. fjorton.)

Tragedien . . .

(Forts. från första sidan.)

Det var på Charles Island, som baronessan och hennes följeslagare på sin tid grundade det ödesdigra "söderhavsparadiset".

Ett annat antagande går ut på att skelettet är efter den försvunne tyske naturforskaren Camillo Ihle från Dresden. Han besökte Galapagosöarna i december 1931 och företog då en bergbestigning, från vilken han aldrig återkom.

*

Med anledning av ovanstående telegram har Aftonbladet förfrågat sig hos svenskan hr Rolf Blomberg, som i november förra året besökte de ifrågavarande trakterna.

Av "Det moderna Eden", baronessan Wagners söderhavsparadis, fanns då kvar på Charles Island endast hr Wittmer och hans äldsta son i åldern 16 à 17 år. Wittmers hustru och yngsta barn hade återvänt till Tyskland.

Av de två män, som åtföljt baronessan Wagner, Lorentz och Philipson, hade den förstnämnde törstat ihjäl och de båda andra voro spårlöst försvunna. Tills nu har man — så vitt hr Blomberg känner till — heller icke hört något av dem eller funnit deras lik.

Hr Blomberg var därför av den uppfattningen, att det nu påträffade liket mycket väl kunde vara efter just Philipson. Däremot ansåg han det otroligt att den i telegrammet omnämnde tysken skulle återfunnits på detta sätt. Det är nämligen flera år sedan han försvann, och hr Blomberg har senare besökt just den kusten, där likfyndet nu gjorts. I sällskap med norska sköldpaddsfiskare hade han undersökt stranden men ej funnit några som helst spår efter någon förolyckad.

Det nu gjorda fyndet måste därför vara av senare datum.

ATD 22/11-35

Skelettfynd ger spår i Galapagostragedien.

Skelettet antages härröra från en neger, som följde med norrmannen Nuggeruds olycksbåt i fjol.

NEWYORK den 21 nov.

Forskningsresanden dr von Hagen, som med ångaren Santa Marguerita återkommit till Newyork, meddelar att han på den till Galapagosgruppen hörande ön Santa Cruz (Indefatigable) påträffat ett människoskelett, vilket var väl bibehållet. Det låg vid Tortugabukten i närheten av stranden, och man antager att skelettet är efter den försvunne Robert Philipson, som var reskamrat till den likaledes försvunna baronessan Wagner.

Infödingar på den i närheten liggande Chathamön påstå att Philipson antagligen blivit mördad och hans lik därefter förts till Tortugabukten eller att han blivit utsatt i en liten båt och prisgivits åt havet. För den senare möjligheten talar den omständigheten, att den plats där skelettet påträffades är så belägen, att havsströmmen från Charles Island leder direkt dit.

Det var på Charles Island, som baronessan och hennes följeslagare på sin tid grundade det ödesdigra "söderhavsparadiset".

Ett annat antagande går ut på att skelettet är efter den försvunne tyske naturforskaren Camillo Ihle från Dresden. Han besökte Galapagosöarna i december 1931 och företog då en bergbestigning, från vilken han aldrig återkom.

*

— Det är i dagarna jämnt ett år sedan "piratdrottningen" baronessan Wagner och Philipson under mystiska omständigheter försvunno från Charles Island eller Floreana, som ön också heter, påpekar den svenske Galapagosresenären Rolf Blomberg, som St. T. D. talat med angående det nya fyndet. Alla efterforskningar visade sig resultatlösa, och trots alla rykten om det beryktade parets uppdykande här och där på jordklotet har man i verkligheten inte funnit några som helst spår efter de två eremiterna. Vad som gör att jag inte tror på teorin om Philipson är att ingen av invånarna på ön Floreana hade någon båt, och det låter mycket otroligt att ett lik kunnat flyta den långa vägen till Santa Cruz, då havet här är fullt av haj.

Enligt det andra antagandet skulle skelettet vara efter den tyske botanisten Camillo Ihle. Denne gav sig iväg på en tur inåt ön Santa Cruz på själva julafton 1931 — endast beväpnad med en pilbåge. Han ämnade gå upp till norrmännens odlingar någon mil inåt ön, men kom aldrig fram. Norrmännen sökte honom i långa tider men utan resultat. Att tysken nu skulle ha påträffats i Sköldpaddbukten låter fantastiskt, ty vid flerfaldiga tillfällen besökte jag denna plats tillsammans med norrmännen för att fånga havssköldpaddor och vi borde då för länge sedan ha upptäckt skelettet.

Ett tredje antagande, som jag i så fall tror mera på, är att skelettet skulle härröra från en neger Pazmiño, som följde med norrmannen Nuggeruds olycksbåt i juli förra året. Nuggerud skulle gå från Santa Cruz till guvernementsön Chatham, men strömmen drev honom upp till en av de små nordliga öarna. Här återfanns han månader efteråt tillsammans med Rudolf Lorentz, en av baronessans följeslagare till "det nya Eden", båda döda. Resterna efter ett sjölejon och några pelikaner visade, att de hade uppehållit livet någon tid där, men det finns inte en droppe vatten på ön, och till slut hade de törstat ihjäl. En underlig omständighet var, att man inte fann något spår efter negerpojken eller Dinamita och det antogs därför, att Nuggerud och Lorentz gått i land för att få tag på något ätbart, medan negerpojken stannat kvar i båten, som under tiden alitits loss av strömmen och drivit till havs. Strömmarna ute kring öarna äro mycket konstiga och oberäkneliga, och det är inte otänkbart, att Dinamita drivits tillbaka till Santa Cruz och alltså skelettet skulle vara efter denne Pazmiño.

Galápagos — de förtrollade öarna, som de kallas — ha redan förut mängder av ouppklarade tragedier och nu ha de fått ännu ett mysterium.

STOCKHOLMS BORGARSKOLA

I dag Tisdag kl. 8 e. m.
Föredrag på tyska språket av
Dr phil. Irmgard Leux-Henschen:
Wer ist musikalisch?
Lokal: Lilla Hörsalen. Bilj. à 50 öre vid ingången fr. kl. 7.30 e. m.

Torsdagen den 5 Dec. kl. 8 e. m.
Föredrag av Herr ROLF BLOMBERG:
Bland underliga människor och djur på Galápagosöarna och i Amazonas.
Bilder.
Lokal: Stora Hörsalen.
Bilj. à 0.65, kr. 1.10 i tidn. dep.-byr., N. K. till kl. 4.30 e. m. samt från kl. 7 e. m. vid ing. Tel. 11 13 80.

Biljetter säljas i St. T. Dis konter Stureplan 6, Telef. 63 28 15, Odeng. 91, Slussen (Blå Bodarna), Götg. 55, Kungsbroplan, Vattug. 12 o. Fredhällscentr.

Ur Dem. 3/12-35

Underliga människor och djur.

För ungefär två år sedan gav sig en ung stockholmare, Rolf Blomberg, i väg till Galápagosöarna ute i Stilla Havet. Det är en grupp svarta lavaöar med en torftig, underlig växtlighet och en lika underlig djurvärld. Jätteköldpaddor och stora ödlor larva omkring i det inre av öarna och vid de fiskrika stränderna husera paradisiskt orädda sjölejon och hela hjordar av fula havsödlor. På dessa öar levde Blomberg i nära ett år och gjorde fina samlingar för Riksmuseet samt fick uppleva en hel del äventyrliga saker.

Om sina äventyr berättar Rolf Blomberg i ett föredrag i Borgarskolans stora sal på torsdag kl. 8.

*

01-0047

Rolf Blomberg

berättar om sina upplevelser och äventyr på Galapágosöarna och i Sydamerika.

Föredraget hålles i skolans gymnastiksal, Stocksund, söndagen den 1 december 1935 kl. 19 (7 e. m.) och illustreras med skioptikonbilder.

Biljettpris: 75 öre för äldre och 50 öre för barn under 15 år.

Behållningen tillfaller Stocksunds Scoutkår

01-0044

På Galápagos och i Amazonas.

Indian från Rio Napo.

För ungefär två år sedan gav sig en ung stockholmare, Rolf Blomberg, iväg till Galápagosöarna ute i Stilla havet. Det är en grupp svarta lavaöar med en torftig, underlig växtlighet och en lika underlig djurvärld. Jättesköldpaddor och stora ödlor larva omkring i det inre av öarna och vid de fiskrika stränderna husera paradisiskt orädda sjölejon och hela hjordar av fula havsödlor. På dessa öar levde Blomberg i nära ett år och gjorde fina samlingar för Riksmuseet och fick uppleva en hel del sällsamma saker. Bl. a. träffade han "den moderne Robinson", tyaken dr Ritter, som tillsammans med sin kvinnliga följeslagare på robinsonaden levde på samma ö som den excentriska baronessan Wagner, även kallad "Piratdrottningen av Galápagos". Om hennes mystiska försvinnande, om dr Ritters död och andra tragedier på "de förtrollade öarna", som Galápagos också kallas, har telegraferats runt jorden, skrivits i alla tidningar, men de första nyheterna hade Blomberg med sig vid sin återkomst till fastlandet.

Efter den långa vistelsen på den ensliga ögruppen lockade Amazonas föga kända djungler och i början på detta år startade B. en färd tvärs genom Syd-Amerika — från Stilla havskusten till Atlanten — och följde Amazonfloden från källorna till havet. Det var en färd på hästryggen, till fots genom urskogen med indianer som bärare och i kanot nedför den vilda Rio Napo. Tämligen sjuk efter ett uppehåll bland primitiva indianer i de osunda trakterna kring nedre Rio Napo anlände Blomberg till den lilla djungelstaden Iquitos vid Amazonfloden och härifrån fick han tag på en flodångare, som förde honom till Pará vid Amazondeltat.

Om allt detta berättar Rolf Blomberg i sin föreläsning på Borgarskolan, Stora hörsalen, torsdagen den 5 dec. kl. 8 e. m.

*

N.D.A. 3/12-35

01-0044

Glimtar från Galapagosöarna.

Rolf Blomberg.

Rolf Blomberg håller på torsdagen en föreläsning om sina upplevelser på Galapagosöarna och vid Amazonfloden. Föredraget äger rum i Borgarskolans stora hörsal kl. 8.

*

01-0045

nom tiderna. Ljusbilder.

Kl. 20 föreläser den unge, djärve resenären hr Rolf Blomberg över ämnet "Bland underliga djur och människor på Galapagosöarna och i Amazonas. Bilder. Lokal: Borgarskolans stora hörsal. Kungstensgatan 2.

01-0046

OM GALAPAGOSÖARNA.

En ung stockholmare, Rolf Blomberg, som i nära ett år levat på Galapagosöarna och gjort samlingar för Riksmuseet, berättar om dessa öar i ett föredrag i Borgarskolans stora sal i afton kl. 20.

*

10/12-35 01-0047

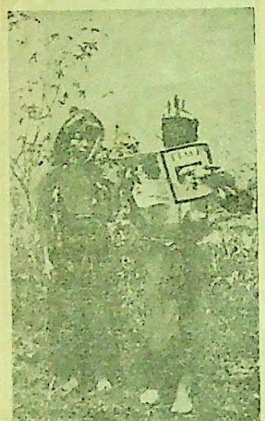
Stockholms naturvetenskapliga förening

höll på måndagskvällen på Rosenbad sitt sista sammanträde för året under ordförandeskap av professor Gerhard Lindblom. Kvällens föredragshållare, hr Rolf Blomberg, höll ett uppskattat med ljusbilder illustrerat föredrag över sina resor i Sydamerika, varvid han besökte Galapagosöarna och sedan fortsatte tvärs över kontinenten nedför Amazonfloden.

01-0048

Galapagosfararen i Borgarskolan.

I kväll har den ressintresserade Stockholmspubliken tillfälle att göra en ovanlig långfärd med den unge museisamlaren Rolf Blomberg som cicero. Hr Blomberg håller nämligen föredrag på Borgarskolan om sina äventyrliga strövtåg på Galapagosöarna och kring Amazonflodens källor, och med kännedom om hans friska och trevliga framställningskonst, tidigare välkänd för radiopubliken, kan man vara säker på att han skall bjuda god underhållning även nu, då han för första gången framträder inför allmänheten från en föreläsningstribun. Dessutom har det sitt intresse att höra honom berätta om piratdrottningen på Galapagos, en dam som ju helt nyligen på nytt

Ur Rolf Blombergs bildskörd: Amazonas-indianer läsande amerikanska magasin.

dök upp i telegrammen, och över huvud taget om alla de underbara både två- och fyrbenta invånarna som befolka "de förtrollade öarna" samt Amazonas urskogar.

*

På Mentlösa barns dag från Jämtland man joikar
med sång och piano, fioler och flöjt
Man talar om rådiens barndom för pojkar,
till Galápagos åker vi sedan förnöjt.
Högt klättrar Sven-Olofs tenor utan snubbel,
mikrofonen är nyfiken såsom en torsk.
På trenne pianon man spelar mixed dubble
och tre kvart av vår underhållning är norsk.

01-0049

16,30 (4,30) ÄVENTYR PÅ GALAPAGOSÖARNA. Kåseri av Rolf Blomberg.

01-0051

C. S. Staël von Holstein 50 år.

I dag fyller en märklig utlandssvensk femtio år — det är Sveriges generalkonsul i Ecuador Carl Sperling Staël von Holstein. En mera älskvärd och populär representant för vårt land får man leta efter och Sverige har att tacka honom för mycket gott, som han gjort under sin mångåriga verksamhet i olika sydamerikanska länder. Mot landsmän i förskingringen har han alltid visat sig hjälpsam och uppoffrande, och signaturen träffade i en hamnstad i Columbia en svensk sjöman, som Staël vid något tillfälle hade hjälpt och som uttryckte sig på följande sätt: Den killen är den bussigaste jag någonsin träffat.

Generalkonsul Staël har en frodig humor och man tröttnar aldrig på att lyssna på honom när han förtäljer om sitt 25-åriga, skiftande liv i äventyrens förlovade världsdel. Bl. a. har han naturligtvis upplevat åtskilliga revolutioner och han berättar, att den enda gång han fått verklig användning för sin militärutbildning var en gång i Guayaquil, då han måste åla sig på magen ut ur ett hotellrum medan revolutionärernas kulor visslade in genom fönstren. Länge dröjer det f. ö. inte innan hela Sverige kan få del av hans upplevelser, ty för tillfället håller han på att skriva på sina memoarer "Från peon till generalkonsul eller 28 olika yrken."

Staël är född i Göteborg 1886 och blev student 20 år senare. Han studerade juridik vid Stockholms högskola till 1909, då han — kanske mest driven av äventyrslust — gav sig över till Argentina. Här innehade han diverse anställningar till 1911 och hans första arbete bestod i att bära säckar. Åren 11—17 var han anställd i Argentinas jordbruks- och socialdepartement varefter han blev chef för republikens meteorologiska anstalt. 1915—17 ledde han en expedition till Islas Orcadas del Sur (Syd Georgia?) och efter denna strapatsrika resa etablerade han sig som affärsman i Buenos Aires. Där verkade han till 1919 då han blev Gasaccumulators representant i Chile, Peru, Ecuador och Bolivia. Åren 1923—26 var han vicekonsul i Callao — f. ö. Sveriges förste vicekonsul därstädes — och år 1926 blev han Sveriges generalkonsul i Ecuador. Som sådan har han bland annat representerat Sverige under Ecuadors 300-årsjubileum 1930.

R. B.

01-0052

Uppsala. 01-0052

K. F. U. M:s Hörsal
Tisdag den 28 jan. kl. 7,30 em.
ROLF BLOMBERG
berättar om
Underliga människor och djur på Galapagos och i Amazonas
Rikligt illustrationsmaterial
(Skioptikonbilder)
POPULÄRA PRISER:
Bilj. à kr. 1:— o. 1:50 i Lundequistska Bokhandeln, tel. 132.
Konsertbolaget
790[illegible]

Falun 01-0053

ARBETAREFÖRENINGEN
Onsdagen d. 29 jan. kl. 8 e. m.
ROLF BLOMBERG
berättar om
Underliga människor och djur på Galapagos och i Amazonas.
Rikligt illustrationsmaterial
(Skioptikonbilder)
POPULÄRA PRISER.
Bilj. à Kr. 1:— o. 1:50 i Zander & Sagers Bokhandel o. v. ing.
Konsertbolaget.

Hr Eskilstuna 01-0054

LÄROVERKETS AULA
Torsdagen d. 30 jan. kl. 8 em.
ROLF BLOMBERG
berättar om
Underliga människor och djur på Galapagos och i Amazonas.
Rikligt illustrationsmaterial!
(Skioptikonbilder)
Populära priser!
Bilj. à kr. 0.75 o. 1.25 i Sandbergs Bokhandel och vid ing.
Konsertbolaget

Västerås 01-0055

GODTEMPLARSALEN
Fred. d. 31 jan. kl. 8 e. m.
ROLF BLOMBERG
berättar om
Underliga människor och djur på Galapagos och i Amazonas.
Rikligt illustrationsmaterial!
(Skioptikonbilder)
Populära priser.
Bilj. à kr. 0:75 och 1,25 i Sjöbergs Bokhandel o. v. ing.
Konsertbolaget

DI-0056

Rester i Radio 1952.

Sköldpaddornas paradis

Till Rolf Blombergs lördagsföredrag

Bilderna nedan visa föredragshållaren själv med två stycken Galápagoskrabbor i högsta hugg. Därunder har man lyckats få en jättesköldpadda på det torra.

Nedan:
Ett exemplar av de groteska ödlor, som utgöra ett karakteristiskt inslag i öarnas djurvärld.

De gamla spanska sjöfararna kallade Galápagosöarna för Las Islas Encantadas — de förtrollade öarna — och det är ett träffande namn. Det vilar verkligen någon slags förtrollning över dessa svarta, ödsliga lavaöar därute i Stilla Oceanen. De äro en av de få platser på jorden som aldrig hyst några infödda och de ha trotsat alla försök till framgångsrik kolonisering. För inte så många månader sedan telegraferades Galápagosöarnas namn runt jorden — det var några av enslingarna därute som försvunnit under mystiska omständigheter och drabbats av andra oblida öden. Och så har det alltid varit: mystik och tragedi. Den underliga djurvärlden — stora, groteska ödlor, som se ut som förhistoriska odjur, och gigantiska jättesköldpaddor — förstärker ytterligare visionen av något förtrollat.

Men öarna kunna också vara förtrollande, underbara. Klimatet är, trots att de ligga mitt under ekvatorn, gott, och att existera därute är inte svårt — även om det inte går att förtjäna några pengar. Matfrågan är lätt ordnad. Det finns förvildad boskap i massor, i de små lugna lagunerna med sitt intensivt gröna vatten kan man fånga härliga havssköldpaddor, fisk i alla storlekar finns i otroliga mängder, fina humrar och krabbor behöva aldrig fattas på matsedeln och från höjderna på de större, bebodda öarna, där vatten finnes, får man majs och alla sorters frukter.

Ögruppen tillhör republiken Ecuador och de flesta invånarna — det bor c:a 500 människor därute — äro naturligtvis ecuadorianare: haciendaägare, peoner och fiskare. Men det finns också européer, som slagit sig ned där — unga män, som kommo dit, lockade av berättelser om stora förtjänstmöjligheter, och gamla, som kommit dit för att i lugn och ro framleva sina sista dagar utan bekymmer. En av de sistnämnda är den gamle isländningen Walter Finsen, som en av bilderna visar.

»Galápagosöarna», sade han, »äro paradiset för mig. Jag är inte ung och ärelysten längre, jag är mätt på världen och jag trivs härute i ensamheten — visserligen utan den moderna tidens alla förströelser och komfort, men också utan bekymmer. Men jag varnar alla unga för att slå sig ner här. Det är för lätt att leva här, viljan slappas, man blir liknöjd och indolent, och när man är ung skall man ha ärelystnad, man skall slåss i livet och kämpa för framgång.»

Rolf Blomberg.

Isländningen Walter Finsen har på gamla dagar slagit sig ned på öarna, mätt på världen och livet.

Galápagosgruppen består av svarta, ödsliga lavaöar i Stilla Oceanen. Landskapet ser sannerligen inte vidare fruktbart ut.

01-00 57

...ndertryckta munterhet omotiverad.

*

Grym drottning.

Ovanstående bild återger de stolta dragen av drottningen av Galapagosöarna, alias baronessan Eloisa Bousquet de Wagner. Drottningtiteln är tyvärr självtagen, och Ecuadors regering har börjat intressera sig en smula för drottningen i fråga.

Det är ungefär två år sedan baronessan ankom till Guayaquil och fick tillåtelse att bedriva vetenskapliga experiment på ön Floreana, en av Galapagosöarna. Sedan hördes hon ej av förrän den 24 november i år, då ett ungt par Pablo Rolando och hans hustru, förutvarande Blanca Rosa Fernandez, landsattes i Guayaquil efter att ha påträffats drivande i en öppen båt ute på oceanen i högst medtaget tillstånd. Rolando omtalade, att han och hans hustru företagit en smekmånadstripp med sin yacht "Santa Rosa". På höjden av Galapagos råkade fartyget ut för en storm och gick under. Rolando, hans hustru och tre sjömän lyckades med hjälp av livbåten komma i land på Floreana.

Där grepos de av välklädda och väl beväpnade män, som tydligen tillhörde "drottningens" hov — samtliga tydligen européer — och bundos till händer och fötter. På "drottningens" befallning sattes de i fängelse. Följande dag placerades de i en öppen båt utan vatten eller föda och fingo driva till hava. Lyckligtvis räddades de av klipperskeppet "Fortuna", som förde dem till Guayaquil. Efterräkningar torde ...ara att vänta för hennes hemma...förda majestät.

*

...ikanske naturforskaren B... menar, att de där äro fullkomligt utrotade. Men — några år till och han har rätt ...

De svarta havsödlorna däremot — de enda havsödlor som finnas i världen — äro allmänt förekommande. De smaka nämligen i motsats till sina kusiner på terra firma långt ifrån gott, och så ha de fått behålla livet. Då och då kommer någon ut för att slakta dem för skinnets skull, men några tusen djur mer eller mindre märks inte. De äro så talrika, att de på sina ställen uppträda i stora hjordar. Fula, groteska, äro de som gamla drakar, men snälla och tama.

Utom sköldpaddorna och ödlorna och den vilda boskapen finnas inga fyrfotadjur på Galápagos. Blott fåglar och insekter. Men havet kring öarna är rikt.

Hajarna stodo tätt som ett sillstim.

Det finns massor av alla sorters fisk. Tigerhajar, djävulsrockor, matfisk i alla storlekar och andra sällsamt formade fyrar i de mest vidunderliga färger. Havssköldpaddor paddla omkring i det gröna vattnet, sjölejon leka i bränningarna, stora, fina humrar och krabbor kan man lätt fånga i hundratal, bläckfiskar lura i reven och sjöstjärnor, sjöborrar och en oändlig massa andra smådjur i de underbaraste färger — violett, rosa, grönt, ja hela färgskalan — krypa eller simma omkring på botten. När jag i tidvattenpölarna vadade omkring med håv och harpun såg jag sagolikt sköna scenerier, och en gång på South Seymour såg jag från en klippa många hundra hajar — som ett sillstim! som stodo i sundet mellan Santa Cruz och S. Seymour.

Ganska ofta komma amerikanska sportfiskare på sina lustyachter till Galápagos för att fånga silverglänsande svärdfiskar eller guldfläckade spanska makrillar. På Chatham träffade jag en mr Raysbrook, som kommit dit med en av dessa. Han har stora planer. Han vill inrätta en sportfiskarklubb med hotell på de olika öarna, flygförbindelser med Panama, snabbgående båtar mellan fastlandet och ögruppen och mellan de olika öarna, o. s. v. Det var en trevlig gammal herre, som berättade de mest hårresande och lockande histoler från sina många färder i Syd-

...rid mitt ...
form, medan pagegojorn...
professor Vögelis gård i...
oväsen. Och när min bok
jag vidare till andra sköna
derlandet Ecuador och till sl
zonas, vars urskogar, djurvi
mitiva invånare jag alltid
skan att få se på närmare hå
sar emellertid tynkens berät
Därifrån kommer jag också u
maste månaderna att sända
St. T. D.

Rolf Bl

...vilken ...
båtar."

Det är ingen vacker stad, Iquitos, och det eviga regnandet så länge jag varit här har inte hjälpt upp anblicken Men en stad på 20.000 invånare mitt inne i Amazonas djungel har man ju inte rätt att fordra så mycket av.

Ett svenskt äventyrsöde.

Glatt förvånad blev jag så, när jag fick höra att jag hade en landsman i denna avkrok av världen. Det var mer än jag hade väntat mig! "Ni är svensk," sade man på hotellet. "Ja, då har ni en landsman här! Arvid Nilsson, som har bilverkstaden!" Jag fick adressen och satte naturligtvis genast iväg dit. Inne på bilverkstaden arbetades för fullt — hamrades, dunkades och filades och vid svarven hittade jag Arvid Nilsson själv. Det var inte precis så svårt att se att det måste vara

...ska ...
— Inte många.
från Uppsala trä... ...
sonexpedition, d... ...vista...
Iquitos. Han erbj... ...sig t. o. m. att beta...
biljetten för mig hem till Sverige då han tyckte det var på tiden, att jag kom ifrån de här febersjuka trakterna. Så bor en svenska här — gift med en nordamerikansk missionär, dr Stal — och henne brukar jag besöka för att få tillfälle tala en smula av mitt modersmål.

— Och hr Nilsson funderar inte på att...utta hem ett tag?

— Jo, vi ses kanske i Sverige nästa ...

Rolf Blomberg

UR EN KAMERAJÄGARES LIV.

...och mitt i djungeln lyckades jag efter oerhörda strapatser taga en utmärkt närbild av världens sällsyntaste fågel ...